

КИЇВСЬКИЙ ІНСТИТУТ БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ

Фінансова система України
в умовах економічної та фінансової
глобалізації світу

✓ *Робота банківської системи в умовах глобалізації*

✓ *Місце сучасної України в економіці світу*

Том 3

**Збірник матеріалів
Всеукраїнської науково-практичної конференції
15 грудня 2017 р.**

	КІБС
	КИЇВ 2017

Збірник матеріалів всеукраїнської науково-практичної конференції: Фінансова система України в умовах економічної та фінансової глобалізації світу. – Том 3. – Київ, 15 грудня 2017 року / За редакцією професора В. М. Фурмана. Київський інститут банківської справи, 2017. – 243 с.

Головними напрямками роботи конференції є: пошук шляхів реагування на глобальні процеси, що відбуваються в світі й недопущення негативного впливу глобалізації на економіку та фінансову сферу України; стратегічні аспекти розвитку економіки України в умовах напруження міжнародних відносин. Конференція проведена з метою надання можливості молодим вченим та студентам донести свої думки науковому співтовариству.

Редакційна колегія

Голова редакційної колегії: **Фурман В. М.** – д. е. н, професор.

Заступник голови редакційної колегії: **Дибкова Л. М.** – д.пед.н., професор.

Члени редакційної колегії: **В. П. Матвієнко** – професор, Герой України, заслужений діяч мистецтв України; **Тутік Л. І.** – проректор Київського інституту банківської справи; **Онiкiєнко С. В.** – д. е. н, доцент; **Пода Н. В.** – д. іст. н., професор кафедри загальноосвітніх наук Київського інституту банківської справи, **Арсенко А. Г.** – к. іст. н., п. н. с. Інституту соціології НАН України; **Бодрецький М. В.** – к. е. н., начальник відділу підготовки магістрів Київського інституту банківської справи; **Безверхий К. В.** – докторант ДВНЗ "КНЕУ ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА", **Пислиця А. В.** – к. е. н., доцент.

Рекомендовано до друку Вченою радою Київського інститут банківської справи, протокол № 12 від 15.12.2017

ЗМІСТ

	<i>стор.</i>
<i>Арієнчук А. М.</i> СИНДИКОВАНЕ КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	11
<i>Бай С. О., Кушнір С. О.</i> УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПРОБЛЕМНИМИ КРЕДИТАМИ В БАНКУ	14
<i>Бенчак В. І., Дубровіна В.А.</i> ФІНАНСОВА ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА УКРАЇНУ	17
<i>Богославський М. Ю.</i> ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ В РАМКАХ КОМПОНЕНТНОЇ МЕТОДИКИ ПРОТИДІЇ ЗАГРОЗ БАНКУ	20
<i>Бурдило О.В., Кушнір С. О.</i> ВЗАЄМОЗАЛЕЖНІСТЬ ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ БАНКІВ ТА СТАБІЛІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	23
<i>Бутенко А.А., Линенко А.В.</i> АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ БАНКІВСЬКОЮ СИСТЕМОЮ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ	26
<i>Вовк К. В.</i> МЕТОДИКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ АКТИВНИХ ОПЕРАЦІЙ БАНКУ	29
<i>Гарна І.В., Свєргун О.А.</i> ВПРОВАДЖЕННЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТИВ РЕГУЛЮВАННЯ ДОСТАТНОСТІ БАНКІВСЬКОГО КАПІТАЛУ	32
<i>Грива А., Короленко Р.В.</i> УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОВІСТЮ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ	35
<i>Грисюк О. В.</i> ОБЛІК ОПЕРАЦІЙ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ ПО КРЕДИТУВАННЮ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ	38

Гриценко А.В., Щербань П. П. ЗАСТОСУВАННЯ КОРЕЛЯЦІЇ В РАМКАХ ІНДИКАЦІЇ РИЗКОВОГО СЕРЕДОВИЩА СТРАХОВИКІВ	41
Двірний О.В., ФІНАНСОВИЙ МОНІТОРИНГ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ	44
Донських Ю. А. КРЕДИТ ПІД ДЕПОЗИТ: СУТНІСНИЙ І ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТИ	47
Дробот А.О. МЕТОДИ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ КРЕДИТНОГО РИЗИКУ ПРИ ФІНАНСУВАННІ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ	50
Жернов М. О. СУТНІСНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ДЕРЖАВНОГО БОРГУ В ПОЄДНАННІ З РИНКОМ ЦІННИХ ПАПЕРІВ	53
Залюбовська В. В. ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ БАНКІВСЬКОГО МАРКЕТИНГУ В УКРАЇНІ	57
Капралюк В.М., Жила М.О. РОЛЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ КРИПТОВАЛЮТИ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ	60
Капіша Р.В., ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ В СИСТЕМІ РЕГУЛЮВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	63
Кас'яненко .О. УПРАВЛІННЯ ВАЛЮТНИМИ РИЗИКАМИ	66
Керімова С. ВИКОРИСТАННЯ БЛОКЧЕЙН ТЕХНОЛОГІЙ В СУЧАСНИХ ПЛАТІЖНИХ СИСТЕМАХ	69
Кирлейза Г.М. ПОЗИТИВНІ ТА НЕГАТИВНІ НАСЛІДКИ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ДЛЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ	72

Кондратюк К. О., Кушнір С. О., ПРИЧИНИ ЗРОСТАННЯ ОБЛІКОВОЇ СТАВКИ НБУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ФУНКЦІОНУВАННЯ БАНКІВ В УКРАЇНІ	74
Кураш В. В., ОСОБЛИВОСТІ МАРКЕТИНГОВОЇ ПОЛІТИКИ ВІТЧИЗНЯНИХ БАНКІВ	77
Ломотков В. Л. КРЕДИТУВАННЯ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ, ТЕНДЕНЦІЇ ОБСЛУГОВУВАННЯ КОРПОРАТИВНИХ КЛІЄНТІВ ВІТЧИЗНЯНИМИ БАНКАМИ	80
Лузанова О.С. ВПЛИВ ПРОЦЕСІВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА РОЗВИТОК БАНКІВ В УКРАЇНІ	84
Короленко Р.В., Мельнікова М.В., РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТ У ДІЛЬЯНОСТІ БАНКУ В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОЇ ФІНАНСОВОЇ СИТУАЦІЇ	87
Микулінська Ю.А. СПЕЦІАЛЬНЕ ОПОДАТКУВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	90
Москальова А.О. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	93
Ніколайчук О.Р. БЕЗПЕКА БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ	96
Недождій В.В. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	99
Окуневич І.Л., Бучек Ю.М., Феллер А.Р. ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ БАНКІВ В УКРАЇНІ	102
Оленюк Д.О., АНАЛІЗ ДЕПОЗИТНОГО РИНКУ УКРАЇНИ ЗА 2016 РІК	106

Остратова К.Ю., ЗАСТОСУВАННЯ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ	109
Пасенко К. В. НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ КОМПЛАЄНС-РИЗИКАМИ В БАНКУ	112
Пеленецький В. І. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УКРАЇНСЬКИХ БАНКІВ	115
Пеліванова О. С., Степанова В. О. ЕКОНОМІЧНИЙ ЗМІСТ ТА СУТНІСТЬ ЛІКВІДНОСТІ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ	117
Петрик Ю.О. МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ КРИЗОВОГО СТАНУ БАНКУ	119
Підкуйко А. В., РИЗИК-ОРІЄНТОВАНІ ЗАСАДИ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ В АСПЕКТІ КРЕДИТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКУ	122
Погорєлова А.С. ДЕТЕРМІНАНТИ ГЛОБАЛЬНИХ ФІНАНСОВИХ ДИСБАЛАНСІВ	125
Горняк О.В. Подирак З. Ю. СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ В РАМКАХ КОНКУРЕНТНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ	128
Покиньборода А.О. , Ковальчук С.П. ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	131
Примачук Н. С. ОБЛІК ОПЕРАЦІЙ З ВКЛАДАМИ НАСЕЛЕННЯ В УСТАНОВАХ ОЩАДБАНКУ	134
Пулеха М.О. ОБОВ'ЯЗКОВІ РЕЗЕРВИ БАНКУ: НЕОБХІДНІСТЬ ФОРМУВАННЯ ТА АСПЕКТИ ОБЛІКУ	137

<i>Ріонідзе Д.Н., Короленко Р.В.</i>	139
ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ ПОКРАЩЕННЯ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ БАНКОМ	
<i>Романчук В.М., Корнєва Н.О.</i>	142
ПОЗИТИВНІ ТА НЕГАТИВНІ ЯВИЩА ГЛОБАЛІЗАЦІЇ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ	
<i>Савлук І.С.</i>	145
ЗЕЛЕНІ КРЕДИТИ ЯК СПОСІБ ВІДНОВЛЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ	
<i>Середа С.В., Гойванюк М.П.</i>	148
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ БАНКУ В УМОВАХ КРИЗОВИХ ЯВИЩ	
<i>Ситник І.П., Бихкало Г. Р.</i>	151
МОБІЛЬНІ РОЗБОБКИ СВІТОВИХ ПЛАТІЖНИХ СИСТЕМ MASTERCARD НА ПРИКЛАДІ MASTERPASS	
<i>Ситник І. П., Галицька Я. В.</i>	153
ГЛОБАЛІЗАЦІЙНО - ІНТЕГРАЦІЙНІ ВПЛИВИ НА СТРАТЕГІЮ РОЗВИТКУ ПЛАТІЖНИХ СИСТЕМ У РАМКАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	
<i>Тихонова Т.Р., Данік Н.В.</i>	156
ТЕОРІЯ СИНЕРГЕТИКИ ЯК МЕТОДОЛОГІЧНОГО ПІДХОДУ ДО ФУНКЦІОНУВАННЯ БАНКІВСЬКИХ ІНСТИТУТІВ В УКРАЇНІ	
<i>Тютенко Ю.О.</i>	159
ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ У БАНКІВСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	
<i>Хоменко А. Г.</i>	162
МОДЕЛІ ТА МЕТОДИ ОЦІНКИ РИЗИКІВ БАНКУ В СИСТЕМІ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ	
<i>Шаповал Т.Ю.</i>	165
УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМ РИЗИКОМ В КОМЕРЦІЙНИХ БАНКАХ УКРАЇНИ	

Швайдак В. М., Чебанова Н. В. 167
УДОСКОНАЛЕННЯ СТРУКТУРНОЇ ПОБУДОВИ
НЕБАНКІВСЬКОГО ФІНАНСОВОГО ПОСЕРЕДНИКА З
ПОЗИЦІЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ТА СУСПІЛЬНОЇ КОРИСТІ

Шин Н.О. 171
РОЗВИТОК БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ В УМОВАХ
ФІНАНСОВОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Якуба Я. І. 174
СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДЕПОЗИТНИХ
ОПЕРАЦІЙ БАНКІВ УКРАЇНИ

Янченко Н.В. , Орябинська В.А. 177
РОБОТА БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ В УМОВАХ
ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

МІСЦЕ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ В ЕКОНОМІЦІ СВІТУ

Басамигін Д 180
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД РЕАЛІЗАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНИХ РЕФОРМ

Безрук С. О. 184
МІСЦЕ І РОЛЬ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ У СВІТОВОМУ
ГОСПОДАРСТВІ

Брежнева А.К. 187
ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ФИНАНСОВЫЙ КОНТРОЛЬ В
УКРАИНЕ: ПРОБЛЕМЫ И ПУТИ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ

Гарматюк А.О., Машлій Г.Б. 190
ВДОСКОНАЛЕННЯ ВІТЧИЗНЯНОГО БІРЖОВОГО
МЕХАНІЗМУ В КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ В
ЕКОНОМІКУ СВІТУ

Григор'єва О.М., Саєнко О.Р. 193
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ТА ОЦІНКИ
НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ

Діденко Є. А. 195
ПОЗИЦІЇ УКРАЇНИ У ГЛОБАЛЬНИХ ПОКАЗНИКАХ

<i>Дем'яненко І.О.</i> ЗАЙНЯТИСТЬ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	199
<i>Дерендяєва Л., Громоздова Л. В.</i> СТАНОВЛЕННЯ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН	202
<i>Vedkal V.A., Kaliuzhnyi H.O.</i> UKRAINE IN THE CONTEXT OF THE MODERN PROCESSES OF GLOBAL ECONOMIC GLOBALIZATION	205
<i>Коваль К. М.</i> ЗОВНІШНЯ ТОРГІВЛЯ УКРАЇНИ ЯК ОДИН ІЗ МЕТОДІВ ІНТЕГРАЦІЇ В МІЖНАРОДНЕ СЕРЕДОВИЩЕ: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПРОГНОЗИ	207
<i>Ковальчук Ю. О.</i> ПОСИЛЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ	210
<i>Козун Н. А.</i> ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ	213
<i>Копил О.В.</i> МІЖНАРОДНА ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНИ	216
<i>Кумечко А.В.</i> ВІДОБРАЖЕННЯ В ОБЛІКУ КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ: ДОСВІД УКРАЇНИ, США ТА ЗАХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН	219
<i>Мазуленко А.О.</i> МІСЦЕ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ В ЕКОНОМІЦІ СВІТУ	222
<i>Микитуха О.Ю.</i> ВЗАЄМОДІЯ СУЧАСНОЇ ОБЛІКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ	225
<i>Низова Л.Ю.</i> АНАЛІЗ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЕКСПОРТУ ОВОЧІВ І ФРУКТІВ З УКРАЇНИ	228

<i>Пащин Р.Я.</i>	231
МІГРАЦІЯ РОБОЧОЇ СИЛИ ЯК СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА ПРОБЛЕМА УКРАЇНИ	
<i>Топорков О. Р.</i>	234
КРИПТОВАЛЮТИ: ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТ ЧИ ЗАГРОЗА НАЦІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ	
<i>Цаплюк І.М.</i>	237
СТАН ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ПОКРАЩЕННЯ	
<i>Фролова Ю. В.</i>	240
ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА БАНКІВСЬКУ СИСТЕМУ УКРАЇНИ	

РОБОТА БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Арієнчук А. М.

студентка Криворізького економічного інституту ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», м. Кривий Ріг

СИНДИКОВАНЕ КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

До початку кризових умов розвитку світової економіки відзначалися досить швидкі темпи її росту, а зокрема фінансового ринку. Якщо розглянути сегмент фондового ринку, то стрімкий розвиток супроводжувався підвищенням інвестиційної спроможності, розвитком кредитних відносин, залучення іноземних інвестицій.

Однією з найбільш перспективних можливостей для виводу економіки України із кризового стану є інвестиційна та інноваційна діяльність, за допомогою якої підприємства можуть подолати такі негативні явища, як висока енергоємність та рівень зносу основного капіталу тощо, що призводять до низької конкурентоспроможності на світовому ринку. Але це вимагає значних ресурсів на оновлення основних засобів і впровадження сучасних технологій, розширення виробництва. Одним із способів залучення ресурсів в потрібних масштабах є отримання синдикованих кредитів.

Окремим питанням, пов'язаним із синдикованим кредитуванням, присвячено праці вітчизняних та зарубіжних дослідників, зокрема П. Артеменка, С. Циганова, А. Яншиної, А. Жемчугова, І. Сорокіної, В. Громовського, О. Пруднікова, М. Матовнікова, М. Довгялла, Н. Лобанової, А. Бояренкова, В. Міхрякова, Д. Соболева, В. Попкова, Я. Акімова.

Синдикований кредит – кредит, що надається одному позичальнику кількома кредиторами (синдикатом), зазвичай, у межах однієї кредитної угоди з розподілом часток кредиту між учасниками синдикату, внаслідок чого сума кредиту та ризики розподіляються між банками-учасниками [1].

Так, наприклад, залучення синдикованих кредитів на міжнародних ринках

українськими компаніями в галузі металургії, добування корисних копалин, а також в аграрному секторі є розповсюдженим явищем. Така ситуація пояснюється тим, що таким компаніям потрібні для своєї діяльності і розвитку довгострокові і досить великі вкладення, чого не можуть забезпечити українські банки, не з небажання, а з неможливості, так як в портфелях останніх переважають коротко- та середньострокові депозити. Тому українські компанії залучають синдіковані кредити на євrorинках. Яскравим прикладом залучення є компанія «Метінвест», яка у 2010 році залучила синдікований кредит у 700 млн. доларів США, де організатором синдикату виступив Deutsche Bank AG, а кредиторами – 14 банків. За даними Thomson Reuters Loan Pricing Corp. (LPC) – це був найкрупніший кредит, отриманий приватною компанією за останні два роки [2].

Також яскравим прикладом залучення синдікованих кредитів є агрохолдинг «Кернел», який в грудні 2012 р. залучив синдікований кредит на 170 млн. дол. у ВАТ «Альфа-Банк» (Росія) і ПАТ «Альфа-Банк» (Україна). Агрохолдинг отримав кредитну лінію з лімітом в 170 млн. дол., з яких 100 млн. дол. були надані на п'ять років, спрямовані на фінансування як інвестиційної, так і поточної діяльності холдингу [3].

На сьогодні потребу залучення «довгих» грошей мають великі вітчизняні компанії. В тому числі один з найбільших компаній енергохолдинг ДТЕК, який в рамках умов реструктуризації випустив у 2017 році єврооблігації на суму 1,275 млрд. дол. з погашенням у 2024 р. В середньому ставка за єврооблігаціями складає 7,875%.

З наведеної інформації можна зробити розрахунки щодо залучення синдікованого кредиту в українських банках.

Ставка кредиту визначається за ставкою KIBOR + %. KIBOR (англ. *Kyiv Interbank Offered Rate*) – середньозважена відсоткова ставка за міжбанківськими кредитами, що надаються банками один одному, на різний час у різній валюті на українському міжбанківському ринку [4].

Ставка KIBOR у 2017 році у середньому становила 1,123; додатковий

середній відсоток для українських позичальників можна встановити на рівні 5%. Тобто, якщо підсумувати, то загальна ставка синдикуваного кредиту буде становити 6,123%, що на 1,752% менше ніж відсоток за облігаціями. Також до переваг синдикуваного кредитування можна віднести й те, що витрати на його залучення є меншими ніж витрати на випуск облігацій і їх розміщення на фондовій біржі, а також при синдикуваному кредитуванні один банк виступає головним, що значно полегшує процедуру оформлення і пролонгації кредиту.

Але при досить оптимістичних прогнозах заробітку банків на синдикуваних кредитах є і ряд проблем які впливають на це. Адже враховуючи складну політичну та економічну ситуацію в країні, такий вид кредитування українськими банками є малоімовірним, навіть банки з іноземним капіталом враховуючи ймовірні ризики і можливість касових розривів не зможуть в повному обсязі задовольнити потребу підприємства у додатково необхідних коштах. Отже, на перших етапах можна запропонувати:

- удосконалити законодавчу базу банківського сектору, пов'язану з синдикуваним кредитуванням;
- запропонувати українським банкам виступати ініціаторами отримання синдикуваних кредитів для українських підприємств, що в свою чергу спростить ряд процедур і це стане більш доступним способом залучення коштів.

Список використаних джерел

1. Національний банк України: Офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua>.
2. Компанія «Метінвест»: Офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.metinvestholding.com/ua>.
3. Агрохолдинг «Кернел»: Офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kernel.ua/ua>.
4. Газета «Бізнес»: Офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://business.ua>.

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПРОБЛЕМНИМИ КРЕДИТАМИ В БАНКУ

Як свідчить практика, велика кількість проблемних кредитів призводить до падіння довіри до банку з боку вкладників та акціонерів, виникнення проблем з платоспроможністю та ліквідністю, погіршення репутації банку. Крім того, банк повинен нести додаткові витрати, пов'язані з вимогами щодо повернення кредиту.

Кожен банк має у своєму портфелі проблемні кредити, і тому головне питання полягає у встановленні допустимого для банку рівня цих кредитів щодо загальної вартості виданих позичок [1].

Складності з поверненням кредитів обумовлені впливом процесів, які розвиваються протягом визначеного періоду часу. Проблемні кредити, в більшості випадків, не виникають несподівано. Є багато факторів, які свідчать про те, що фінансовий стан позичальника погіршується і що кредит який йому наданий, може бути не сплачений своєчасно або взагалі не буде сплачений.

Однією з головних причин кризи на банківському ринку України стала велика кількість неповернутих банкам кредитів. За даними Нацбанку України, у першому кварталі 2017 р. доля проблемних кредитів усіх банків досягла 55,1 %. З урахуванням того, що нині увесь кредитний портфель системи складає 1,032 трильйона гривень, боржники не обслуговують позики на 568,8 мільярда гривень. Проблемними вважаються усі кредити, прострочка по виплаті яких перевищила 90 днів [4].

Виникнення проблемних кредитів обумовлено різними факторами, деякі з яких керовані, тобто знаходяться в межах впливу банку, а деякі – некеровані.

Управління проблемними кредитами здійснюється з певною метою. Це може бути: обґрунтування найбільш ефективних методів та інструментів управління проблемними кредитами; здійснення функцій аналізу, планування, регулювання та контролю в процесі управління проблемними кредитами, які сприятимуть зменшенню ризику неповернення основної суми боргу та відсотків [3].

Для ефективної роботи банку доцільно створити ще і більш спеціалізований підрозділ по роботі з проблемними кредитами, який буде здійснювати комплекс заходів щодо повернення проблемних кредитів, супроводжуватиме кредити від стадії переходу до групи проблемних до одержання конкретного результату, здійснюватиме організацію, облік і контроль діяльності дочірніх структур банку, котрі залучаються до роботи з проблемними кредитами в межах своєї компетенції, а також здійснюватиме розрахунки, нарахування і контроль за рухом сформованих резервів на можливі втрати за проблемними кредитами.

Недоліками внутрішньобанківських методів управління проблемними кредитами є втрата ліквідності, відволікання істотних фінансових ресурсів від основної діяльності, утримання на балансі банку прогнозованих фінансових втрат за ризиками, обмежена гнучкість застосування [5].

На появу проблемних кредитів у банку можуть впливати як зовнішні, так і внутрішні причини. Основними причинами зростання частки простроченої заборгованості у кредитних портфелях банків України на сучасному етапі є: погіршення фінансового стану позичальників в результаті економічної кризи, скорочення обсягів ВВП та промислового виробництва, девальвації гривні, інфляційних, ведення бойових дій на Сході, а також скорочення обсягів та відсутність зовнішніх джерел фінансування.

Варто наголосити, що проблемний кредит несе загрозу для банку у вигляді фінансових збитків, зниження репутації банку, втрати ліквідності та відволікання коштів до резервів через погіршення якості активів.

Практика свідчить про важливість об'єктивної економічної оцінки ефективності внутрішньобанківського регулювання кредитних ризиків з метою попередження виникнення високої частки проблемних кредитів у структурі кредитного портфеля.

Список використаної літератури

1. Кредитування та ризики [Текст]: Навчальний посібник / М.П. Денисенко, В.М. Домрачев, В.Г. Кабанов [і ін.]. – К.: «Видавничий дім «Професіонал», 2008. – 480 с. – ISBN 978-966-370-089-2.
2. Кузнецов, С.В. Кредитный портфель коммерческого банка и оценка его качества [Текст] / С.В. Кузнецов // Банковские услуги (рус.). – 2007. – №12. – С.29–36.
3. Марчук, В.П. Шляхи поліпшення управління проблемними активами банківської системи України [Електронний ресурс] / Марчук В.П. // Електронне фахове видання. Ефективна економіка. Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua>. – 2011. - № 9.
4. Гроші в кредит. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://groshi-v-kredit.org.ua/novi-problemy-kredytnyh-borzhnykiv-u-2017-rotsi.html>
5. Слобода, Л.Я. Напрями вдосконалення роботи банків України з проблемними активами в посткризовий період [Текст] / Л. Я. Слобода, Н.П. Дунас // Вісник Національного банку України. – 2011. – № 4. – С.46-51.

Бенчак В. І.

студентка

Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Науковий керівник:

Дубровіна В.А.

старший викладач

ФІНАНСОВА ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА УКРАЇНУ

Обрана тема є актуальною, оскільки останні двадцять років на політичний, економічний, соціальний розвиток дедалі більше впливає глобалізація. Основними формами прояву цього процесу є : стрімке зростання обсягів міжнародної торгівлі та інвестицій, зростання глобальної конкуренції, лібералізація руху капіталів зростання ролі інформаційних технологій в економічному розвитку тощо.

Фінансова глобалізація має подвійний вплив на економіку : по-перше, скасування обмежень на приплив капіталу дає змогу задовольнити потреби суб'єктів господарювання у фінансових коштах і стимулює інвестиційний процес, по-друге, ускладнюється утримання стабільного обмінного курсу, підвищується вразливість економіки до негативного впливу зовнішніх чинників, обмежується можливість центрального банку у здійсненні незалежної монетарної політики.

Вивченню проблем розвитку банківської системи в умовах глобалізації приділяється значна увага вітчизняними науковцями. Зокрема, вказаним питанням присвячені праці О. Барановського, М. Савлука, В. Міщенко, В. Гейця та інших авторів, але дане питання ще потребує дослідженню.

Метою статті є аналіз сутності та причин фінансової глобалізації та розгляд ступеня її впливу на економіку держави.

Фінансова глобалізація — один із напрямів глобалізації, який розуміють як вільний та ефективний рух капіталів між країнами та регіонами, функціонування глобального ринку, формування системи наднаціонального регулювання міжнародних фінансів, реалізацію глобальних фінансових стратегій ТНК і транснаціональних банків. Капітал виявився наймобільнішим фактором

виробництва, тому саме фінансова глобалізація стала домінуючою формою економічної глобалізації [1].

Складовими елементами фінансової глобалізації є фінансові ринки, глобальні фінансові інститути (центральні банки, МВФ, ТНК, транснаціональні банки, Світовий банк та ін.), глобальні фінансові інструменти (гроші, цінні папери, кредити, інвестиції).

Фінансова глобалізація має свої переваги і досить істотні вади. Вона здатна не лише прискорити розвиток національної економіки, а й значно його уповільнити.

До характерних позитивних наслідків фінансової глобалізації слід віднести: високу мобільність капіталу, посилення конкуренції на національних фінансових ринках, зниження рівня дефіциту фінансових ресурсів у країнах світу, комп'ютеризація та інформатизація. Разом з тим, чітко прослідковується зворотній бік глобалізація. До негативних наслідків можна віднести: фінансова залежність країн з невисоким рівнем розвитку від розвинутих країн, поглиблення диференціації рівнів фінансового та, в цілому, економічного розвитку країн, посилення технологічного відставання країн, що розвиваються.

Комплекс проблем, що загострюються під дією екзогенних факторів та регламентують відповідні заходи економічної політики, спрямованої на розвиток національної економіки України в цілому. Ми можемо спостерігати за такими процесами: в умовах інтеграції світових фінансових ринків відбувається уніфікація кількісних та якісних обмежень до цінних паперів, якими оперують фінансові посередники. Для розвитку фінансового посередництва України недостатніми є інституціональні засади функціонування; залишається недостатнім рівень якості та асортимент фінансових послуг, що надаються фінансовими посередниками в Україні. Важливою стає підвищення прозорості грошової, монетарної, фіскальної політики, функціонування платіжних систем тощо. Зрозуміло, що потребує удосконалення інфраструктура фінансового ринку, а також вразливою складовою залишається фондовий ринок України.

Через певні обставини, процеси глобалізації серед країн СНД найбільш відчутні в Україні та Росії. Це показали результати рейтингу консалтингової компанії А. Т. Кеарнеї. Вона розрахувала індекс глобалізації для 55 країн світу. Україна, станом на 2016 р., посіла 24 місце, а Росія — 44 місце. За індексом глобальної конкуренції, Україна в 2016-2017 рр. посідала 85-те місце із 138 країн — 4,1 [2].

Підводячи підсумок, зазначимо, що активізація процесів фінансової глобалізації пов'язана з переходом країн на ринкові засади функціонування. Швидкий розвиток новітніх технологій призвів до виникнення особливої фінансової моделі господарювання, яка характеризується появою нових нетрадиційних інформаційних продуктів і фінансових послуг, розширенням потоків віртуальних грошей і створенням віртуальних банків, а також значною зміною ментальності ринкових агентів, що принесло якісні зміни у фінансове посередництво у напрямках поступового посилення ролі небанківського фінансового посередництва, посиленні конкуренції між банківськими та небанківським фінансовими посередниками. Все це означає, що якщо зупинити процеси глобалізації у фінансовій сфері не можливо, то керувати ними в інтересах розвитку національної економіки необхідно.

Список використаних джерел:

1. Корж М.А. Пряме іноземне інвестування в умовах фінансової глобалізації // *Фінанси України*. – 2011. – №12. – С. 61-76.
2. Інноваційно-технологічний розвиток України: стан, проблеми, стратегічні перспективи// *Стратегія інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізації: виклики: аналітичні матеріали до Парламентських слухань*/ Л. І. Федулова, Ю. М. Бажал, І. А. Шовкун та ін./ за ред. І. І. Федулової, Г. О. Андрощука; Ін-т екон. та прогнозув. НАН України. – К., 2009. –196 с.
3. Уманців Ю.М. Економічна конкуренція в умовах фінансової глобалізації // *Фінанси України*. – 2009. – №10. – С. 95-106.

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ В РАМКАХ КОМПОНЕНТНОЇ МЕТОДИКИ ПРОТИДІЇ ЗАГРОЗ БАНКУ

Петренко Ю.М. у ході аналізу фінансової безпеки(ФБ) комерційних структур було поліпшено методичні способи до діагностування рівня ФБ, який має якісний вплив на результативність у економічних відносинах, у комунікаціях з акціонерами та якісного моніторингу національних та міжнародних комунікацій, які набули розвитку у зв'язку з поліпшенням установ корпоративного управління [3].

Артеменко Д. А. в ході селекційного дослідження ФБ запропонував свою точку зору, щодо ряду особливих принципів, які забезпечують швидший розвиток конкурентоспроможності, запровадження захистом структурних компонентів діяльності комерційних банків, задля покращення більш безпечного руху капіталу, безперебійного функціонування, відкриття кращих шляхів збільшення прибутку шляхом прибуткового перерозміщення коштів з вкладів населення, поверненість яких може бути забезпечена тільки добрим стратегічним плануванням і вчасним та оперативним усуненням своєрідних проблем стагнації взаємовідносин [1].

Визначення економічної безпеки полягає у ряді оперативних заходів, пропонуючи нові можливості фінансової безпеки комерційних структур, які призведуть до покращеного функціонування кредитного управління банку, зростання обсягів залучених грошових потоків юридичних осіб та збереження фінансової цілісності статутного капіталу та резервів фінансової установи.

Болгар Т.М. привела чітку класифікацію визначення «фінансова безпека», яка є невід'ємною частиною успішної діяльності комерційних банків, яка незважаючи на усі кризові ситуації не піддається впливу реальних загроз та продовжує поліпшувати сталий фінансовий розвиток фінансової установи [2].

Компонентна методика протидії загрозам фінансової установи є всебічним механізмом забезпечення ринкової стабільності, фінансової стійкості та превентивного компенсатора втрат банку, що виникають внаслідок прояві та порушень цілісності банківської системи [4].

Класифікацію компонентів методик протидії різновидам фінансової безпеки комерційних банків розглянемо на рисунку 1.

Складено автором

Рис.1. Компоненти фінансової безпеки комерційних банків

Бачимо, що поділ на профільні та непрофільні функції служб фінансової безпеки банку надає можливості застосовувати різні методики протидії фінансової безпеки, тому цей процес носить риси індивідуального поля загрози по нефінансовим та фінансовим типам, причому нефінансові напрями діяльності банку легко можуть конвертуватися у значні фінансові втрати для установи [1].

В рамках заключних кроків побудови концепції ФБ комерційного банку запропонуємо розглянути корпоративну відповідальність, як важливий організаційний компонент безпечного управління банком, який надає конкурентоспроможність установі на внутрішньому і зовнішньому ринках за допомогою акумулювання ресурсів від акціонерів [5].

Даний підхід осіб дає змогу сконцентруватись на побудові композитної системи управління ФБ банку, що підпорядкована Зборам акціонерів, базується на остаточних цілях управління, а сама корпоративна система ФБ функціонує задля надання балансу економічних інтересів акціонерів та саморегуляторну діяльність фінансового посередника на відкритому ринку при розгляданні та плануванні низькоризикової стратегії розвитку фінансової установи.

Література:

1. Артеменко Д. А. Механизм обеспечения финансовой безопасности банковской деятельности: автореф. дис. на соискание ученой степени канд. экон. наук: спец. 08.00.10 – финансы, денежное обращение и кредит / Д.А.Артеменко. – Ростов на Дону, 1999. – 32 с.
2. Болгар Т. Н. Мониторинг уровня финансовой безопасности банков как необходимое условие обеспечения финансовой безопасности страны / Т. Н. Болгар // Проблемы та перспективи розвитку регіональної ринкової економіки : зб. наук. пр. за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції аспірантів, молодих учених та науковців (14–16 квітня 2008 р.). – Кременчук : КІДУЕП, 2008. – С. 44–46.
3. Петренко Ю.М. Фінансова безпека підприємств на основі розвитку принципів корпоративного управління: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. экон. наук : спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» / Ю.М. Петренко. – Суми: Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України», 2013. – 22 с. 5.
4. Штаєр О. М. Напрями забезпечення та основні складові економічної безпеки банку / О.М.Штаєр // Європейський вектор економічного розвитку. – 2011. – № 2. – С. 263–270.
5. Фінансова безпека банківської діяльності: навчальний посібник для самостійного вивчення дисципліни «Безпека банків» / [уклад. С. М. Побережний, О. Л. Пластун, Т. М. Болгар]; Державний вищий навчальний заклад « Українська академія банківської справи Національного банку України ». – Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. – 112 с.

Бурдило О.В.,

студентка

Запорізького національного університету

Кушнір С. О.,

к.е.н., доцент кафедри

фінансів, банківської справи та страхування

Запорізького національного університету

м. Запоріжжя

ВЗАЄМОЗАЛЕЖНІСТЬ ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ БАНКІВ ТА СТАБІЛІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Послаблення економічного розвитку, затяжна криза, знецінення національних грошей, уповільнення розвитку банківської системи, зростання безробіття, поглиблення бідності та загострення соціально-політичних ризиків є джерелом подальшої нестабільності і гальмування розвитку України.

Системна банківська криза, що розпочалась з 2014 р. і триває сьогодні, є результатом таких проблем:

- посилення проблем економічної, політичної та соціальної сфер України, які є постійним джерелом ризиків загострення фінансових і валютних криз;
- затримка щодо впровадження нових коректних законодавчих актів стосовно регулювання та розвитку банківської системи України;
- посилення політичних ризиків, зниження довіри населення до банківського сектору та продуктів, які пропонуються на фінансовому ринку його суб'єкти;
- проблеми банківського сектору економіки, а саме різке загострення проблем банківської системи з 2014 р. під впливом внутрішніх та зовнішньополітичних чинників, які виникли у наслідок ряду подій, а саме ескалації воєнного конфлікту, нерегульованих дій монетарного регулятора, які призвели до значної девальвації гривні і кризового стану банківської системи.

Тому для подолання причин банківської кризи, потрібно усунути загальні проблемами банківської системи, що викликані дестабілізацією економіки.

Минулого року з ринку було виведено 29 банків. А всього, починаючи з 2014-го, було виведено 92 банки і на сьогодні в Україні їх кількість становить 88 установ [2;4].

Значним ефектом від очищення банківської системи стало зниження відсоткових ставок. Фактично з ринку зникли десятки банків, які пропонували неконкурентні відсоткові ставки за депозитами [4;5;6].

Крім цього, багато з таких банків, які були виведені НБУ відігравали дестабілізуючу роль на валютному ринку, вони утворювали, так званий, штучний попит на валюту з метою її виведення за кордон у ході реалізації «тіньових» бізнес-схем [3;6]. Усунення з валютного ринку цього неринкового попиту є важливим чинником, який сприяє стабілізації курсу національної валюти.

Для подолання основних проблем розвитку банків, необхідно [3;5]:

- ліквідувати монополізацію ринків та системну корупцію на рівні управління державою;
- подолати системну банківську кризу, яка загострилась і актуалізувалась останні роки;
- усунути шоки з боку дій грошово-кредитного регулятора внаслідок його системних помилок у сфері валютної політики;
- обрати курс щодо стабілізації та розвитку банків та економіки країни в цілому.

Таким чином, впровадження перерахованих заходів дозволить відновити стабільну роботу банківської сфери та дати поштовх до економічного відродження країни.

Список використаних джерел:

1. Закон України від 11.10.2017 № 679-14 «Про Національний банк України» [Електронний ресурс] / Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/679-14>
2. Офіційний сайт Національний банк України [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://bank.gov.ua/control/uk/index>
3. Комітет Верховної Ради України з питань фінансової політики і банківської діяльності [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://komfinbank.rada.gov.ua/>

4. Офіційний сайт Мінфін [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://index.minfin.com.ua/bank/stat/count.php>
5. Банківська система України: становлення і розвиток в умовах глобалізації економічних процесів: Монографія / За ред. д.е.н., проф. О.В. Дзюблюка.–Тернопіль: «Вектор», 2012. – 462 с.
6. Сучасний стан та перспективи розвитку банківської системи України / О. В. Золотарьова, В. О. Галаганов // Проблеми економіки та політичної економії. - 2017. - № 1. - С. 83-98.

Бутенко А.А.

Линенко А.В.,

кандидат економічних наук,
доцент, докторант кафедри фінансів,
банківської справи та страхування,
Запорізький національний університет
м. Запоріжжя

АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ БАНКІВСЬКОЮ СИСТЕМОЮ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ

Розробка дієвої програми антикризового управління банківським сектором економіки є запорукою стабільного фінансового стану банків України. Ефективне застосування антикризових інструментів на сучасному етапі є головним завданням, яке покладене на національного регулятора. Таким чином, державна участь у діяльності банків суттєво зростає.

Рекапіталізація банків державою здійснюється на певних умовах. Прикладом є уряд Німеччини, який збільшив фінансову допомогу державному банку «KfW» до 15 млрд. євро з вимогою забезпечити видачу кредитів великим корпораціям для уникнення короткострокової нестачі ліквідності, а також підтримувати невеликі регіональні фінансові установи Німеччини.

За рахунок державних цінних паперів держава може здійснити рекапіталізацію проблемних банків. Так, у Великобританії держава придбала 70% акцій «Royal Bank of Scotland» та 65% – «Lloyds Bank». Для підтримки ліквідності банки багатьох країн здійснили випуск привілейованих акцій для викупу державою. Такі заходи дають змогу банкам вивільнити додатковий капітал для відновлення своєї діяльності.

В умовах фінансової кризи чимало провідних центральних банків створювали спеціальні програми звільнення банків від проблемних активів. Так, наприклад, у США така програма Troubled Asset Relief Program (TARP) надала допомогу в розмірі 700 млрд. дол. США, спрямовану на викуп проблемних банківських активів. У Польщі згідно з державною програмою всі фінансово-кредитні установи змушені були створити департаменти з управління

проблемними активами банку. Організації, що у випадку погіршення платоспроможного стану банку займаються проблемними активами, називають госпітальними банками, санаційними банками, банками поганих (проблемних) активів, bad-банками тощо [1].

Впровадження такого алгоритму антикризового управління банками з високим рівнем проблемних кредитів в Україні за допомогою bad- або bridge-банку доцільно здійснювати за таких умов:

1) при досягненні банком критичного рівня платоспроможності, НБУ як суб'єкт антикризового регулювання банків в Україні, має приймати рішення про подальші заходи щодо діяльності банку. Існує декілька методик, згідно з якими визначається критичний рівень проблемних активів в банку. Здебільшого вважається, що досягнення їх рівня в 20% і більше є критичним;

2) необхідно визначити наскільки доцільним є відновлення діяльності банку. Тобто слід розрізняти банки, які мають тимчасові труднощі, тому ймовірність повернення їх до нормального функціонування є досить високою, та банки, що реалізують неякісне управління власною діяльністю протягом тривалого періоду, й, відповідно, їх оздоровлення скоріш за все виявиться не надто результативним. З цією метою пропонується проведення стрес-тестування.

Один із основних інструментів антикризового регулювання фінансової стійкості було запроваджено міжнародним нормативом Базель III як вимогу до капіталу фінансових установ не лише залежно від якості їх активів, але й відповідно до величини фінансової установи, її структури та бізнес-моделі.

Відповідно до положень Базель III до 2015 р. коефіцієнт покриття ліквідності великих міжнародних банків мав становити 60%, а 100-відсоткове покриття має бути забезпечене до 2019 р. Новацією Базель III є докапіталізація, що за спланованими етапами запровадження стандартів має відбутися до 2019 р., під час якої сума основного капіталу банків повинна збільшитися майже втричі. Інститути фінансового регулювання ЄС вирішили, що в разі настання чергової банківської кризи банкам буде дозволено використовувати кошти з рахунків

клієнтів, що перевищують 100 тис. євро [2]. Ще одним інструментом боротьби з наслідками можливих дисбалансів у розвитку банківництва стане створення загальноєвропейського фонду, внески до якого здійснюватимуть фінансові установи.

Для поліпшення ситуації в банківському секторі України необхідним є запровадження міжнародних стандартів щодо підвищення капіталізації банків, які встановлені Базельським комітетом. Щоправда імплементація цих вимог у національне банківське законодавство здійснюється, головне, щоб ці вимоги дотримувалися всіма учасниками ринку банківських послуг.

З метою посилення довіри до банків і забезпечення фінансової стійкості банківської системи НБУ було запроваджене діагностичне обстеження найбільших за розміром активів банків України [3]. Цей захід передбачений програмою «Стенд-бай» МВФ і проектом Світового банку з підтримки фінансового сектору України. Діагностичне обстеження банків здійснювалося незалежними аудиторськими фірмами відповідно до встановлених НБУ вимог. У подальшому стрес-тестування відбуватиметься на постійній основі.

Отже, запровадження Базель III є досить ефективним інструментом антикризового управління банками та обов'язковою умовою відновлення розвитку банківської системи України.

Список використаних джерел:

1. Плешакова Н.А. Світовий досвід антикризового регулювання в зарубіжних країнах / Н.А. Плешакова // Вісник Київського національного університету ім. Т.Г. Шевченка. – 2015. – № 6. – С. 20-25.
2. Банківський капітал: розмір має значення [Електронний ресурс] / Сайт «Дзеркало тижня. Україна». – Режим доступу : https://dt.ua/ECONOMICS/bankivskiy_kapital_rozmir_mae_znachennya.html.
3. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua>.

МЕТОДИКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ АКТИВНИХ ОПЕРАЦІЙ БАНКУ

Насамперед треба визначитись, що ж є активними операціями.

Відповідно до Закону України “Про банки і банківську діяльність” активні операції банку – це фінансові операції з розміщення коштів з метою отримання прибутку. До активних операцій банку належать: надання кредитів та позичок, придбання цінних паперів, вкладення коштів у комерційні проекти, лізингові, факторингові операції, операції з векселями та інші банківські операції.

Активи банку можна групувати за певними критеріями: по призначенню; по термінах розміщення; по ліквідності; по суб'єктах; по ступені ризику. Важливим показником стабільної роботи банку є групування його активів за рівнем їхньої ліквідності. Під ліквідністю активів розуміють їх здатність з певною швидкістю трансформуватися у гроші або в інші платіжні засоби. Це найважливіша властивість активів, тому що саме завдяки їй банк здатний виконувати свої зобов'язання перед клієнтами в певні строки та за певними сумами.

Найбільшу питому вагу, від 55 до 70 відсотків загальної вартості активів займають кредитні операції, формування кредитного портфелю, як сукупності усіх кредитів, наданих банком з метою одержання прибутку. Іншими активними операціями, що є не менш важливими, для забезпечення прибутковості та ліквідності діяльності банку, є інвестиційні операції.

Балансові рахунки для обліку кредитних операцій розміщені в першому та другому класах плану рахунків. Розподіл рахунків за класами узгоджується з принципами побудови балансу, в даному випадку окремого відображення міжбанківських та клієнтських операцій. Додержання загальних принципів бухгалтерського обліку кредитних операцій можливе під час виконання

обов'язкового правила: пролонгована заборгованість, прострочена заборгованість, а також нараховані доходи та прострочені нараховані доходи мають обліковуватись за відповідними рахунками тієї групи плану рахунків, у якій обліковується номінал кредиту (сума основного боргу за кредитною угодою).

Бухгалтерський облік активних операцій ґрунтується на принципах, загальноприйнятих у міжнародній практиці, зокрема: безперервності діяльності установи банку; стабільності правил бухгалтерського обліку; обережності; поділу звітних періодів (нарахування доходів та видатків); дати операції; переваги змісту над формою; оцінки активів та пасивів; окремого відображення активів і пасивів.

Банківський контроль активних операцій повинен забезпечувати:

- контроль обґрунтованості надання нових позик та їх умов (виду кредиту, його суми, строку, ставки відсотка, забезпечення, порядку надання та погашення);
- контроль процесу моніторингу: контроль за зміною фінансового стану позичальника; контроль цільового використання кредиту, контроль за погашенням кредитної заборгованості, контроль за станом забезпечення;
- контроль формування спеціальних резервів;
- контроль роботи з проблемними кредитами;
- контроль обліку (в тому числі позабалансового, обліку за сумнівними, безнадійними кредитами);
- контроль індивідуального та портфельного кредитного ризику, його концентрації, контроль дотримання встановлених лімітів кредитних операцій.

Перевірка активних операцій - найбільш тривала і трудомістка стадія в силу того, що структура і якість активів обумовлюють ліквідність, платоспроможність і надійність банку.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про банки та банківську діяльність» // Урядовий кур'єр. – 2001. – 17 січня. [Електронний ресурс].- <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
2. Облік і аудит в банках : [Електронний ресурс].- http://pidruchniki.com/1584072013219/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/oblik_i_audit_u_bankah
3. Балашова О. В. Аналіз активних і пасивних операцій банку [Електронний ресурс] / О. В. Балашова, С. Є. Борисова, Т. С. Пономаренко // Вісник Донбаської державної машинобудівної

академії. - 2016. - № 3. - С. 213-216.-
[http://www.dgma.donetsk.ua/science_public/ddma/Herald_3\(39\)_2016/article/41.pdf](http://www.dgma.donetsk.ua/science_public/ddma/Herald_3(39)_2016/article/41.pdf)

Гарна І.В., Свергун О.А.

студентки 4 курсу

Харківського навчально-наукового інституту
ДВНЗ «Університету банківської справи»

Наук. керівник

Сидоренко О.М.

ст. викладач кафедри фінансів, банківської
справи та страхування ХННІ ДВНЗ «УБС»
Харків

ВПРОВАДЖЕННЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ РЕГУЛЮВАННЯ ДОСТАТНОСТІ БАНКІВСЬКОГО КАПІТАЛУ

Основною оцінкою фінансової стійкості банківської установи та банківської системи загалом є показник достатності капіталу. Саме капітал є гарантом стабільного функціонування установи, джерелом проведення банківських операцій та головним фактором, який впливає на довіру клієнтів, кредиторів і вкладників цього банку. Обсяги та динаміка банківського капіталу впливає на конкурентоспроможність фінансово-кредитної установи та спонукає її до подальшого розвитку.

У банківській системі України чітко спостерігається тенденція відставання темпів приросту капіталу від темпу приросту активів, в результаті чого зменшується показник достатності капіталу. Дана проблема вирішується як на міжнародному так і на національному рівнях, тому питання впровадження міжнародних стандартів регулювання достатності капіталу є актуальним.

На сучасному етапі основними нормативними документами, що виступають регулятором достатності банківського капіталу є Базель I, Базель II та Базель III. Слід зауважити, що основні положення зазначених документів активно впроваджуються в банківську систему України.

В угодах Базельського комітету з питань банківського нагляду (БКБН) велику увагу приділяють структурі капіталу, диверсифікації кредитних портфелів та удосконалення ліквідності банків. У вересні 2010 року комітетом було розроблено та впроваджено нову редакцію угоди – Базель III, в якій було передбачено подолання недоліків попередніх угод та зміцнення банківської

системи світу[1]. Слід зауважити, що в 2016 році БКБН почав готувати нововведення та доповнення до, раніше впроваджених, Базель I, Базель II та Базель III, що буде об'єднано в "Базель IV".

Потрібно звернути увагу на те, що «Базель III» має часові рамки і регламентується конкретними строками впровадження. З 2013 по 2015 роки включно відбувався період спостереження та первинного впровадження. Станом на 01.01.2017 року останню фазу запровадження зазнали лише базовий капітал первинного рівня з показником 4,5% та норматив короткострокової ліквідності – запровадження мінімального стандарту. Особливу увагу слід приділити нововведенням в документі Базельського комітету з банківського нагляду (Базель III) – буферному капіталу та контрциклічному капіталу. Впровадження буферного капіталу розпочалося в 2015 році, стартувавши з показника в розмірі 0,625%. До 2019 року наведений показник необхідно збільшити до 2,5%. Буферний капітал призначений для покриття збитків, що виникають під час фінансових та економічних потрясінь. Банки, які не мають буферного капіталу, будуть обмежені у виплатах дивідендів і бонусів. Такий підхід, на наш погляд, надасть змогу підвищити стійкість банківських установ до негативних змін на ринку. У свою чергу контрциклічний буфер капіталу виступає як доповнення до буферного капіталу та має гарантувати нарощення у банківському секторі захист капіталу в періоди перевищення рівня кредитного зростання допустимої межі. Тому період запровадження даного виду капіталу припадає на початок 2016 року з показником 0,625%. Кінцевий етап припадає на 2019 рік, збільшення показника відбудеться до розміру – 2,5% [2].

Розглянуті вище вимоги передбачається поетапно запровадити в Україні, згідно з запланованим графіком, до 2019 року. Для української банківської системи перелічені трансформації – актуальні. Саме вимоги «Базель III» дозволять усунути більшу частину проблем регулювання банківської системи, зважаючи на особливості її побудови. Одночасно, запровадження рекомендацій «Базеля III» не гарантує автоматичного покращення у діяльності банківських

установ і стабільності системи. Теоретично, Україна не зобов'язана реалізовувати вимоги БКНБ, але дотримання стандартів дозволить банкам витримати жорстку конкуренцію на ринку банківських послуг.

Вимоги Національного банку щодо формування банками буферів капіталу – буфера запасу (консервації) капіталу та контрциклічного буфера – провадяться з метою підвищення рівня стійкості банків в економічно несприятливих умовах задля підвищення спроможності протистояти ризикам.

Буфер капіталу повинен формуватися банками понад нормове значення показника достатності основного капіталу банків (НЗ). Буфер запасу (консервації) капіталу повинен розраховуватися від загального обсягу ризику. Банки зобов'язані формувати буфер запасу капіталу починаючи вже з 2020 року: 01.01.2020 року - 0,625%; 01.01. 2021 року - 1,25%; 01.01. 2022 року - 1,875%; 01.01.2023 року - 2,5%. У свою чергу, контрциклічний буфер капіталу розраховується від загального обсягу ризику в розмірі 0% - 2,5%. Рішенням Правління НБУ визначається розмір контрциклічного буфера капіталу у випадку значного зростання кредитування з урахуванням ризиків [3].

Отже, можна зробити висновок, що на сьогоднішній день до головних досягнень банківської системи України можна віднести підвищення вимог до рівня статутного капіталу та впровадження буферного та контрциклічного капіталів. Основна мета запровадження «Базеля III» в Україні – приведення банківського регулювання та нагляду до міжнародних стандартів та забезпечення стабільності вітчизняної банківської системи, підвищення її спроможності протистояти кризовим явищам.

Список використаних джерел:

1. Основні відмінності між угодами Базель I та Базель II [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://dspace.uabs.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/7143/1/Valova_ua.pdf
2. Шпачук В.В. «Базель III»: етапи впровадження та методика оцінки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=454>
3. Постанова Національного банку України «Про затвердження Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні» від 28 серпня 2001р. №368

Грива Аліна,
студентка 5 курсу
ДВНЗ «Криворізький національний університет», м. Кривий Ріг

Короленко Р.В.,
Науковий керівник, к.е.н., ст. викл.

УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОВІСТЮ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

Внаслідок істотних змін на фінансовому ринку зростає значення аналізу банківської діяльності як для самого банку, так і для його ділових партнерів, клієнтів, акціонерів і держави в цілому. Прибутковість є головною метою комерційного банку. Особливого значення управління прибутковістю набуває за умов загострення конкуренції на банківських ринках, посилення регулюючих обмежень зі сторони державних ринків, посилення регулюючих обмежень зі сторони державних органів. Розвиток банківської системи та зміна характеру її функціонування певною мірою змінює характер управління комерційним банком та його прибутковістю.

Серед теоретичного аналізу наукових праць, присвячених управлінню прибутковістю банку, можна відзначити праці науковців та практиків, серед яких: Васильченко З. М., Дзюблюк О.В., Івасів І.Б., Кириченко А.А., Мороз А. М., Примостка Л. О., Усоскін В. М., Черкасов В. Є., та ін.

Підхід до визначення сутності прибутковості різних науковців дещо різниться [1; 3], та узагальнюючи їхні погляди, можна трактувати прибутковість банківського бізнесу як своєрідний індикатор, що характеризує фінансові результати діяльності, а також є матеріальною основою його подальшої роботи та визначення рейтингу на банківському ринку.

З метою покращення результатів прибутковості та підвищення ефективності банківської діяльності, існує необхідність постійного та ефективного управління прибутковістю, шляхом розробки та прийняття відповідних управлінських та фінансових рішень, розподілу та використання прибутку банківською установою.

Управління прибутковістю банків – це комплексний взаємопов'язаний процес управління, що є частиною процесу управління банківською діяльністю,

який реалізується за допомогою основних функцій – планування, організування, регулювання, контролю, мотивації і аналізу з ціллю досягнення та підвищення рівня прибутковості при врахуванні наявних ризиків та загроз.

Ефективно функціонуюча система управління прибутковістю повинна включати такі складові:

- організаційно-економічну (сукупність організаційних та економічних способів впливу з ціллю реалізації системи управління прибутковістю банків);
- фінансову (сукупність методів фінансового забезпечення управління прибутковістю банків);
- мотиваційну (сукупність командно-адміністративних заходів, що стимулюють управління прибутковістю банків);
- інформаційну (сукупність інформаційних даних для забезпечення управління прибутковістю банків) [4].

Управління прибутковістю банків реалізується через систему управління прибутковістю банків, а також через основні коефіцієнти прибутковості банку, які наведені у табл. 1.

Таблиця 1

Основні коефіцієнти оцінювання рівня прибутковості банку [2]

Коефіцієнт	Методика розрахунку	Характеристика
Прибутковість капіталу	$ROE = \text{ЧП} / K$, де ЧП – чистий прибуток; K – власний капітал банку.	Рекомендоване значення не менше 15%. Він показує, скільки чистого прибутку припадає на 1 грн. ВК.
Прибутковість активів	$ROA = \text{ЧП} / PA * 100\%$ або $ROA = \text{ЧП} / A * 100\%$, де PA – робочі активи банку; A – загальні активи банку.	Коефіцієнт ROA має бути не менше 1% і показує, скільки чистого прибутку приносить 1 грн. активів банк.
Чистий спред	$ЧС = ПД / PA * 100\% - ПВ / ПП * 100\%$, де ПД – процентні доходи; PA – платні активи, тобто активи, за якими банк отримує доходи; ПВ – процентні витрати; ПП – платні пасиви, тобто пасиви, за якими банк несе витрати.	Норма не менше 1,25%. ЧС показує чисту дохідність банку.
Чиста процентна маржа	$ЧПМ = (ПД - ПВ) / PA * 100\%$ Норма не менше 4,5%.	Виражає скільки чистого процентного доходу приносить 1 грн. робочих активів

Коефіцієнт прибутковості є одним з найякісніших показників, що визначає фінансові результати роботи комерційних банків, він є матеріальним базисом їх майбутнього функціонування та формування рейтингу на банківському ринку країни.

Отже, головною метою управління прибутковістю комерційного банку є забезпечення та підтримання максимізації добробуту засновників, учасників банку в поточному та перспективному періодах. А ефективне управління даним показником забезпечить зростання кінцевих результатів діяльності, збільшення рентабельності та капіталізації установ банківського сектору економіки.

Список використаних джерел:

1. Базилевич К. С. Економічна сутність прибутку в умовах трансформації економіки / М. Базилевич // Формування ринкових відносин в Україні: зб. наук. праць. – 2007. – № 11. – С. 130–132.
2. Криклій О.А. Управління прибутком банку / О.А. Криклій, Н.Г.Масляк. – Суми: Изд-во УАБС НБУ. – 2008. – 86 с.
3. Пігуль Н. Г. Управління прибутком підприємства / Н. Г. Пігуль // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. – 2010 – № 28 – С. 125–132.
4. Фінанси підприємств : підручник / А. М. Поддєрьогін [та ін.] ; кер. кол. авт. і наук.ред. проф. А. М. Поддєрьогін. – 5-те вид., перероб. та допов. – К. : КНЕУ, 2004 – 546с.

Грисюк Олександра В'ячеславівна
Студентка IV курсу
факультету економіки та управління
Східноєвропейського
національного університету
імені Лесі Українки

Науковий керівник
Маркус О.В.
кандидат економічних наук, доцент,
Східноєвропейський національний
університет імені Лесі Українки
Місто Луцьк

ОБЛІК ОПЕРАЦІЙ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ ПО КРЕДИТУВАННЮ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

У даний час дуже швидко розвиваються малі та великі підприємства. Щоб їхня діяльність розширювалась потрібно інвестувати кошти. Не завжди інвестори хочуть вкладати кошти у підприємство, а тому іншим варіантом для нього є кредит. Для підприємства дані кошти є інвестиціями, а ми ж розглянемо що означають ці кошти для банку. Основні проблеми обліку кредитних операцій в кризові періоди ґрунтуються на тому, що змінюються положення про банківський облік у законодавстві, які тягнуть за собою цілий ряд помилок в обліковій системі банків. Зростає число проблемних кредитів, для яких банк вживає заходи щодо реструктуризації кредитних боргів, а це в свою чергу значно ускладнює ведення обліку суми боргу та доходів за кредитами, збільшують обсяги облікових робіт і призводять до значних втрат банків.

Дослідженням проблем обліку кредитних операцій в комерційних банках України займалися такі вітчизняні вчені–дослідники, як: Ф.Ф. Бутинець, А. М. Герасимович, Л.М. Кіндрацька та інші.

Положення Національного банку України "Про кредитування" дає визначення кредитним операціям, як виду активних операцій, пов'язаних із наданням клієнтам позичок. Банки виступають фінансовими посередниками, приймаючи грошові засоби у вкладників, у вигляді депозитів, та надаючи кошти у вигляді кредитів. Здійснюючи таку діяльність, банк отримує прибуток, надаючи

кредит під один відсоток, а депозит на менший, а різниця між ними є доходом банку[1].

Для організації облікового процесу, забезпечення однаковості відображення операцій та систематичного контролю операцій банк використовує план рахунків бухгалтерського обліку банків України. Для здійснення кредитних операцій банк використовує другий та дев'ятий класи рахунків. Другий клас має назву “Операції з клієнтами”, дев'ятий – “Позабалансові рахунки”.

Схеми бухгалтерських проведення з видачі позики залежить в першу чергу від способу надання кредиту. Отож розглянемо декілька видів кредитних операцій, які здійснюються банком, в тому числі кредитну лінію.

Таблиця 1

Типові бухгалтерські проведення при наданні кредиту

№	Зміст операції	Кореспонденція рахунків	
		Дт рахунку	Кт рахунку
I	Надання кредиту клієнту банку		
1	Кредит надається із зарахуванням на поточний рахунок клієнта		
А	Якщо позичальник – клієнт банку, у якому видається кредит	2062 “Короткострокові кредити в поточну діяльність, що надані суб’єктам господарювання”	2600 “Кошти на вимогу суб’єктів господарювання”
Б	Якщо позичальник – клієнт іншого банку або банк	2062 “Короткострокові кредити в поточну діяльність, що надані суб’єктам господарювання”	1200 “Кореспонденський рахунок банку в НБУ”
2	Кредит видається готівкою: фізичній особі	2202 “Короткострокові кредити на поточні потреби, що надані фізичним особам”	1001 “Банкноти та монети в касі”
II	Видача кредиту клієнту із відкриттям кредитної лінії		
1	Відкриття обов’язкової кредитної лінії (у повній сумі згідно кредитної угоди)	9129 “Інші зобов’язання з кредитування, які надані клієнтам”	990 “Коррахунок для рахунку розділу 91”
2	Видача клієнту позики у межах відкритої кредитної лінії		
А	Отримання траншу кредитної лінії	Позичковий рахунок (наприклад 2062, 2202)	Рахунок для обліку готівкових коштів (наприклад 1001), Поточний рахунок (наприклад 2600, 2620), Коррахунок банку (наприклад 1200)

Б	Зменшення позабалансового зобов'язання (на суму виданого траншу)	990 “Коррахунок рахунку розділу 91”	для	9129 “Інші зобов'язання з кредитування, які надані клієнтам”
---	--	-------------------------------------	-----	--

Як бачимо дані операції здійснюються з використанням рахунків другого класу “Операції з клієнтами” та дев'ятого “Позабалансові рахунки”. Рахунок 2062 є активним, він збільшується в активі. Рахунок 2600 є активно-пасивним, тому він може збільшуватись як в активі так і пасиві, і навпаки. Рахунок 2202 є активним, його збільшення записується в дебеті, а зменшення в кредиті. Щодо дев'ятого класу, то тут використовують два рахунки: 9129 та 990. Рахунок 9129 є активним, у господарських операціях рахунок записаний у кредиті, тобто ми спостерігаєм його зменшення. Рахунок 990 є кореспондуючим з розділами 90-95.

Отже, банківська діяльність передбачає здійснення пасивних операцій, облік яких містить низку особливостей. Для здійснення кредитних операцій банк використовує 2 та 9 класи, а також перший клас плану рахунків бухгалтерського обліку банків України. Від здійснення кредитних операцій комерційні банки отримують основну частину своїх процентних доходів, які обліковуються на 6 класі плану рахунків. Саме тому, з метою підтримки фінансової стійкості банківських установ, система внутрішнього контролю має охоплювати балансові та позабалансові рахунки.

Список використаної літератури:

1. Положення Національного банку України "Про кредитування" [Електронний ресурс] // ПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ. – 2004. – Режим доступу до ресурса:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0246500-95>.
2. Варцаба В. І. Облік у банків (у таблицях та схемах) / В. І. Варцаба, К. С. Машіко. – Ужгород: УжНУ Говерла, 2016. – 184 с.

Гриценко А.В.
Аспірант Національної академії управління
м. Київ, Україна

Щербань П. П.
Казначей ПАТ «ГасКомбанк»,
м. Київ, Україна

ЗАСТОСУВАННЯ КОРЕЛЯЦІЇ В РАМКАХ ІНДИКАЦІЇ РИЗКОВОГО СЕРЕДОВИЩА СТРАХОВИКІВ

З метою прогнозування окремих типів ризиків необхідно проаналізувати ймовірність невиконання зобов'язань клієнтами страхових компаній (СК) на вітчизняному ринку деривативів. Найбільш дієвим індикатором ризик-менеджменту в такій інтерпретації будуть виступати:

- запровадження стрес-тестування для СК при аудиті та щоквартально;
- установлення лімітів на учасників ринку при перестрахованні;
- формування дохідності альтернативно до національної валюти;
- внесеним забезпеченням (грошовими коштами, акціями, облігаціями та іншими активами)
- відсутність суперечностей з іншими нормативно-правовими актами, що стосуються процедури банкрутства юридичних осіб.
- чіткий порядок використання ресурсів різних типі відповідно до правил поведінки клірингових членів [3]

В рамках наукового підходу функції побудови та супроводу процесу прогнозування розділяються на контроль та реалізацію ризик-менеджменту.

В випадку втрати платоспроможності СК її контрагентам на макро рівні має бути гарантоване юридичне супроводження на законодавчому рівні, що на мікрорівні має бути чітко прописане посадовими інструкціями та положеннями про відділи та структурні підрозділи СК.

Поєднання функціональних обмежень за різновидами внутрішні і зовнішніх ризиків має змогу вказувати на результуючі показники діяльності СК [5].

В рамках детермінації композитних ризиків обчислимо кореляцію між показниками діяльності СК та нормативними значенням ризикових операцій, що поєднує різні види ризику по однорідному клієнтському опануванню. Встановивши характер взаємозв'язку між показником портфелю СК або внутрішніми бізнес-процесами і ринковими нормативними значеннями ризику по напрямам за отриманими значеннями побудуємо рівняння, які позначають відхилення від планових показників розвитку діяльності СК [1].

Таблиця 1.

Кореляція між показниками портфелю СК та нормативними значеннями ризиків по заданим операціям

Показники напрямку	Показники	Напрямок зв'язку	Рівень впливу	Значення показника кореляції
Внутрішні бізнес процеси та структурна взаємодія	Операції через банківські установи	безпосередній	низький	0,27
	Зовнішні фактори впливу та кредитори	опосередкований	відсутній	0,16
	Дотримання СК внутрішніх нормативів	безпосередній	низький	0,33
Страхові операції	Банківські установи	опосередкований	Помірний	0,56
	Небанківські фінансові установи	безпосередній	частковий	0,60
	Фінансовий ринок	опосередкований	частковий	0,53
Резервування операцій СК	Обсяг, борг і доступність	безпосередній	низький	
Нестандартні операції	Транзакційний ризик		низький	
	Ризик клієнтів заможного сегменту		частковий	0,35
Загальний індекс фінансового розвитку		опосередкований	частковий	0,57

Джерело: складено автором на основі [1]

Для конкретизованого оцінювання характеру зв'язку між загальним індексом фінансових показників СК та кількістю ризиків що трапляються, приносячи прямі збитки страховику, які з неї походять, нами було використано два типи проєкційних рівнянь що вказують на очікувану ступінь захищеності СК від ризику та очікувану ступінь проникнення ризику в фактичну діяльність СК [4].

Підготовка та оцінка параметрів фінансових та господарських ризиків для суперпозиції СК призводить до зниження рівня неякісних активів прийнятих на баланс СК, вчасної ідентифікації та вибіркового ліквідації загроз та оперативному налагодженню бізнес-процесів СК, що мінімізує евентуальні та прецедентні втрати [6].

В ході апробації науково-методичного підходу з планування ризиків по семи різновидам діяльності СК включаючи три підгрупи нетипових ризиків, оскільки на основі параметрів рівняння нами було обчислено, що при різній варіації поєднання ризиків СК, загальний ризик неплатоспроможності СК коливається від 24 до 179 %, що є восьмикратним перевищенням допустимої граничної норми функціонування СК.

Варто зазначити, що запропонована методика побудови суперпозиції на основі побудови регресно-факторної трьохканальної моделі планування діяльності СК з урахуванням настання ризиків по ланцюговому принципу представляє на сьогоднішній день найбільш об'єктивний механізм планування діяльності СК у короткострокову та довгостроковому періодах, здійснюючи поглиблену перевірку супутніх факторів формування ризикових операцій [2].

Застосований множинний потенціальний діапазон планування оцінки ступеня ризику якісно відображає зміни протягом періоду щодо можливості СК протидіяти появі нових та скорочувати вплив (врегулювати) наявні ризики у портфелі.

Література:

1. Вовчак О.Д. Страхова справа / О.Д. Вовчак – К.: Знання, 2011. – 391 с
2. Грищенко Н.Б. Основы страховой деятельности: учеб. пособ. / Н.Б. Грищенко. – М.: Финансы и статистика, 2008. – 352 с
3. Попова І.В. Фінансовий контроль страхових організацій: дис. на здобуття ступеня канд. екон. наук: 08.00.08 / І.В. Попова. – Київ, 2015.
4. Ткаченко Н. В. Фінансова стійкість страхових компаній в умовах глобалізації / Н. В. Ткаченко // Фінанси України. – 2010. – № 3. – С. 82–91.
5. Ткаченко Н.В. Державне регулювання платоспроможності страхової компанії / Н.В. Ткаченко // Вісник Хмельницького національного університету. – 2010. – № 1.
6. Шірінян Л.В. Фінансова надійність і фінансова стійкість страховиків / Л.В. Шірінян // Актуальні проблеми економіки. – 2007. – № 9. – С. 173-178.

Двірний О.В.,
магістрант
Черкаський навчально-науковий інститут
ДВНЗ «Університет банківської справи»
м. Черкаси

ФІНАНСОВИЙ МОНІТОРИНГ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Про актуальність даного питання свідчать і зусилля міжнародної спільноти, і численні публікації як вітчизняних, так і зарубіжних дослідників. Фокус на банківському бізнесі через призму «відмивання» кримінальних доходів - закономірне питання. Адже рано чи пізно кошти, отримані в результаті скоєння злочинів, проходять через банківську систему по всьому світу. Наприклад, згідно заяви Голови Управління ООН по боротьбі зі злочинністю та торгівлею наркотиками Антоніо Марія Кости гроші кримінального походження були єдиним ліквідним інвестиційним капіталом, що був у розпорядженні деяких банків в Європі і США, які в 2008 році ледь уникнули краху. За його словами біля 352 млрд дол. США (близько 88% від річного прибутку від торгівлі наркотиками) було розміщено в межах офіційної фінансової системи світу. Фінансування тероризму та розповсюдження зброї масового знищення також потребує послуг банків [2]. Саме тому, спершу пропонуємо розглянути основні аспекти тієї роботи з протидії легалізації коштів та фінансуванням тероризму, яка здійснюється банками.

Отже, обсяги легалізації коштів є суттєвими, що не може не впливати на макроекономічний розвиток.

Міжнародний валютний фонд виділив два механізми, за допомогою яких значні обсяги відмивання грошей потоків може викликати макроекономічну нестабільність у країнах, що розвиваються [2].

По-перше, це проблема «гарячих» грошей. Якщо масштабна легалізація грошей проходить через конкретний регіон, це часто викликано конкретними епізодами політичного потоку, такими як падіння Радянського Союзу, або зумовлене коротким, але прибутковим періодом правління корумпованого

диктатора, і таким чином фінансові потоки, які супроводжують діяльність із легалізації коштів, є нестійкими, що може сприяти нестабільності курсу валют, грошових агрегатів (кількість грошей, доступних в економіці), а також загальному рівню цін (інфляції) [3].

По-друге, МВФ зазначив, що проведення окремих операцій із легалізації коштів проводять у «підпіллі» або в неформальному секторі економіки, тому вони не відображаються в офіційній грошово-кредитній та фінансовій статистиці, що викривляє інформацію, на основі якої в підсумку ухвалюють рішення щодо макроекономічних змінних, таких як грошова маса, процентні ставки, інфляція і курс валюти [3].

Третя проблема може виникати внаслідок спрацювання трансмісійних механізмів, унаслідок чого фінансові проблеми в одній країні можуть бути передані до іншої юрисдикції через «ефект доміно». Одним із факторів, що лежить в його основі, є розуміння того, що, незважаючи на те, які б серйозні проблеми зумовили кризу ліквідності в одній фінансовій установі або системі, також можуть існувати досі недооцінені проблеми в іншій фінансовій установі або системі. Іншим фактором «ефекту доміно» є значна кількість взаємозв'язків проблемної установи в інших юрисдикціях, які, з одного боку, підвищують імовірність виникнення проблем із ліквідністю в самій установі, а з другого – можуть сприяти поширенню проблем із ліквідністю на її контрагентів в інших країнах. Так, інтенсивність процесів легалізації коштів може посилюватися внаслідок відповідних факторів, створюючи «репутаційний ефект», який наводить інвесторів на думку щодо репатріації своїх інвестицій [3].

Легалізація коштів також сприяє непродуктивному «витоку» капіталу, який виснажує ресурси країн. Крім того, через викривлення офіційних статистичних даних унаслідок легалізації коштів ускладнюється визначення легальних прямих іноземних інвестицій (ПІІ), необхідних для стійкого економічного зростання.

У дослідженні, проведеному для AUSTRAC, відомий дослідник Джон Уокер використовував стандартну модель «входу – виходу» з метою оцінки

економічного ефекту вилучення 1 млн дол. США з економіки країни через легалізацію коштів. Відповідні розрахунки для суми від 5 до 10 млрд австр. дол. при легалізації коштів, які наближено відповідають реальному станові справ в Австралії, дали такі результати: втрати через скорочення випуску продукції сягнули від 5,6 млрд до 11,3 млрд австр. дол.; втрати через недоотримані доходи – від 3 до 6 млрд австр. дол.; скорочення від 125 тис. до 250 тис. робочих місць. Вищезазначені втрати 1995 року становили від 1,1 до 2,2% від ВВП Австралії [4].

Водночас загрозу становлять не тільки масштаби легалізації коштів, одержаних злочинним шляхом, а й низка несприятливих макроекономічних ефектів, викликаних цим явищем, починаючи від скорочення ВВП, високої невизначеності ситуації на іноземних валютних ринках і ставки відсотка, що спотворює ринкові очікування, і закінчуючи суттєвим негативним впливом на один з основних факторів сучасного економічного розвитку – людський капітал.

Список використаних джерел:

1. Drug money saved banks in global crisis, claims UN advisor: Електронний ресурс. – Режим доступу :<http://www.theguardian.com/global/2009/dec/13/drug-money-banks-saved-un-chief-claims>.
2. Фінансовий моніторинг у банку: Навчальний посібник / Дмитров С. О., Діденко С. В., Медвідь Т. А. – Черкаси: видавець Чабаненко Ю. А., 2014. – 266 с.
3. Розвиток банківської системи в умовах трансформації економічного простору : монографія / за ред. Чепелюк Г.М., Пантелеєвої Н.М. – Черкаси, 2016. – 414 с.
4. Легалізація кримінальних доходів та фінансування тероризму: сучасні економічні аспекти і вплив на розвиток банків : монографія / авт. кол. ; за ред. проф. М. Г. Дмитренка. – К. : УБС НБУ, 2014 – 302 с.

КРЕДИТ ПІД ДЕПОЗИТ: СУТНІСНИЙ І ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТИ

В сучасних умовах стрімкий розвиток інноваційно-інформаційних технологій докорінно змінює світ банківської системи. Трансформації піддаються не лише фінансові інструменти, а й підходи до методів мобілізації капіталу. Розширюються й види фінансових послуг, які пропонують банки своїм клієнтам. Зважаючи на те, що малий та середній бізнес є рушійною силою розвитку та модернізації економіки, тому підтримка та розробка нових видів послуг та продуктів орієнтованих саме на даний сектор є доволі актуальним завданням, яке постає сьогодні перед сучасною ефективною банківською системою.

Серед вітчизняних науковців, які основну увагу приділяють не тільки класичним, але й специфічним кредитним продуктам, відзначимо: О. Зарубу, С. Ілляшенко, О. Кириченко, І. Лютого, В. Костюка, М. Дибубу. Проте відсутні дослідження щодо введення обмежень при використанні кредиту під депозит, пов'язаних з необхідністю стабілізації ситуації на грошово-кредитному та валютному ринках.

Одним з видів послуг, який за нинішніх умов набув неабиякого поширення, став кредит під заставу депозиту. На перший погляд, дана послуга є досить суперечною. Проте розглянувши сутність досліджуваного поняття стає зрозумілим його доцільність застосування.

Технічний кредит або, як його ще називають, кредит під заставу депозиту – доволі поширений банківський продукт, що являє собою кредит під заставу майнових прав на кошти, розміщені на депозитному рахунку. При цьому депозит може бути розміщено як у самому банку-кредиторі, так і в будь-якому іншому банку. Така кредитна операція дозволяє банку легко погашати не виконані позичальником зобов'язання за кредитом за рахунок грошей, що зберігаються на депозиті. Ризик втрати або псування предмета застави практично дорівнює нулю, тож і ризикованість таких кредитів є мінімальною, до того ж вона дозволяє

банкам мінімізувати витрати, пов'язані з видачею кредиту [1]. Дана послуга дає можливість швидко отримати необхідні ресурси для фінансування поточної діяльності при цьому не залучаючи власних коштів та не переплачуючи зайвих витрат на оформлення та обслуговування звичайного кредиту.

Оскільки, сучасна діяльність підприємств тісно пов'язана з тендерними конкурсами, підприємці часто потребують оперативної фінансової підтримки. Проте власних коштів інколи може не вистачати, або ж їх використання є недоцільним. Так, наприклад, у разі, якщо у підприємця наявний депозит у банку, проте дострокове розірвання договору може призвести до анулювання всіх відсотків, а той до штрафних санкцій передбачених депозитним договором. В такому випадку даний продукт буде цілком виправданим рішенням.

Таблиця

Переваги та недоліки кредиту під заставу депозиту [2]

Переваги	Недоліки
<ol style="list-style-type: none">1. Лояльні вимоги до позичальників.2. Вигідні умови кредитування.3. Можливість оформлення застави у вигляді кількох вкладів;4. Можливість пролонгації кредиту з пролонгацією вкладу.5. Швидке отримання коштів – до 97% від суми депозитного вкладу.6. Мінімальний пакет документів для прийняття рішення.7. Можливість оформлення кредиту на юридичну особу або ФОП під заставу депозиту фізичної особи.8. Низька ризиковість для банку.	<ol style="list-style-type: none">1. Обмеження в термінах кредитування (не більше терміну депозитного договору).2. Обмеження в сумі позикових коштів сумою вкладу. Сума кредиту не має перевищувати 80-95% від суми депозиту, якщо валюти кредиту та депозиту співпадають. В іншому випадку максимальний розмір кредиту може складати не більше 70-80% депозиту.

Отже, це досить зручно для організаційно складних структур, де перерозподіл коштів – тривалий процес, а гроші потрібні оперативно. Крім того безумовною перевагою такої послуги є значно нижча вартість в порівнянні зі стандартним фінансуванням, адже банк не бере оплату за ризики, і термін погашення триваліший, ніж в овердрафту. Проте існує і ряд обмежень, котрі висувають банки при наданні такого кредиту. Оскільки даний продукт набуває

актуальності, тому доцільним є оцінка його переваг та недоліків.

Виконання кредитних зобов'язань за такою послугою може відбуватися в кінці дії договору за позикою. При цьому кошти з депозиту можуть виступати в якості погашення боргу перед банком.

Зараз досить багато банків надають подібні послуги фінансування населення з забезпеченням на досить вигідних і прийнятних умовах. Даний продукт вигідний як позичальникам, так і банкам.

Поширеність послуги кредитів під заставу депозитів може також якісно вплинути й на фінансову стабільність банківських установ, адже на сьогоднішній день ризик неповернення кредитів є однією з головних проблем, з якою стикаються більшість банків, що є дестабілізуючим фактором діяльності банківської системи в цілому.

Таким чином, з метою підтримки високої конкурентоспроможності банківські установи повинні пропонувати своїм клієнтам високо інноваційні банківські продукти, які допоможуть, з одного боку збільшити ресурси банківських установ та підвищити ефективність їх діяльності, а з іншого – надати можливість малому та середньому бізнесу вільний доступ до капіталу у вигляді вигідних послуг та продуктів. Лише при взаємній взаємодії можлива реновація національної економіки та її переведення на якісно новий шлях розвитку.

Список використаних джерел

1. Єгорова Ю. Кредит під заставу депозиту / Ю. Єгорова // Дебет-Кредит: журнал online. – 2012. – №32. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [ehttps://online.dtkr.ua/Book/«ДК»%20№32.epub/navPoint-8](https://online.dtkr.ua/Book/«ДК»%20№32.epub/navPoint-8).
2. ПАТ «Укрсоцбанк»: Офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.unicredit.com.ua/about>.

Дробот А.О.

магістр, Черкаський навчально-науковий інститут
ДВНЗ «Університет банківської справи», м. Черкаси

МЕТОДИ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ КРЕДИТНОГО РИЗИКУ ПРИ ФІНАНСУВАННІ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ

Для вдосконалення системи моніторингу кредитного ризику при кредитуванні інвестиційних проектів доцільно використати світовий банківський досвід. У світовій банківській практиці використовується багато різних методів оцінки кредитного ризику при фінансуванні інвестиційних проектів: підхід, заснований на рейтинговій оцінці, — математичні методи, засновані на виваженій оцінці ймовірності змін рейтингу позичальника, і методи, запропоновані Базельським комітетом з банківського нагляду.

В основі математичних методів лежить підхід Credit Value at Risk (VaR). На даній технології базуються такі підходи, що ґрунтуються на аналізі портфеля боргових зобов'язань позичальників: кредитні метрики (CreditVar); методика KMV; підхід Credit Suisse Financial Products з використанням CreditRisk +[2].

Кредитні метрики (CreditVar) — методика, запропонована JP Morgan, заснована на ймовірності переходу позичальника з однієї категорії кредитоспроможності в іншу, включаючи вірогідність дефолту. Для аналізу використовуються дані рейтингових агентств про поточний стан рейтингу позичальника разом з оцінкою ймовірності переходу його з однієї рейтингової категорії в іншу. На основі цих даних будується матриця переходів, яка є ключовим компонентом моделі. На заключному етапі вся отримана інформація може надаватися у вигляді розподілу змін вартості портфеля.

Методика KMV, заснована на структурному підході, була ініційована KMV і використовує моделі вартості активів Мертона. У цій моделі дефолт розглядається як внутрішній процес, пов'язаний зі структурою капіталу підприємства. Дефолт відбувається тоді, коли вартість активів фірми падає до певного критичного рівня. На відміну від попередньої моделі, яка покладається на середньостатистичні показники дефолтів і зміни кредитних рейтингів, ця модель

враховує специфіку кожної компанії, структуру її капіталу, розподіл доходів від капіталу і ймовірність дефолту. На підставі моделі Мертона на ймовірність дефолту визначається функцією структури капіталу фірми, а також змінами доходів і поточної вартості активів.

Підхід Credit Suisse Financial Products з використанням CreditRisk + фокусується тільки на ймовірності дефолту. У моделі передбачається, що для позики ймовірність дефолту протягом всього аналізованого періоду залишається незмінною. Для великого числа позичальників ймовірність дефолту кожного з них мала, і кількість дефолтів за даний період не залежить від їх кількості в будь-якому іншому періоді [1].

Корисним є досвід Базельського комітету з банківського нагляду, яким запропоновано три основні підходи до оцінки кредитних ризиків, рекомендованих до застосування в комерційних банках: стандартизований підхід (Standardised Approach); основний підхід IRB (Foudation IRB (Internal ratings-based) Approach); розвинений підхід IRB (Advanced IRB Approach).

Стандартизований підхід передбачає, що банки повинні розподіляти кредитні заявки на контрольні категорії, виходячи з характеристик кредитів. Кожній категорії присвоюється фіксована ризикова вага. Ризикові ваги для корпоративних, внутрішньобанківських та індивідуальних заявок розподіляються на основі зовнішніх оцінок кредитів.

Істотна відмінність підходу IRB від стандартизованого — використання внутрішніх оцінок основних факторів ризику в якості бази для розрахунку достатності капіталу. З огляду на те, що підхід заснований на внутрішньобанківському аналізі, необхідна можливість встановлення більш чутливих до ризику критеріїв достатності капіталу. Однак підхід IRB не дозволяє банкам самостійно визначати всі елементи для калькулювання цих критеріїв. Таким чином, розрахунки ризикових ваг і, відповідно, відсотків проводяться виходячи з кількісних показників, підготовлених банком.

Методика визначення зважених ризикових оцінок використовує чотири основні показники: ймовірність дефолту (PD); рівень втрат (LGD), що вимірює частку від суми, яка підлягає кредитному ризику, що може бути втрачена в разі дефолту; сума позичкових втрат (EAD), що відображає суму позики, яка може бути втрачена в разі дефолту; термін (M), що лишається до погашення позики.

Основний і розвинений IRB-підходи відрізняються, в першу чергу, вхідними даними, підготовленими самими банками на основі власних оцінок, або специфічними контролюючими органами.

З огляду на те, що ці методи засновані на статистиці дефолтів, а також використовують досить складну математичну базу, їх застосування в Україні на даний момент малоімовірно в силу значного збільшення витрат банків на оцінку ризиків [3].

Таким чином, адаптоване використання зарубіжних методів оцінки кредитних ризиків у процесі моніторингу якості позичальників може стати одним з фактором, що надають позитивний вплив на стійкість комерційних банків і поліпшення якості їхнього кредитного портфеля. Також використання зазначених методик у чистому вигляді в Україні поки що складно через відсутність надійних рейтингових агентств і недостатнього розвитку ринку цінних паперів, а також біржових похідних, таких як опціони, ф'ючерсні та форвардні контракти, варанти і т.д.

Список використаної літератури:

1. Островська Н. Л. Шляхи вдосконалення механізму моніторингу кредитних ризиків при інвестиційному кредитуванні / Н. Л. Островська // Фінанси, облік і аудит. - 2012. - Вип. 20. - С. 132-141.
2. Рац О. М. Дослідження впливу якості кредитного портфелю на ефективність кредитної діяльності банку як складова моніторингу кредитного ризику / О. М. Рац // Технологический аудит и резервы производства. - 2015. - № 1(5). - С. 41-45.
3. Ходакевич С. І. Моніторинг та контроль рівня кредитного ризику як складова частина процесу ризик-менеджменту банку / С. І. Ходакевич, А. Ю. Свириденко // Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. - 2016. - Т. 21, Вип. 10. - С. 107-110 .

СУТНІСНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ДЕРЖАВНОГО БОРГУ В ПОЄДНАННІ З РИНКОМ ЦІННИХ ПАПЕРІВ

Оцінка та визначення характеру взаємозв'язку державного боргу з макроекономічними показниками ринкової економіки, а також його вплив на рівень фінансової безпеки країни, потребує впорядкування концептуальних підходів до формування боргової політики, спрямованої на постійне удосконалення фінансового захисту галузей економіки та підвищення купівельної спроможності фізичних осіб та малого і середнього бізнесу. [3]

За результатами досліджень Смоляр Ю. О. запропоновано авторське визначення поняття «механізм формування державного боргу» як системи, що визначає порядок залучення коштів для фінансування державних видатків на засадах державного кредиту і передбачає економічне, організаційне, правове та інформаційне забезпечення цього процесу.

Сутність поняття «державний кредит» можливо визначити в такій спосіб: по-перше, державний кредит є кредитом лише за формою; по-друге, ця економічна категорія відображає економічні відносини, що формують систему акумуляції та перерозподілу грошових ресурсів, за допомогою якої держава, виступаючи позичальником, розширює фінансові можливості щодо виконання властивих їй функцій[4].

Можливо запропонувати систематизацію характеристик сучасного державного боргу у схематичному вигляді.

Рис. 1. Характеристики державного боргу [2]

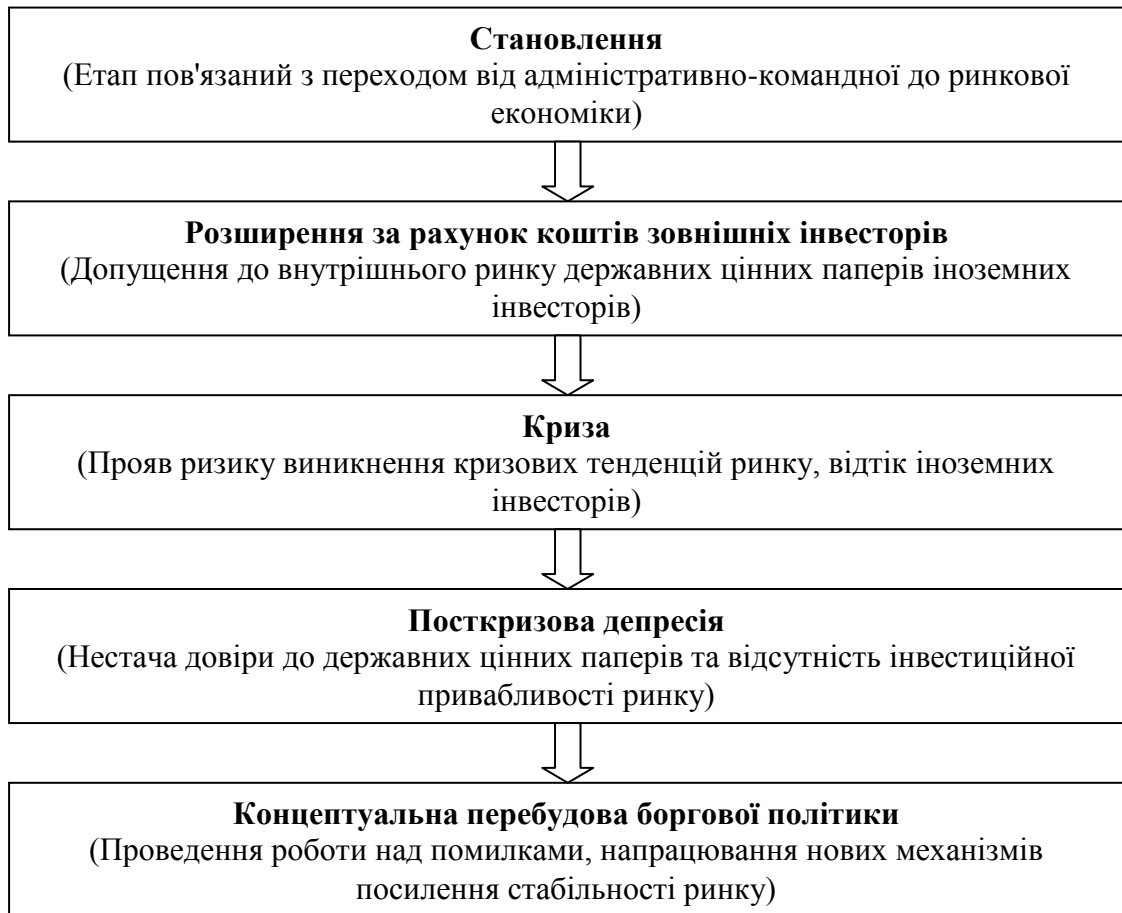
На думку автора досить багато з наведених на рис. 3 сутнісних характеристик державного боргу взагалі притаманні будь-якій кредитній заборгованості. Тому досить суперечливою є теза про глибокі відмінності саме державного боргу від поняття борг взагалі.

Цікавими є наявні в науковій літературі пропозиції щодо вдосконалення управління державним внутрішнім боргом України, зокрема, заходи з управління запозиченнями, що сприятимуть оптимізації формування державного внутрішнього боргу, та шляхи підвищення ефективності використання державних позик [1].

В наукових джерелах зустрічаються оригінальні методики аналізу основних економічних ризиків державних внутрішніх запозичень (дефолту, інфляційного, відсоткового, ліквідності), яка передбачає оцінку зазначених ризиків і механізми їх компенсації.

Широко представленим є зарубіжний досвід підтримки заощаджень населення шляхом випуску ощадних цінних паперів; на цій основі розроблено заходи з активізації розміщення державних облігацій серед фізичних осіб, які передбачають підтвердження готовності українського уряду виконувати зобов'язання протягом року та забезпечення державних цінних паперів реальними активами[2].

Окрім механізмів формування державного боргу на основі причино-наслідкових взаємозв'язків можливо провести періодизацію розвитку ринку державних цінних паперів, та розподілити процес його становлення на п'ять етапів.

Взаємозв'язок ринку цінних паперів з формуванням державного боргу встановлений на системному рівні та забезпечує перетікання процесів з однієї площини ресурсних запозичені в іншу. Системний погляд на створення державного боргу є таким, що надає можливості розвивати ринок цінних паперів в ситуативному контексті по питанню управління державним боргом в Україні.

Література:

1. М'яковський А. І. Пріоритети бюджетної політики в умовах економічних перетворень: автореф. дис. канд. екон. наук : 08.00.08 / А. І. М'яковський ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. — К., 2010. — 19 с. — укр.
2. Макар О. П. Світовий досвід управління державним боргом і перспективи його застосування в Україні // Економіка та держава. — 2012. — №. 10. — С. 54-57.
3. Онищук Я.В. Державний борг України в умовах ринкової трансформації економіки: Автореф. дис... канд. екон. наук: 08.04.01 / Я.В. Онищук ; Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. — К., 2002. — 19 с. — укр.

4. Смоляр Ю.О. Механізм формування державного внутрішнього боргу України: Автореф. дис... канд. екон. наук: 08.04.01 / Ю.О. Смоляр ; Нац. акад. держ. податк. служби України. — Ірпінь, 2004. — 15 с. — укр.

Залюбовська В. В.

студентка 3 курсу спеціальності «Фінанси і кредит»
Бердичівського коледжу промисловості, економіки та права

Науковий керівник

Сачук Н.В.

викладач БКПЕП

м.Бердичів

ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ БАНКІВСЬКОГО МАРКЕТИНГУ В УКРАЇНІ

Маркетинговий підхід в банківській справі полягає в такому плануванні та здійсненні заходів зі створення та просування до споживачів банківських послуг та продуктів [3].

Із розвитком в Україні ринкових стосунків з'явилася велика кількість робіт по банківському маркетингу. Окремі аспекти маркетингової діяльності банків розглядаються в працях вітчизняних вчених І. Алексєєва, В. Альошина, І. Брітченка, В. Герасимчука, В. Лисицького, А. Мороза, М. Савлука та інших. Незважаючи на велику кількість публікацій спостерігається слабка освітленість особливостей і проблем, пов'язаних з маркетингом комерційних банків, і залишаються актуальними багато питань, які обумовили вибір теми дослідження та її актуальність.

В основі сучасного банківського маркетингу лежить стратегія максимального задоволення потреб клієнтів, яка, у свою чергу, приводить до істотного підвищення рентабельності діяльності банків. У багатьох комерційних банках діють чинники, які обмежують ефективність маркетингу.

Реальна господарська ситуація в Україні сьогодні привела до життєвої необхідності освоєння комерційними банками найсучасніших прийомів і способів маркетингу. Банківська діяльність виходить за межі традиційних операцій, посилюється конкуренція з іноземними банками [1].

Серед проблем реалізації механізму банківського маркетингу слід розрізняти зовнішні та внутрішні (табл.1).

Проблеми реалізації механізму банківського маркетингу

Зовнішні проблеми	Внутрішні проблеми
<ul style="list-style-type: none"> - недостатня жорсткість наглядових вимог; - недоліки чинного законодавства, нерегульованість багатьох юридичних аспектів, неефективну і нестабільну податкову політику; - труднощі залучення кредитних ресурсів і високі відсоткові ставки; - неплатоспроможність партнерів; - відсутність відпрацьованої процедури банкрутства, санації та реструктуризації; - криміногенність різних сфер і галузей економіки; - відсутність компетентних легітимних банківських структур, здатних до конструктивного діалогу з державними структурами в інтересах усього підприємницького корпусу; - неактивну державну участь у підготовці кадрового потенціалу для бізнесу. 	<ul style="list-style-type: none"> - брак власних фінансових ресурсів і низький рівень банківського капіталу; - значний обсяг кредитів, які не повертаються; - надмірна концентрація зусиль на тих напрямках діяльності, які приносять негайний прибуток, і недостатня увага до кредитування реального сектора економіки; - залежність банків від значних акціонерів, які одночасно є і клієнтами, і учасниками фінансово-промислових груп; - низький професійний рівень і політизованість мислення вищого керівництва банків.

Таким чином, механізм банківського маркетингу є конструктивним діалогом банківських структур і держави стосовно зазначених проблем, оскільки без їхнього розв'язання усі інші напрямки взаємодії виявляться малоефективними [2].

Отже, вітчизняний досвід свідчить про те, що українські банки підходять до етапу активного вивчення і впровадження банківського маркетингу, що без

цього вони не впишуться в інтеграційні процеси, що йдуть в міжнародній банківській справі, не зможуть протистояти зарубіжним банкам і кредитним організаціям, які зможуть легально прийти на український фінансовий ринок і не зможуть ефективно конкурувати один з одним.

Реалізація механізму банківського маркетингу комплексно та інтегровано забезпечує раціональне використання часу між ідентифікацією фінансових потреб та їх ефективним задоволенням. Таким чином, банківський маркетинг слід розглядати як важливий фактор стабільної і прибуткової діяльності комерційного банку, а також як процес обробки інформації, де як вхідні потоки виступають ринкові обмеження, наявні ресурси, скоординовані цілі підрозділів, а як вихідні потоки - стандарти роботи, індикатори успіху, відповідальність за результати та цілі маркетингової служби.

Список використаних джерел

1. Особливості і проблеми банківського маркетингу [Електронний ресурс] – режим доступу до ресурсу: <http://nauka.kushnir.mk.ua/>
2. Проблеми реалізації механізму банківського маркетингу в умовах розвитку банківської системи України [Електронний ресурс] – режим доступу до ресурсу: <http://pidruchniki.com>
3. Сучасні проблеми розвитку банківського маркетингу [Електронний ресурс] – режим доступу до ресурсу: <http://www.confcontact.com>

Капралюк В.М.

студентка 3 курсу спеціальності «Фінанси і кредит»
Бердичівський коледж промисловості, економіки та права

Жила М.О.

викладач спецдисциплін
Бердичівський коледж промисловості, економіки та права
м. Бердичів

РОЛЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ КРИПТОВАЛЮТИ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ

На сьогоднішній день перспективи існування криптовалюти у світі невизначені: одні економісти вважають, що криптовалюта – це новий фінансовий інструмент, а в майбутньому його значення в інвестуванні буде зростати; інші вчені зазначають, що криптовалюта – це чергова «мильна бульбашка», яка може луснути в будь-який момент, залишивши своїх власників зі значними збитками, наприклад як це сталося у свій час з цибулинками тюльпанів у Голландії.

Криптовалюта — вид цифрової валюти, емісія та облік якої засновані на асиметричному шифруванні і застосуванні різних криптографічних методів захисту, таких як Proof-of-work та/або Proof-of-stake . Функціонування системи відбувається децентралізовано в розподіленій комп'ютерній мережі

Криптографія з метою конфіденційних платежів почала використовуватися з 1990 року в системі DigiCash Девіда Чома, компанія якого збанкрутувала в 1998 році. Однак, його платіжна система була централізованою, а вперше термін «криптовалюта» почав використовуватися після появи пірінгової платіжної системи Bitcoin. Пізніше з'явилися інші незалежні від Bitcoin криптовалюти, звані форками Bitcoin: Namecoin, Litecoin, PPCoin, Novacoin. Також було створено безліч інших форків, але більшість з них не несуть в собі нічого нового (або є точною копією Bitcoin, або їх відмінності обмежуються тільки значеннями межі і швидкості емісії та/або алгоритмом хеш — функції) і не набули широкого поширення. Більшість таких форків з'явилося на тлі двох великих, що супроводжуються підвищеною увагою з боку ЗМІ, бульбашок на ринку Bitcoin в 2011 і 2013 роках.[5 ст 4].

Біткойн — електронна валюта, концепт якої був озвучений 2008 року Сатосі Накамото, і представлений ним 2009 року, базується на самоопублікованому документі Сатосі Накамото Біткойн не має централізованого управління та емітентів. Транзакції із цифровим підписом між двома вузлами передаються до всіх вузлів peer-to-peer мережі, а самі дані про переміщення коштів зберігаються у розподіленій базі даних. [2 ст 19] Наразі кількість монет в обігу системи становить понад 1 млн. Фактично, номінал однієї монети дорівнює певній кількості процесорного часу. На практиці вартість її визначається співвідношенням біржових пропозиції та попиту, що з певною затримкою впливає на необхідні комп'ютерні ресурси для генерації монети. [1 ст.1]

У різних країнах ставлення до системи «біткойн» значно відрізняється. У багатьох країнах статус досі не визначено або він змінюється. В окремих країнах операції з біткойнами офіційно дозволені. [4 ст 12]. В Україні ж на даний момент значення і можливість використання криптовалюти ще не визначено, хоча продовжується обговорення законопроекту. Згідно цього закону державне управління в сфері обігу криптовалюти буде здійснюватись НБУ, але держава не буде гарантувати та забезпечувати чесну діяльність онлайн-сервісів та відшкодовувати у будь-яких випадках втрати або знецінення. Також даний закон розглядає криптовалюту, як об'єкт приватної власності, та суб'єктів, які можуть цього права набувати. Діяльність крипто валютної біржі також зазнала певних обмеження на законодавчому рівні, а найменше порушення статтей ЗУ « Про обіг криптовалюти в Україні» тягне за собою цивільно-правову, адміністративну або кримінальну відповідальність.

Як зазначає міністр фінансів України: «Питання фінансових технологій стало одним з ключових на зустрічах у Вашингтоні як виклик для традиційних ринків і регуляторів. Є багато відкритих питань, і в Україні статус криптовалюти не визначено законом, але це не означає, що криптовалюта заборонена. Україна повинна стежити за світовими трендами і не втрачати шанс для використання нових технологій і інновацій у фінансовому сектор. Раніше в Національному

банку України заявляли, що криптовалюта потрапляє під визначення валюти, але при цьому майнінг не є порушенням законодавства. Нацбанк попередив про ризики використання криптовалюти, оскільки її статус не визначений законодавчо, та регулятори не несуть відповідальності за можливі ризики і втрати, пов'язані з використанням віртуальних валют у розрахункових операціях»

22 жовтня 2015 року Європейський суд (European Court of Justice, ECJ) ухвалив, що операції обміну біткойнів на фіатні валюти звільняються від ПДВ. У рішенні суду уточнюється, що закон про ПДВ поширюється на поставку товарів і надання послуг. Транзакції в біткойнах були віднесені до платіжних операцій з валютами, монетами і банкнотами, і тому не підлягають оподаткуванню ПДВ. Суд рекомендував усім країнам-членам Євросоюзу виключити криптовалюту з переліку активів, що підлягають оподаткуванню. Слід зазначити, що наприкінці 2017 року курс біткоіна досяг свого максимуму, більше 18 000 доларів, після чого стрімко почав втрачати свою вартість (станом на 10.12 вона знизилась на 24% від рекордної).

Отож, як ми бачимо, перспективи криптовалюти на території України досить туманні, але в тому випадку, якщо вона буде визнана законом як реальний грошовий засіб – це буде шлях України до нових технологій і інновацій у фінансовому секторі.

Список використаних джерел:

- 1) Електронні гроші // Словник фінансово-правових термінів / за заг. ред. Л. К. Воронової, переробл. і доповн. – К: Алерта, 2011.– 558 с.
- 2) «Світ братів-коїнів Чим відрізняються один від одного різні криптовалюти» стаття Р.Рожкова на сайті «Лента. Ру»
- 3) Міжнародні розрахунки і валютні операції навч.-метод. посіб. / І.М.Шевчук; Львів. комерц. акад.— Л., 2004.— 147 с.— Бібліогр.: 34 назви.
- 4) Облік і контроль банківських операцій з іноземною валютою: моногр. / Б.Ф.Усач, Г.П.Стадник; Нац. банк України, Львів. банк. ін-т.— Л., 2005.— 142 с.— Бібліогр.: с. 137—141.

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ В СИСТЕМІ РЕГУЛЮВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Впродовж останніх десятиліть спостерігається прискорення еволюції методів легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом, які стають все більш розмаїтими. Механізми надання кримінальним доходам вигляду легальних прибутків ускладнюються і диверсифікуються.

Міжнародні банки витрачають величезні суми на боротьбу з легалізацією коштів. За нещодавніми оцінками HSBC він витрачає від 750 до 800 млн дол. США на рік на комплаєнс - суму, еквівалентну одній чверті поточного бюджету за всіма своїми операціями у США. Між 2012 і 2015 роками вказаний банк найняв близько 5000 осіб додаткового персоналу лише для роботи у сфері комплаєнсу, що вимагає близько 300 млн дол. США витрат на їх заробітну плату [2].

Заходи впливу і витрати на комплаєнс сприяли тому, що банки припиняють надавати свої послуги у регіонах високого ризику та обслуговувати певні підприємства. сприяло меншій прозорості фінансової діяльності і більшим зловживанням з боку злочинців.

Регуляторний тиск призводить до серйозних непередбачуваних наслідків, в тому числі змушуючи банки припинити діяльність у регіонах з високим ступенем ризику, змушуючи підприємства маскувати готівкові надходження, і викликаючи загальне збільшення готівкових операцій та використання неформальних систем переказу коштів. Таким чином, регулятори в результаті не полегшили, а ускладнили розкриття фінансових злочинів та сприяли ширшим можливостям для легалізації коштів і зміцненню злочинних мереж.

Регуляторні дії не слід проводити «доти, доки потенційні вигоди для суспільства з регулюванням не переважають потенційні витрати для суспільства»

[3]. Коли банки витрачають величезну частину свого бюджету на комплаєнс, ці гроші більше недоступні для основного банківського бізнесу - надання кредитів і послуг клієнтам. Вартість відповідно перекладається на клієнтів у вигляді вищої плати і обтяжливих ставок по кредитах, що в свою чергу ускладнює економічне зростання і перешкоджає створенню і росту нових підприємств. Застосування регуляторами жорстких санкцій також сприяє формуванню прошарку системних банків. Зрештою, дрібні банки не мають ефекту масштабу, необхідного для здійснення ресурсоемних програм по боротьбі з «відмиванням» коштів. Такі дію підривають основи здорової конкуренції. Крім того, посилення регулювання поглиблює фрагментарність світової фінансової системи, через заборону банкам в деяких юрисдикціях надавати послуги для певних регіонів. В результаті будуть збільшені ціни і створені величезні фінансові бар'єри для виходу на ринок нових підприємств.

Більше того, сьогодні, на наш погляд, потрібно досліджувати можливість створення нових підходів до регулювання та нагляду за фінансовими установами, зокрема у сфері протидії легалізації коштів, одержаних злочинним шляхом, або фінансування тероризму. Сучасні наглядові органи стикаються з такою дилемою: в першому випадку, якщо практика регулювання та нагляду спирається тільки на технічне дотримання вимог законодавства та стандартів, то рано чи пізно фінансові установи знаходять лазівки для їх уникнення, що дає поштовх створенню регулятором все більш детальних нормативних вимог і процедур, а в підсумку знижує ефективність здійснення заходів учасниками ринку, адже вони втрачають можливість ефективно і адекватно реагувати через необхідність формального дотримання вкрай деталізованої «букви закону». Вважається, що думка регулятора є вірною та безперечною. При цьому зазвичай відсутні чіткі критерії, на яких ґрунтується така думка. І виникає низка ризиків: застосування до фінансових установ санкцій за те, що їх позиція відмінна від позиції регулятора; суб'єктивності суджень по відношенню до різних фінансових установ та як

наслідок порушення принципів добросовісної конкуренції на ринку; та зрештою - корупційні ризики.

Отже, варто констатувати, що на сьогодні відсутні ефективні інститути та інструменти як запобігання, так і протидії використанню вартості (у будь-якій формі), що отримується в результаті скоєння злочинів; обсяг такої вартості – значний та продовжує зростати; злочинні доходи не можуть забезпечити якісного економічного зростання; витрачені ресурси на запобігання та протидію легалізації коштів, одержаних злочинним шляхом, є значними, але й безрезультатними.

Тобто, реальність вимагає кардинальних змін, перегляду існуючих підходів та запровадження зовсім інших механізмів.

На нашу думку, задля підвищення ефективності системи протидії легалізації коштів, одержаних злочинним шляхом, слід запровадити паритетну відповідальність і банків, і регуляторів. Адже, не зрозуміло, чому банки змушені платити мільярдні штрафи, а регулятори не несуть жодної відповідальності за те, що «не бачили» відповідну діяльність банку. А іноді, як у випадку Citigroup, такі операції здійснювались у банку протягом 10 років. Важливим кроком має стати пояснення ролі правоохоронних органів, а саме ширше залучення їх до інформаційного обміну на рівні з іншими суб'єктами.

Список використаних джерел:

5. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України. – Редакція від 05.01.2017, № 1798-19. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1702-18>
6. Легалізація кримінальних доходів та фінансування тероризму: сучасні економічні аспекти і вплив на розвиток банків : монографія / авт. кол. ; за ред. проф. М. Г. Дмитренка. – К. : УБС НБУ, 2014 – 302 с.
7. Фінансовий моніторинг у банку: Навчальний посібник / Дмитров С. О., Діденко С. В., Медвідь Т. А. – Черкаси: видавець Чабаненко Ю. А., 2014. – 266 с.

Кас'яненко Олена,

студентка 5 курсу

ДВНЗ «Криворізький національний університет», м. Кривий Ріг

Короленко Р.В.,

Науковий керівник, к.е.н., ст. викл.

УПРАВЛІННЯ ВАЛЮТНИМИ РИЗИКАМИ

Стабільне та ефективне функціонування банківських структур тісно пов'язане з мінімізацією ризику у сфері банківської безпеки. Банківські ризики, перш за все пов'язують з фінансовими втратами, що виникають у випадку їх реалізації. Вони бувають зовнішні та внутрішні. В свою чергу зовнішні поділяються на фінансові та функціональні. До фінансових входять такі ризики як: валютний, кредитний, ринковий, ризик ліквідності, відсотковий ризик та ризик зміни ресурсної бази.

Розглянемо детальніше валютний ризик, так як на даний момент в Україні саме там відбуваються значні зміни. Гривня стрімко знецінюється по відношенню до іноземної валюти, що ускладнює прогнозування динаміки валютних курсів. За таких умов постійне збільшення обсягів операцій вітчизняних банків з іноземною валютою сприяє збільшенню їх валютного ризику.

Проблема загострюється ще й через те, що в Україні не застосовуються практично ніякі інструменти які дозволили б уникнути банкам валютних ризиків. На відміну від вітчизняних банків, зарубіжні навчилися страхувати себе за допомогою форвардних угод. Але в Україні, нажаль, цей метод не є ефективним за двох причин: по-перше – це відсутність у комерційних банках відповідних фахівців. А по-друге – через недостатню розробку Національним Банком України необхідних нормативних та інструктивних матеріалів.

Проблемам банківських ризиків, пов'язаних з валютними операціями, присвячено багато наукових праць і досліджень у зарубіжній та вітчизняній економічній літературі. Деякі підходи до поняття «валютний ризик» наведено в таблиці 1.

Підходи науковців до трактування поняття «валютний ризик»

К. Редхер та С. Хьюс [5]	це ризик потенційних збитків від зміни валютних курсів.
Л. Примостка [4]	відображає ймовірність фінансових втрат унаслідок того, що курс однієї валюти щодо іншої зміниться протягом певного часу.
О. Кириченко, В. Гіленко та С. Роголь [1]	розуміють небезпеку валютних (курсових) збитків, пов'язаних зі зміною курсів іноземних валют стосовно національної валюти.

Отже, валютний ризик, є специфічним видом банківського ризику, сутність якого полягає в можливості фінансових втрат за балансовими та позабалансовими статтями у зв'язку зі зміною ринкових умов і, відповідно, з рухом ринкових валютних курсів. Ці фінансові втрати можливі в разі переоцінювання відкритих валютних позицій або проведення операцій на строковому ринку.

Одним із методів захисту банку від валютних ризиків є хеджування [2]. Хеджування, хедж (англ. Hedging, англ. Hedge) – засіб зменшення ризику шляхом укладання протилежної угоди, форма страхування валютного ризику при здійсненні ф'ючерсних угод у банківській, страховій, біржовій та комерційній практиці. У широкому розумінні хеджуванням вважають будь-які дії, спрямовані на обмеження чи мінімізацію цінових ризиків. До хеджування належать способи впливу на структуру балансу з метою обмеження цінових змін та створення систем захисту від ризиків укладанням додаткових фінансових угод, які дозволяють компенсувати можливі втрати. До методів хеджування належать: структурне балансування, управління розривом між чутливими активами та зобов'язаннями (геп-менеджмент), управління середньозваженим строком погашення (дюрація), укладення форвардних та ф'ючерсних угод з метою створення компенсуючої позиції, проведення операцій страхування за допомогою опціонів, обмін платежами згідно з балансовими характеристиками учасників угоди (своп-контракти) [3]. Використання широкого спектру методів під час урахування їх переваг та недоліків дає змогу уникнути можливих втрат від валютних спекуляцій та організувати дійову систему менеджменту валютного

ризик у конкретній фінансовій установі. На українському валютному ринку розглянуті методи хеджування валютних ризиків тільки починають запроваджуватися. Набутий світовий досвід хеджування вимагає адаптації до реалій трансформаційної економіки країни, що, в свою чергу, обумовлює подальші наукові дослідження проблем хеджування з урахуванням світового та вітчизняного досвіду.

Список використаних джерел:

1. Банківський менеджмент : [навч. посіб.] / О.А. Кириченко, І.В. Гіленко, С.Л. Роголь [та ін.] ; за ред. О.А. Кириченка ; 3-тє вид., перероб. і доп. – К. : Знання-Прес, 2002. – 438 с.
2. Ботвіна, Н. О. Валютні операції та методика їх оцінювання комерційними банками України [Текст] / Н. О. Ботвіна // Банківська система України в умовах глобалізації фінансових ринків: V Міжнародна науково-практична конференція. – Черкаси, – 2010. – С. 105–106.
3. Ботвіна, Н. О. Проблеми розвитку страхового ринку [Текст] / Н. О. Ботвіна // Розвиток економіки України в умовах глобалізації: Всеукраїнська науково-практична конференція. Збірник наукових робіт – №5 (102). – Харків, – 2011. – С. 77–79.
4. Примостка, Л. О. Банківські ризики: теорія та практика управління [Текст] : монографія / Л. О. Примостка, О. В. Лисенок, О. О. Чуб, П. М. Чуб, Г. Т. Карчева, В. О. Черемис; ДВНЗ Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана. – К., – 2008. – 456 с.
5. Рэдхэд К. Управление финансовыми рисками / К. Рэдхэд, С. Хьюс ; пер. с англ. – М. : ИНФРА-М, 1996. – 288 с.

Керімова Сєвда,
студентка 4 курсу кафедри фінанси
Національний університет харчових технологій, м. Київ

Науковий керівник
Ситник І.П.,
к. т. н., доцент,
Національний університет харчових технологій, м. Київ

ВИКОРИСТАННЯ БЛОКЧЕЙН ТЕХНОЛОГІЙ В СУЧАСНИХ ПЛАТІЖНИХ СИСТЕМАХ

Блокчейн (Ланцюжок блоків) — це база даних для запису і зберігання даних про транзакції. Одна з головних її особливостей полягає в тому, що вона одночасно зберігається на безлічі комп'ютерів, з'єднаних один з одним мережею Інтернет. Всі зміни в базі даних одного комп'ютера відразу копіюються на кожний комп'ютер, підключений до мережі [1].

База даних записує інформацію про транзакції, умовно кажучи, "шарами". Щоб підробити збережену інформацію, потрібно підробити всі верхні "шари", що практично неможливо. Технологія блокчейн захищає дані — результати виборів чи лотереї, право власності на квартиру, настання страхового випадку — від фальсифікації [1].

Блокчейн ефективний у системах, де важливе авторство та надійна синхронізація даних. Це: банки, традиційні біржі, логістика, нотаріальні контори, сертифікаційні центри, страхові компанії, рейтингові агентства, конкурси та лотереї.

Блокчейн народився і виріс із криптології — науки про шифрування і дешифрування.

Після появи **блокчейн-технологій** багато хто став вважати їх основою всіх суспільних та економічних процесів, але через сакралізацію людством своїх основ більшість смарт-ідей відносяться в реальному суспільстві до галузі футурології чи прогнозування майбутнього. Хоча поява сотень **блокчейн-проектів** дозволяє

оцінити загальну ринкову картину і вказати на перспективні напрями, здатні принести віддачу практично відразу.

Блокчейн можна сміливо назвати другим поколінням Інтернету. Якщо раніше ми могли передати тільки копію файлу при збереженні оригіналу в себе, то зараз нова технологія дозволяє відстежувати цифрові активи, підтверджувати їхню автентичність й не дозволяти їх копіювати без дозволу[3]. За допомогою технології блокчейн можливий обмін будь-якими цифровими цінностями, контрактами та іншим підтвердженим майном, включно з грошами. Інтернет перетворюється з мережі інформації на мережу цінностей.

На ринку фінансових послуг блокчейн-технології використовуються для поліпшення грошових переказів, надання платіжних, кредитних, інвестиційних і страхових послуг. Блокчейн-технології сприяють підвищенню прозорості угод, фінансової відкритості, протидії фінансуванню тероризму і відмивання грошей. У сфері державних фінансів застосовуються такі види технологічних інновацій як впровадження державними фінансовими інститутами порталів відкритих даних і технологічних рішень на основі блокчейн-технологій. Застосування блокчейн-технологій у сфері державних фінансів стосується функціонування електронної системи «Прозорий бюджет», системи державних закупівель, надання соціальної допомоги населенню, реалізації державної політики у сфері соціального страхування, системи охорони здоров'я, сфери контролю за платниками податків.

Банківська галузь намагається перейти на блокчейн. Розуміючи потенціал блокчейну, понад 40 банків по всьому світу інвестують величезну кількість грошей у впровадження технології в свої системи. Вони вважають, що здатність блокчейну працювати без посередника і повністю усунути його з платіжного процесу призведе до заощаджень на загальну суму в мільярди доларів США. Ці кошти, що, як правило, витрачаються на розрахункові палати та інші процеси верифікації, тепер можна більш ефективно інвестувати в раціоналізацію їхніх бізнес-структур та платіжних систем [2].

Складність існуючої фінансової системи породжує значні ризики для її суб'єктів. Широке впровадження технологічних інновацій буде сприяти мінімізації ризиків та створення нових фінансових продуктів. Це дозволить підвищити фінансову інклюзивність, прозорість фінансових потоків та зменшити витрати учасників фінансових відносин. Технологічні інновації здатні підвищити ефективність функціонування системи державних фінансів. Вони призводять до здорової децентралізації, надаючи доступ населенню до процесу управління державними фінансами на основі збільшення рівня їх прозорості та розширення можливостей та прав людини. Застосування технологічних інновацій у фінансовому секторі створить передумови для детінізації національної економіки та зростання міжнародних рейтингів України. Прозорість переміщення коштів сприятиме проведенню аудиту, підвищення інвестиційної привабливості країни [2].

Список використаних джерел:

1. Світ накриває «блокчейн-бульбашка». [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua/publications/2017/08/30/628471/>
2. Домінанти технологічних інновацій у фінансовій сфері [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/n/dominanty-tehnologicheskikh-innovatsiy-v-finansovoy-sfere>
3. Блокчейн – технологія майбутнього. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://ua.racurs.ua/1690-ne-bitkoinom-iedynym-blokcheyn-tehnologiya-maybutnogo>
4. Дон Тапскотт, Алекс Тапскотт, Блокчейн Революція / Дон Тапскотт, Алекс Тапскотт - Эксмо , 2017. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://unitlib.ru/53510-tehnologiya-blokcheyn-to-chto-dvizhet-finansovoy-revolyuciey-segodnya-don-tapskott-aleks-tapskott.html>

Кирлейза Г.М.

студентка

Миколаївського Національного Університету

імені В.О. Сухомлинського

місто Миколаїв

ПОЗИТИВНІ ТА НЕГАТИВНІ НАСЛІДКИ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ДЛЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Стан банківської системи будь-якої країни має важливе значення в умовах розвитку національної економіки. Банківська система України з самого початку свого незалежного існування постійно відчуває на собі вплив глобалізаційних процесів і також інтегрується у світові глобалізаційні процеси, але рівень її конкурентоспроможності значно нижчий за іноземні банки. Цей вплив постійно позначається на діяльності банківської системи, що потребує постійного моніторингу. Глобалізація є результатом інтернаціоналізації промислового а банківського капіталу і характеризується поглибленням глобалізаційних процесів на всіх світових фінансових ринках. Ці процеси зумовлюють зростання питомої ваги іноземного капіталу.

Глобалізація фінансових ринків має надзвичайно потужний вплив на механізм емісії національних грошей. Глобалізаційні процеси впливають на динаміку економічного розвитку України та об'єктивно позначаються на її банківській системі.

Банківська система зазнає суттєвого впливу внаслідок глобалізаційних процесів, які спричинили значні зміни в банківському секторі. До основних причин цих змін можна віднести:

- розвиток транснаціональних компаній спричинив зростання попиту на банківські послуги, урізноманітнення послуг;
- зміна стратегій банку (орієнтація на зміни в економічній ситуації в світі, а не тільки на національну економіку);
- створення банками філій за кордоном, що посилює конкуренцію між ними;

— зростання рівня інформаційного забезпечення роботи банків, розширення асортименту та якості послуг.

Позитивний вплив глобалізаційних процесів на розвиток банківської системи має прояв через впровадження сучасних методів банківської діяльності, застосування світових стандартів банківського сервісу, зростання обсягу кредитних ресурсів та посилення стабільності їх джерел, розширення асортименту послуг, здешевлення банківських послуг, розширення системи страхування банківських ризиків, покращення банківського нагляду, запровадження новітніх інструментів банківської діяльності [1, с.10-11].

До негативних наслідків глобалізації можна віднести: зниження стійкості банківської системи через прискорення руху капіталів, девальвація національної валюти, порушення балансу залучення та розміщення коштів, зниження ефективності національної грошово-кредитної політики, зростання залежності економіки тощо [2, с.264-267].

Отже, процеси глобалізації банківської системи мають як і позитивні так і негативні наслідки. Сьогодні в Україні існує потреба формування нової інтегрованої системи оцінювання ефективності банківської діяльності, яка була б спроможною забезпечувати необхідною інформацією процес прийняття управлінських рішень враховуючи вплив сучасних глобалізаційних процесів.

Список використаних джерел

1. Дзюблюк А.В. Розвиток банківської системи в умовах інтеграції економіки України у світове господарство і лібералізації міжнародного руху капіталу/ А.В. Дзюблюк // Світ фінансів. – 2008. - №2(15). – С.8-19. - . Режим доступу: <http://sf.tneu.edu.ua/index.php/sf/article/download/254/263>
2. Кузнєцова Л.В. Вплив глобалізаційних процесів на фінансову стійкість банківської системи / Л. В. Кузнєцова, В. В. Коваленко // Актуальні проблеми економіки. - 2012. - № 2. - С. 264-271. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ape_2012_2_30

Кондратюк К. О.,
студент Запорізького національного університету
м. Запоріжжя

Кушнір С. О.,
к.е.н., доцент кафедри
фінансів, банківської справи та страхування
Запорізького національного університету
м. Запоріжжя

ПРИЧИНИ ЗРОСТАННЯ ОБЛІКОВОЇ СТАВКИ НБУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ФУНКЦІОНУВАННЯ БАНКІВ В УКРАЇНІ

Облікова ставка Національного банку — один з монетарних інструментів, за допомогою якого Національний банк установлює для суб'єктів грошово-кредитного ринку орієнтир щодо вартості залучених та розміщених грошових коштів на відповідний період і є основною процентною ставкою, яка залежить від процесів, що відбуваються в макроекономічній, бюджетній сферах та на грошово-кредитному ринку [1].

Її рівень залежить від характеру грошово-кредитної політики центрального банку, процентних ставок на міжнародному ринку позичкових капіталів, стану платіжного балансу країни і курсу національної валюти.

Можна виділити дві групи факторів, які впливають на рівень облікової ставки центрального банку [3]:

1) причини, обумовлені загальними тенденціями розвитку національної економіки;

2) причини, пов'язані з рішенням НБУ щодо грошової сфери.

До причин, що впливають на рівень облікової ставки НБУ, відносять[3;4]:

- економіко-політичний стан країни, інфляція;
- проведення центральним банком монетарної політики;
- вирівнювання платіжного балансу, запобігання девальвації національної валюти та незадовільний стан кредитного ринку;
- рівень оподаткування;

В ринкових умовах вирішальними чинниками формування і реалізації ефективної процентної політики є: співвідношення попиту і пропозиції на ринку банківських послуг, а також державне регулювання рівня процентних ставок. Питання формування ефективної процентної політики банку є одним з найактуальніших в сучасному становищі України, оскільки, нині банки повинні ефективно застосовувати всі свої знання, щоб розробити найоптимальнішу процентну політику.

Принципи формування процентної політики банку – це загальні цілі та спрямованість даної політики у сфері реалізації матеріальних інтересів кредитора щодо передання коштів у тимчасове користування. До основних принципів, які формують процентну політику банку, належать такі як [3;4]:

- покриття процентними доходами за позичковими операціями витрат на формування ресурсної бази банку для видачі кредитів;
- встановлення процентної ставки на рівні, достатньому для забезпечення прийнятної рентабельності банківської установи;
- забезпечення гнучкості у встановленні процентних ставок з врахуванням рівня мікро- та макроекономічного середовища країни та наближення рівня розвитку України до міжнародних стандартів.

Станом на 21.11.2017 облікова ставка НБУ становить 13,5%. Послаблення інфляційного тиску у 2016 р. посприяло зниженню облікової ставки на 17 пунктів з 2015 р. до 12,5 % у вересні 2017 р. [2]. Ці зміни відбулись завдяки неагресивній монетарній та фіскальній політиці, слабкому внутрішньому попиту на банківські послуги та досить суттєвий рівень інфляції. Поточне підвищення облікової ставки ніяк не впливає на фінансовий ринок.

Загалом, головним завданням НБУ можна вважати стабілізацію ринку фінансових послуг, подолання інфляції та зменшення корумпованості в управлінні банків. Ці зміни є важливими для інвестиційного клімату країни та зростання рівня економічної стабільності.

Список використаних джерел:

1. Закон України від 11.10.2017 № 679-14 «Про Національний банк України» [Електронний ресурс] / Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/679-14>
2. Офіційний сайт Національний банк України [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://bank.gov.ua/control/uk/index>
3. Центральний банк і грошово-кредитна політика. Підруч. / А.В. Сілакова, Г.І. Лановська, Н.І. Климаш, [та ін.] за заг. ред. Т.А. Говорушко.– Львів «Магнолія 2006», 2015. – 224 с.
4. Михайловська І.М., Ларіонова К.Л. Гроші та кредит: Навчальний посібник. - Львів: Новий Світ-2000. 2006. - 432 с.

ОСОБЛИВОСТІ МАРКЕТИНГОВОЇ ПОЛІТИКИ ВІТЧИЗНЯНИХ БАНКІВ

В Україні розвиток маркетингу у сфері банківських послуг відбувається в складних умовах. За відсутності досвіду, методичних розробок, спеціалістів, належного інформаційного середовища кожен банк самостійно розробляє маркетингову політику та оцінює її вплив на фінансові результати власної діяльності. Водночас із розвитком та подальшим ускладненням банківської діяльності зростає потреба в розробленні та прийнятті сучасних наукових маркетингових рішень, спрямованих на розширення збуту банківських послуг, залучення нових клієнтів, поліпшення їх обслуговування з метою підвищення ефективності банківської діяльності та збільшення прибутку.

Головні особливості маркетингової політики сьогодні пов'язані з масовим впровадження дистанційного банківського обслуговування. Останнім часом, українські банки все частіше переводять своїх клієнтів на дистанційне обслуговування. Поряд із традиційними способами найсучаснішою формою контакту банк - клієнт виступає мережа Інтернет, оскільки так банкам легше організувати власну присутність через веб-сайти, розширювати межі фінансового ринку, виходити на нові сегменти, здійснювати аналіз та прогноз діяльності конкурентів та впроваджувати банківські інновації.

Інтернет-банкінг є найбільш результативним, зручним та перспективним різновидом віддаленого банкінгу, але разом з тим однією з проблем вітчизняної банківської системи є низький рівень використання інформаційних технологій. В Україні ж так званий Інтернет-банкінг досить пасивний і може розглядатися лише як перспективна проблема, а не як предмет активної поточної діяльності[1].

На сьогоднішній день однією з популярних форм банкінгу залишається телефонний банкінг (телебанкінг). Для його впровадження банк створює

інформаційно-довідкову систему. На сервері банку зберігається інформація про стан поточних рахунків клієнтів. При зверненні до такої системи клієнт фактично пересилає цифровий код. Техніка розшифровує його і перетворює у запит до бази даних банку. Лідером у наданні послуги телебанкінгу в Україні є Укрінбанк (використовується система Телебанк-24).

Найперспективнішим напрямом є «Мобільний банкінг» - вдале поєднання послуг стільникового зв'язку та Інтернет. В цьому напрямку спостерігається поєднання зусиль банків та операторів зв'язку: «Аваль» з «МТС», «Приватбанк» з «Київстар», «ВАБанк» з «Wellcom». Спочатку клієнтам надавалась змога контролювати тільки свій «мобільний» рахунок, але це був лише початок. Наприклад, «Приватбанк» спільно з «Київстар» випустив пластикову карту Starcard на основі карти Visa. При наявності такої карти та мобільного телефону з можливістю відправки SMS- повідомлень, можна проводити оплату за послуги мобільного зв'язку, комунальні послуги, здійснювати платежі за купівлі більш, ніж в 12 тис. торгових точках світу [2].

Дана форма банкінгу є досить зручною, адже можна знаходитись в іншому кінці світу та управляти власним «картковим» рахунком завдяки мобільним додаткам для вашого смартфона. З усіх банків України лише 20 мають такі , а саме: Приватбанк, Ощадбанк, Діамантбанк, ПУМБ, Кредобанк та ін. Також такі додатки має Райффайзен Банк Аваль ,Укрсоцбанк ,але вони відрізняються дуже низьким функціоналом. Разом з тим, незважаючи на позитивні моменти впровадження інтерактивних технологій обслуговування клієнтів, існує низка проблем, що гальмує цей процес.

По-перше, розгортання будь-якої системи дистанційного обслуговування потребує суттєвих інвестиційних вкладень на імплементацію програмного комплексу та розбудову на ньому цілісної узгодженої системи процесів. Вітчизняні банки насторожено ставляться до крупних інвестиційних витрат в — гіпотетично прогнозований успіх|| [3].

По-друге, культура користування інноваційними продуктами доволі низька на українському ринку послуг. Так, за даними Доповіді з інформаційної економіки, опублікованої за результатами проведеної Конференції ООН з торгівлі та розвитку, Україна знаходиться на 12 місці у світі за інтенсивністю користування Інтернет-послугами, та із значним відривом відстає від Росії.

По-третє, розвиток дистанційного банківського обслуговування суттєво гальмується відсутністю фундаментальної законодавчої бази, яка б врегулювала низку аспектів нового напрямку таких, як захист інформації, в тому числі персональних даних, стандартизація засобів та принципів дистанційного обслуговування, сертифікація установ, що надають зазначені послуги з метою забезпечення гарантії їх якості та безпеки.

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.
2. Захарченко О. М. Дистанційне банківське обслуговування на основі системи «клієнт-банк»: переваги та недоліки, О. М. Захарченко // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : зб. наук. праць – Суми, 2013. – Т. 30. – С. 121-127.

*Ломотков Василь Леонідович,
Київський інститут банківської справи,
2 курс магістратури
Спеціальність «Фінанси та кредит»*

КРЕДИТУВАННЯ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ, ТЕНДЕНЦІЇ ОБСЛУГОВУВАННЯ КОРПОРАТИВНИХ КЛІЄНТІВ ВІТЧИЗНЯНИМИ БАНКАМИ

Основою успішного розвитку вітчизняних банків в умовах жорсткої конкуренції на ринку фінансових послуг є налагодження стійких зв'язків з корпоративними клієнтами. Сьогодні не викликає сумнівів той факт, що підприємництво є важливим структурним елементом сучасної ринкової економічної системи. [1, с.9]. Для оцінки сучасного стану банківського обслуговування корпоративних клієнтів на основі офіційних даних НБУ було проведено аналіз кредитного та депозитного портфелів юридичних осіб. У відповідності з цим наведені дані щодо динаміки кредитів, наданих банками юридичним особам за останні 5 років свідчить про постійну хвилю темпу приросту позик.

У період 2011 – 2014 р. р. спостерігалася активізація надання банками позик юридичним особам в іноземній валюті, в період 2014-2016 було зменшення загальної кількості, проте в середині 2016 року знову графік позик піднявся.

Високими залишаються ставки кредитування корпоративних позичальників, що свідчать про недоступність кредитних послуг для багатьох потенційних позичальників та відображає високі ризики кредитування. Кредити у національній валюті у півтора-два рази дорожчі за кредити в іноземній валюті. Починаючи з 2011 року найпопулярнішими кредитами серед юридичних осіб за строками погашення є короткострокові кредити до 1 року. Тобто, для підприємств залишаються вигіднішими короткострокові кредити, а банки в свою чергу не мають достатньої кількості вільних фінансових ресурсів для забезпечення довгострокового інвестиційного кредитування. Згідно зі статистикою НБУ, станом на 31 грудня 2014 року, 34,64% всіх виданих кредитів отримали

торговельні компанії і тільки 23,61% - переробна промисловість і близько 7% – сільське господарство.

На ринку депозитів юридичних осіб спостерігається переважання на вкладах коштів до запитання. У кризовий період цей тренд тільки посилюється у зв'язку з дефіцитом оборотних коштів юридичних осіб, а іноді і їх відсутністю - у країні збанкрутувало вже більше 30 банків, і вилучити з 158 них кошти багато юридичних осіб не можуть. Найбільша частка у структурі депозитів юридичних осіб припадає на депозити у національній валюті, що пов'язано з відсутністю валютних доходів у більшості юридичних осіб-вкладників. Найбільшими темпами за період дослідження зростали кошти оптової та роздрібної торгівлі, сільського господарства, а найбільш нестабільними були кошти галузі операцій з нерухомим майном, добувної промисловості. Отже, на тлі зниження інвестиційної привабливості України зупинено процес притоку зовнішнього капіталу, економіка країни змушена працювати виключно за рахунок внутрішніх ресурсів, доступ до яких знижується, а вартість відповідно зростає.

У такій ситуації завдання банківських установ - знайти золоту середину між забезпеченням діяльності в короткостроковому періоді (збереження власної ліквідності для виконання всіх зобов'язань і нормативів) з одного боку і довгостроковими планами розвитку з іншого. Для реалізації цього, природними процесами в кризовий час є зростання вартості депозитів і обмеження кредитування.

На теперішній час в Україні спостерігається значне зниження темпів розвитку ринку фінансових послуг. Кризові явища в економіці призводять до збільшення банківських ставок по кредитах та здороженню фінансових ресурсів в цілому. А тому, підприємствам необхідно звернути увагу на альтернативні методи фінансування поточних потреб. Одним з таких методів є використання послуг факторингу. Саме тому постає необхідність визначення поточного стану у використанні факторингових операцій та дослідження доцільності їх проведення в Україні.

Факторинг є одним з найбільш стародавніх форм торгівельного кредитування. Його основи було покладено ще за стародавніх часів, проте в сучасному вигляді він з'явився близько XV ст. у Великобританії.

Законом України «Про банки та банківську діяльність» факторинг визначається як банківська операція, що передбачає викуп банком права вимоги на виконання зобов'язань у грошовій формі за поставлені товари чи надані послуги і взяття на себе ризику виконання таких вимог і приймання платежів. Використання факторингу є актуальним для підприємств, що здійснюють поставки товарів, або надання послуг з відстрочкою платежу на короткий строк, як правило від 15 до 60 днів. Дана послуга є досить ефективним інструментом для залучення необхідних на даний момент фінансових засобів. А тому її подальший розвиток є перспективним для українського ринку.

Суттєвою проблемою, яка гальмує розвиток факторингу є традиційна особливість ведення бізнесу в Україні, що передбачає вимагання передоплати за постачання товарів чи надання послуг. Тобто використання факторингу виключається на початковому етапі. Постачальники просто не хочуть брати на себе ризики непогашення боргу і тому навіть не створюють можливості його появи. Дана політика, звісно, забезпечує підприємство гарантією стабільної діяльності, проте якщо воно не зможе вчасно реалізувати наявну продукцію – виникає ризик простою. Це пов'язано з обмеженістю, як оборотних активів, так і складів для готової продукції підприємства.

Перевагою використання факторингу є гарантія того, що підприємство завжди буде забезпечене достатньою кількістю оборотних активів, крім того, з'являється можливість збільшення кількості потенційних покупців за рахунок побудови ефективною системи продажу в кредит, а, як наслідок і збільшення обсягу поставок. Підприємство, що користується послугами факторингу, також значно поліпшує свій діловий імідж та платоспроможність, завдяки можливості проведення розрахунків зі своїми кредиторами точно в визначений строк.

Створення моделі управління дебіторською заборгованістю з використанням факторингу дозволяє уникати ризику неплатоспроможності та підтримувати ліквідність активів на високому рівні. У теперішній час в Україні ринок факторингових операцій, з врахуванням недосконалостей нормативно-правової бази та традиційних особливостей ведення діяльності підприємств, має низький рівень розвитку. Але, при належній підтримці та подальшому збільшенні його значення, використання факторингу буде невід'ємною частиною діяльності передових підприємств.

Список використаних джерел:

1. Рубіжанський В. С. Оцінка рівня організації банківського кредитування в Україні / В.С. Рубіжанський // Управління розвитком. – 2013. – № 14. – С. 8–12;
2. Сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.
3. Пальчук О.І. Факторинг як фінансова послуга. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/7839/2/28.pdf>

Лузанова О.С.,
студентка економічного факультету
Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна, м. Харків

ВПЛИВ ПРОЦЕСІВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА РОЗВИТОК БАНКІВ В УКРАЇНІ

На сучасному етапі розвитку світового господарства найбільшого розвитку та розповсюдження набули процеси глобалізації, поглиблення міжнародної спеціалізації та кооперації виробництва. Ці фактори невинно впливають на прискорений розвиток світової торгівлі, як товарами так і послугами, а також на активізацію міжнародних інвестиційних потоків та збільшення міжнародних фінансових операцій.

Варто відмітити, що обсяг міжнародних фінансових операцій істотно вплинув на прибутковість і стабільність банків. Але процес глобалізації двояко впливає на розширення банківського бізнесу. З одного боку, в умовах доступу на світові фінансові ринки для банків відкриваються широкі можливості, а з іншого - глобальна фінансова система висуває по відношенню до банків ряд нових вимог. Ефективне використання фактора глобалізованості світового ринку в сучасних умовах стає можливим лише при досягненні банком певного рівня розвитку його міжнародних операцій.

Проблема міжнародної конкурентоспроможності національних фінансово-банківських інститутів, яка перестає визначатися виключно їх фінансовим становищем і надійністю, заслуговує на увагу з боку фахівців. Відповідність національної фінансово-банківської системи останнім тенденціям розвитку міжнародних ринків банківських послуг, а отже, конкурентоспроможність національних фінансово-банківських інститутів в міжнародному масштабі, є невід'ємною умовою економічної безпеки національної економіки.

Головним джерелом стабілізації фінансової системи під час світової кризи був фактор зовнішньої підтримки іноземних дочірніх банків на території України, що призвело до збільшення кількості конкурентоспроможних банків. Але варто

зазначити, що фінансування іноземних банків мала негативний вплив, бо призвела до збільшення зовнішнього боргу усієї банківської системи України.

Залежність української банківської системи від іноземного капіталу веде до таких проблем, як:

1. Надвеликий ризик дефолту українських комерційних банків за зовнішнім боргом. Підвищення довіри міжнародних інвесторів до українських дочірніх банкам в період підйому 2005 - 2008 рр. поширилося і на вітчизняні банки, які не виправдали очікувань, бо в 2009 році через кризу іноземним інвесторам довелося провести реструктуризацію боргу у ряді комерційних українських банків.

2. Ризики пов'язані зі зміною курсом гривні. Зниження курсу гривні в 2008 та 2015 році призвело до збільшення боргового навантаження дочірніх банків в гривневому еквіваленті. Для уникнення реалізації проблеми валютного ризику потрібно приділяти особливу увагу регулюванню банків з тривалої відкритої валютної позицією.

3. Збільшення долі кредитів у співвідношенні з депозитами, що призводить до надмірного кредитування економіки. Надмірні фінансові потоки іноземних банків призвели до переважання рівня кредитів над депозитами в банківській системі до 300% в 2010 році. Чим більше переважання кредитів над депозитами, тим більше залежність банків від міжбанківського боргового фінансування.

В період економічного підйому активна діяльність іноземних банків сприяла підвищенню капіталізації банківської системи України, нарощуванню темпів кредитування, поліпшення якості банківських послуг. Довіра українських споживачів банківських послуг іноземних банків базується на зовнішній підтримці банку. Але іноземні банки не виправдають очікувань щодо зниження процентних ставок. Слід зазначити, що як українські банки, так і іноземні банки діють у комерційних інтересах, спрямованих на отримання достатнього чистого процентного доходу, кредитну експансію, оптимізацію оподаткування.

Іноземні банки виграють дуже значну роль в періоди кризи, бо саме вони через себе перекачують дефіцитні капітальні та кредитні кошти у банківську систему України. Треба відмітити, що зворотного відтоку капіталу не відбулося.

Таким чином, для подальшого збалансованого розвитку української банківської системи необхідно розробити комплекс заходів, що будуть спрямовані на підтримку національної банківської системи та створять умови для більш високого рівня конкуренції.

Список використаних джерел:

1. Міщенко В.І. Особливості посткризового реформування фінансового сектору України // Фінанси України. 2010. № 10. с.3-14.
2. Глущенко В.В., Лаврик О.Л. Розвиток посередництва в Україні: монографія/ В.В. Глущенко, О.Л. Лаврик.-Х.:Вид-во ТОВ «Щедра садиба плюс», 2014.-248 с.

Короленко Р.В.,
кандидат економічних наук, старший викладач;

Мельнікова М.В.,
студент-магістр, Державний вищий навчальний заклад «Криворізький національний
університет», м. Кривий Ріг

РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТ У ДІЛЬЯНОСТІ БАНКУ В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОЇ ФІНАНСОВОЇ СИТУАЦІЇ

Оскільки комерційні банки, як і вся банківська система в цілому, покликані уособлювати надійність і безпеку, є необхідність розроблення та впровадження методів оцінки ризиків, розроблення і запровадження системи прийняття рішень. Тому подальше вдосконалення функціонування банківської системи, а саме: процесу управління ризиками, привертає увагу провідних вчених і практиків з банківської справи, теорії кредиту та банківського менеджменту: В.І. Грушко, О.В. Васюренка, А.Я. Кузнецової [3], А.М. Мороза [1], С.К. Реверчука, М.І. Савлука[1] та багатьох інших. Питання щодо пошуку й формування підходів у вирішенні завдання комплексного управління ризиком в комерційних банках на цей період розроблені недостатньо, тому актуальність питань, не викликає сумніву.

В умовах конкурентного середовища, більшість комерційних банків України особливу увагу приділяють комплексному підходу до реалізації програми виходу з фінансової кризи, зокрема:

- інвестиціям (залученню додаткового капіталу та депозитів);
- інноваціям (розробленню та впровадженню сучасних банківських продуктів, технологій);
- інфраструктурі (розвитку мережі філій та відділенню; вивченню можливості приєднання інших банків);
- інтелекту (підбору, навчанню та розстановці кадрів) [3].

В умовах боротьби з наслідками фінансової кризи з метою забезпечення прибуткової діяльності і підвищенню позитивного іміджу, на цей час особливого значення для банків набуває необхідність вдосконалення ризик-менеджменту.

Незважаючи на поширення практики управління ризиками в банках, дотепер існують різноманітні визначення ризиків, що ускладнює розроблення єдиних норм і правил управління ними.

Ризик – це насамперед можливий розкид результатів, можливі їх відмінності від очікуваного значення. Ризик є практично в будь-якій діяльності комерційного банку. Якщо є ризик, то не можна точно передбачити результати, а це зумовлює ситуацію невизначеності стосовно того, які саме результати будуть отримані. Управління ризиками являє собою особливий вид діяльності менеджера, направлений, з одного боку, на пом'якшення впливу небажаних або несприятливих внутрішніх і зовнішніх факторів ризику, а з другого – на використання сприятливого впливу цих факторів, які забезпечують додаткові корисні результати. Тож зважаючи на це, ризик-менеджмент комерційного банку можна визначити як один із основних напрямів сучасного банківського менеджменту, що вивчає проблеми управління установою банку загалом, або окремими її підрозділами з урахуванням ризик-чинників [1].

Мета управління ризиками комерційного банку – сприяти підвищенню вартості власного капіталу банку, одночасно забезпечуючи досягнення цілей зацікавлених сторін (клієнтів, керівництва, працівників, акціонерів). Процес ризик-менеджменту в комерційних банках організовують так, щоб були охоплені всі його структурні рівні – від вищого керівництва банківської установи (спостережної ради та правління банку) до рівня, на якому безпосередньо приймається та/або генерується ризик. Система ризик-менеджменту повинна забезпечити вирішення таких завдань:

- оптимізувати співвідношення потенційних ризиків, розміру капіталу і темпів зростання банку;
- реалізовувати системний підхід до оцінки і управління ризиками;
- складати найважливішу частину процесу ухвалення управлінських рішень;

– покращувати керування банком за допомогою створення адекватної структури контролю.

Активне управління ризиками потребує рішення і прийняття комерційним банком відповідних стратегій, зазначених на Рис.1:

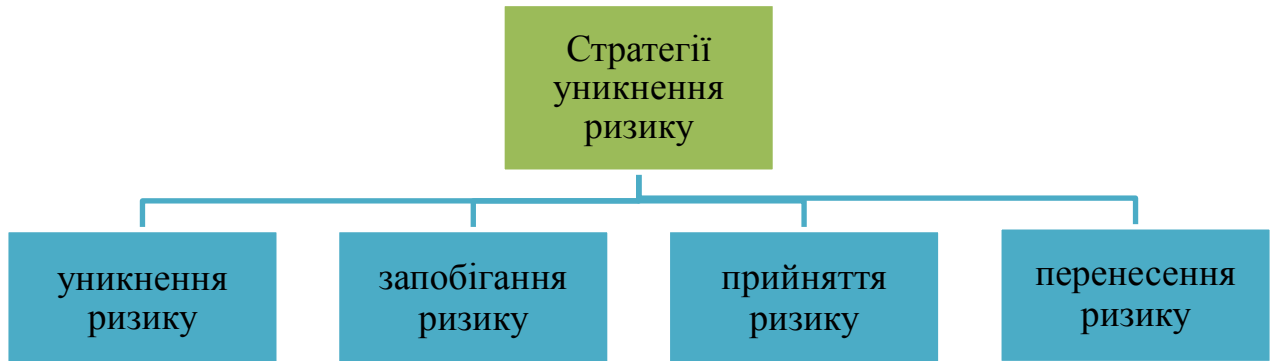

Рис. 1 Стратегії комерційного банку щодо управління ризиками

У стратегії ризик-менеджменту застосовують низку правил, за допомогою яких здійснюють вибір прийому управління ризиком і варіанта рішень: максимум прибутку; оптимальне поєднання прибутку і величини ризику; оптимальна вірогідність результату [2].

Впровадження ефективної стратегії для комерційного банку, щодо управління ризиками, дає змогу отримання найбільшого прибутку за оптимального, прийняттого для банку співвідношення прибутку і ризику. Для того щоб зберегти позиції на фінансовому ринку, забезпечити фінансову стійкість та стабільність у довгостроковій перспективі сучасний комерційний банк повинен мати інтегровану, ефективну систему управління ризиками. Узагальнюючи досвід щодо запровадження комплексної системи ризик-менеджменту, зазначимо, що управління ризиками неможливе без: правильної системи розподілу повноважень; пророблених посадових інструкцій; досконалих каналів передачі інформації.

Список використаних джерел:

1. Савлук М.І., Мороз А.М., Пуховкіна М.Ф. Банківські операції : підручник.– 2-ге вид. [випр. і доп.]. – К.: КНЕУ, 2012. – 476 с.
2. Примостка Л.О. Фінансовий менеджмент у банку : підручник. – 2-ге вид. [доп. і перероб.]. – К.: КНЕУ, 2014. – 468 с.
3. Кузнецова А.Я. Фінансування інвестиційно-інноваційної діяльності : монографія. – Львів : Львів. банк. ін-т НБУ, 2015. – 367 с.

СПЕЦІАЛЬНЕ ОПОДАТКУВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Одне з центральних місць у системі державного регулювання банківської діяльності займає податкове регулювання, оскільки ефект від нього проявляється: 1) на макрорівні, забезпечуючи реалізацію державної фінансової політики; 2) на мезорівні – визначаючи рентабельність діяльності банків, масштаби здійснення операцій та напрями спрямування коштів тощо; 3) на мікрорівні – опосередковано визначаючи поведінку клієнтів банків, вплив на яку здійснюється як через податки, що включаються до ціни банківських послуг, так і через оподаткування доходів, отриманих у банківській сфері.

Виконання державою покладених на неї функцій ускладнюється без стабільного надходження фінансових ресурсів, що, головним чином, формуються за допомогою податкових платежів. У цьому контексті актуальним є питання впровадження спеціального банківського податку, спираючись на зарубіжний досвід оподаткування банківських установ, задля створення фонду банківської системи, який буде компенсувати витрати на подолання фінансової кризи та забезпечення фінансової стабільності.

Питання введення спеціального банківського податку, для стабілізації банківської системи, досліджував Джеймс Тобін. Він запропонував запровадити міжнародний податок на валютні операції у розмірі від 0,5 % до 1 % від обсягу торгів. За допомогою податку повинні скоротитись короткострокові спекулятивні операції. Вчений дотримувався думки, що саме спекуляції є причиною нестабільності валютної системи, а дохід від сплати податку можна спрямовувати на розвиток банківської системи. Ідея Тобіна одержала розвиток серед інших науковців, а саме В. Джетіна, Д. Бейкера, С. Шульцмейстера та ін., які внесли свій вагомий внесок у розробку пропозицій щодо оподаткування операцій банків, задля стабілізації банківського сектору.

Ще у червні 2010 року Міжнародний валютний фонд, далі - МВФ, представив міністрам фінансів країнам Великої двадцятки (G20) доповідь, в якій запропонував

спеціальне оподаткування банків. Тоді обговорювались дві версії: американська – передбачає введення податку на активи банків та європейська – оподаткування довгострокових зобов'язань (без урахування депозитів) та власного капіталу банку [1]. Зарахування даних коштів передбачалось у спеціальні фонди, які створяться у країнах, по вирішенню банківських криз. В результаті обговорень на саміті G20, рекомендовано запровадження спеціальних податків для банківських установ здійснювати на розсуд кожної країни. Зважаючи на зазначене, деякі країни зацікавились даною пропозицією МВФ та запровадили спеціальне оподаткування банків (наприклад, Швеція, Великобританія, Австрія, Бельгія, Кіпр та ін.)

Так, у Швеції спеціальний податок має назву податок на стабільність. Базою оподаткування якого є величина пасивів банку за вирахуванням власного капіталу, боргових цінних паперів, а також зобов'язань гарантованих державою. Ставка податку встановлена у розмірі 0,036 % в рік. У Великобританії з січня 2011 року стягується банківський податок. База оподаткування розраховується виходячи з пасивів банків, ставка податку від 0,04% до 0,035%.

Також країнами у яких з 2010 року існують спеціальні податки на банківську систему: Австрія (банківський збір), Бельгія (стабілізаційний фінансовий внесок, внесок до Фонду захисту депозитів), Кіпр (банківський збір), Франція (податок на системі ризику), Німеччина (банківський збір) та США (плата за відповідальність за фінансову кризу) [2].

Щодо спеціальних податків в Україні, то на теренах нашої країни спеціальним банківським податком можна вважати відрахування банків у Фонд гарантування вкладів фізичних осіб (далі – ФГВФО).

Закон України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб», має новацію, щодо розміру ставок збору. Зокрема банком сплачується початковий збір у розмірі 1% статутного капіталу, регулярний збір у розмірі 0,5 % бази нарахування в національній валюті та 0,8 % бази нарахування в іноземній валюті, а також спеціальний збір, який встановлюється за рішенням ФГВФО [4].

ФГВФО є установою, що виконує спеціальні функції у сфері гарантування вкладів фізичних осіб та виведення неплатоспроможних банків з ринку і їх ліквідації (ч. 1 ст. 3 ЗУ), а також відшкодовує кошти в розмірі вкладу, але не більше 200 000 гривень. У той час як у США гарантоване державою страхове покриття банківських вкладів є 250 тис. дол., а у ЄС 100 тис. Євро [2].

Проблема перш за все в тому, що у ФГВФО не вистачає власних фінансових ресурсів для виплати вкладів, тому уряду і Національному банку доводиться виділяти на підтримку фонду десятки мільярдів гривень кредитів під високу ставку, що становить під 11-12,5 % річних.

Аналізуючи усе вище наведене можна дійти висновку, що в зарубіжних країнах функціонує як спеціальне оподаткування банків, так, і гарантоване державою страхове покриття вкладів, яке допомагає їм здійснювати стабілізацію ринку. В Україні для захисту банківської системи та клієнтів банку функціонує тільки страхування вкладів у вигляді ФГВФО. Тому, додаткове впровадження спеціального податку на фінансові операції банків, може стати суттєвою проблемою для них. Таким чином, я не вважаю доцільним наразі впроваджувати нові податки на банківські установи, але це питання заслуговує на подальше дослідження.

Список використаних джерел:

1. Моисеев С.Р. Специальное налогообложение банков / С. Р. Моисеев // Банковское дело. 2010. - №9 // С. 41-42.
2. Леонов С. В. Спеціальне оподаткування банків: зарубіжний досвід і можливості впровадження в Україні / С. В. Леонов, В. Н. Гланц. // Бізнесінформ. – 2013. – №2. – С. 230–231.
3. Папаика А. А. Специфический банковский налоговый сбор в системе страхования вкладов: опыт России и Украины / А. А. Папаика, И. В. Носачева // Налоги и финансовое право. – 2012. – № 7. – С. 220–222.
4. Карчева Г.Т. Ефективність функціонування та перспективи розвитку банківської системи України / Г. Т. Карчева // НАН України, Ін-т екон. та прогноз. – К., 2012. – 520 с.

Москальова А.О.

магістр,

Черкаський навчально-науковий інститут

ДВНЗ «Університет банківської справи»

м. Черкаси

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Державне регулювання слід розуміти як сукупність інструментів за допомогою яких держава встановлює вимоги до суб'єктів інвестиційної діяльності. Саме державне регулювання має на меті забезпечити реалізацію науково-технічних, економічних та соціальних програм розвитку суспільства та формування сприятливого інвестиційного клімату в Україні.

Оптимальним варіантом розвитку є проведення активної державної політики з урахуванням наявних проблем. Зараз для України на перше місце виходить проблема, пов'язана з регулюванням, а саме його удосконаленням та доведенням до Європейських стандартів. Адже, говорити про досконалість створеної законодавчої бази в Україні поки що зарано. У чинному законодавстві продовжує існувати багато суперечностей, що заважають запровадженню та нормальному функціонуванню моделі інвестиційного розвитку. Правова база має бути надійною тому, що є головною передумовою ефективного розвитку інвестиційної діяльності в Україні.

Важливою є розробка системи державних, регіональних і галузевих інвестиційно-інноваційних програм, спрямованих на збільшення внутрішніх та іноземних інвестицій за рахунок кредитних та податкових пільг. Для забезпечення відповідного рівня стимулювання інвестиційної діяльності необхідно створити ефективну систему оподаткування. Податкове стимулювання інвестиційної активності має стати ключовою ланкою державної інвестиційної політики.

Також, станом на сьогодні Україна має достатній економічний потенціал для розбудови національного фондового ринку. Фондовий ринок повинен функціонувати як регульований елемент цілісної фінансової системи, синхронізований з банківським сектором і системою державних фінансів. Таким

чином, з метою впорядкування цього процесу і повинна бути підготовлена чітка програма, яка має визначати основні напрями його подальшого реформування та суттєвої модернізації на всіх рівнях - правовому, інституціональному та технологічному [1].

Популяризація фондового ринку, зокрема серед дрібних інвесторів, є однією з найважливіших складових зміцнення ринку цінних паперів, підвищення довіри інвесторів та, як результат, росту ліквідності. Але варто звернути увагу й на певні недоліки, а саме на те, що становлення потужних внутрішніх інвесторів гальмується, в тому числі, через низьку інвестиційну активність банківських установ, що обумовлена жорстким нормативним регулюванням. Проблемою також залишається відсутність прикладу з боку держави щодо використання свого інвестиційного потенціалу.

Пряма державна підтримка рівня та інтенсивності інвестиційних процесів в економіці, як свідчить аналіз світової практики, розглядається як вирішальна умова її структурної перебудови, що призведе до підвищення темпів економічного зростання. Важливою залишається необхідність розроблення та запровадження механізму посилення зацікавленості банківських установ у збільшенні обсягів інвестування, насамперед шляхом довготермінового їх кредитування. Умови, які склалися з довготерміновим кредитуванням, вимагають нестандартних рішень. Це стосується переорієнтації кредитних ресурсів, які щороку формуються у банківській системі. Ці кредитні ресурси необхідно спрямовувати переважно на довготермінове кредитування конкурентоспроможного та перспективного виробництва, що дасть змогу зменшити інфляційний ефект від приросту відповідних ресурсів [3].

Для підвищення ефективності інвестиційної діяльності пропонується здійснити наступні заходи [2]:

- встановлення загальних правил роботи з цінними паперами і відносин між суб'єктами інвестиційної діяльності;
- забезпечення рівних умов конкуренції для банків;

– стимулювання структурної зміни інвестиційних портфелів банків у напрямку до збільшення частки корпоративних цінних паперів.

Отже, інвестиційна політика, що сприяє нарощенню капіталу в розвиток економіки, є невід’ємним компонентом стійкого зростання будь-якої цивілізовано функціонуючої економічної системи. Тож, одним з пріоритетних напрямів розвитку національної економіки є формування системи збереження та підвищення конкурентоспроможності вітчизняної економіки та сприятливого інвестиційного клімату і всебічної підтримки даної сфери з боку держави.

Список використаних джерел:

1. Програма розвитку фондового ринку України на 2015 - 2017 роки «Європейський вибір – нові можливості для прогресу та зростання». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/NT1039.html
2. Качур Р. П. Державне регулювання інвестиційної діяльності в трансформаційній економіці України : дис. к.е.н. : 08.00.03 / Качур Роман Павлович. – Львів, 2015. – 237 с.
3. Вакалюк В. А. Правове регулювання інвестиційної діяльності в Україні/ В. А. Вакалюк // Економіка та управління національним господарством. – 2017. – № 16. – С. 122-126.

Ніколайчук О.Р.,

студентка навчально-наукового інституту фінансів, банківської справи
Університет державної фіскальної служби України

Науковий керівник: Новицька О. В.

БЕЗПЕКА БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ

Сьогодні в українських банках сформувалася певна система безпеки їхньої діяльності, яку можна розглядати як стан стійкої життєдіяльності, за якого забезпечується реалізація основних інтересів, пріоритетних цілей банків, захист від зовнішніх і внутрішніх дестабілізуючих чинників незалежно від умов їх функціонування. І в сучасних умовах розвитку банківського бізнесу виникає потреба у вдосконаленні безпеки банків, виходячи з того, що вона має безпосередній вплив на подолання структурних дисбалансів економіки України.

В Україні безпека банківських установ перебуває на неналежному рівні через структурні дисбаланси між попитом і пропозицією на кредитні ресурси банків, дефіцит залучення коштів для формування ресурсної бази банків та оцінювання реальної якості активів на балансі українських банків, що є найнагальнішою потребою для стабілізації піднесення розвитку банківської системи [1].

Для оцінки рівня фінансової безпеки доцільно розрахувати наступні індикатори : рівень доларизації, частки іноземного капіталу у статутному капіталі банків, норматив адекватності регулятивного капіталу [2].

Рівень доларизації є важливим індикатором, який визначає частку валютної частини грошової маси в її загальній величині

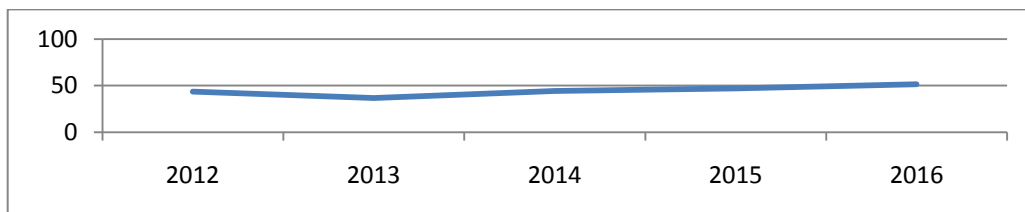

Рис.1 Рівень доларизації у банківській системі, %

Джерело: складено автором на основі даних [3]

В Україні спостерігається зростання показників рівня доларизації у банківській системі. Це є свідченням того, що національна валюта лише частково виконує функції нагромадження й міри вартості.

За даними Національного банку України, за період 2012–2016 рр. кількість банків з іноземним капіталом в Україні зменшилася на 12, зокрема кількість банків зі 100-відсотковим іноземним капіталом зменшилась на чотири, що свідчить про значний вплив іноземних інвестицій із банківського сектору країни, який був зумовлений банківською кризою та нестабільністю політичної та економічної ситуації [3].

Традиційним показником, який характеризує участь іноземного капіталу в банківській системі країни, є наявність у статутному капіталі банку частки, яка належить нерезиденту. Динаміка зміни частки іноземного капіталу у статутному капіталі банків України за період 2012–2016 рр. наведена на рис. 2.

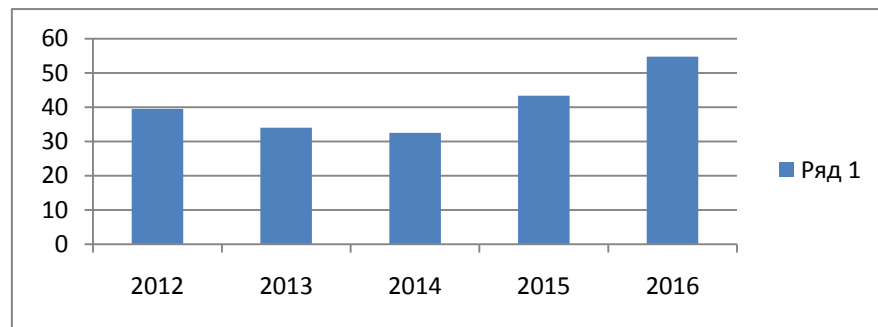

Рис 2. Динаміка частки іноземного капіталу у статутному капіталі банків України за період 2012–2016 рр., %

Джерело: складено автором на основі даних [3]

Частка іноземного капіталу в банківській системі України за останні п'ять років постійно змінювалася і на 2016 рік становила 54,7%. Окремо слід зазначити, що банківські установи з іноземним капіталом виявилися більш стійкими в кризовий період, про що свідчить випередження темпу падіння кількості банків, що мають ліцензію, порівняно з темпом падіння кількості діючих банків з іноземним капіталом.

Важливим показником для оцінки рівня банківської безпеки банків є норматив адекватності регулятивного капіталу (рис. 3)

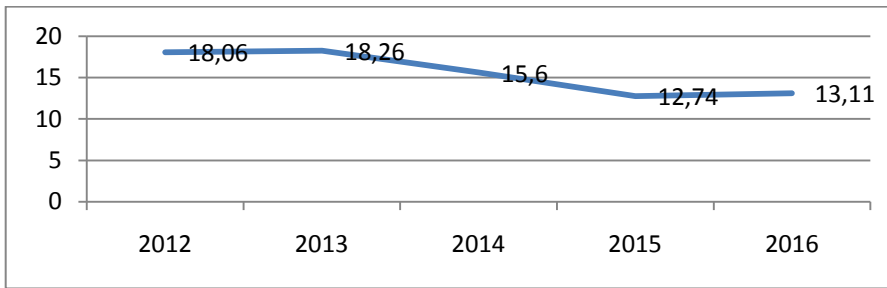

Рис 3 Норматив адекватності регулятивного капіталу за період 2012-2016

Джерело: складено автором на основі даних [3]

Наразі спостерігається зниження спроможності банків України в повному обсязі і своєчасно розрахуватись за своїми зобов'язаннями.

Отже, відповідно до аналізованих даних, наведені індикатори фінансової безпеки банків мають тенденцію до погіршення. Банки продовжують збиткову діяльність. На банківську систему продовжують впливати політична та економічна нестабільність як на національному, так і на міжнародному рівнях; рівень залежності банків від внутрішніх та зовнішніх джерел залучення; рівень концентрації активів банків в інших транснаціональних корпораціях; рівень концентрації активів банків за галузями економіки або фінансово-промисловим групам; структура власності на банки. А підвищення рівня фінансової безпеки банків залежить від регулюючих та превентивних дій Національного банку України.

Список використаних джерел:

1. Барановський О. І. Банківська безпека: проблема виміру / О.І. Барановський //Економіка і прогнозування. – 2006.– №1. –С.7-25.
2. Шиян Д.В. Аналіз фінансової безпеки банківської системи України / Д. В Шиян/ Інноваційна економіка. – 2013. – №7.
3. Офіційний сайт. НБУ [Електронний ресурс] Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=65162&cat_id=36674

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Процес розвитку економічних відносин передбачає необхідність постійного коригування діяльності у фінансово-кредитній сфері економіки, зокрема у сфері кредитних відносин. Оскільки одну з найважливіших ролей у стимулюванні відтворювальних процесів в економіці відіграє банківський кредит, важливого значення набуває вирішення проблем вдосконалення кредитної діяльності банківських установ та визначення її пріоритетних напрямків.

З розвитком кредитних відносин відбувається процес спрямований на активізацію діяльності суб'єктів господарювання. Основу цього процесу становить банківський кредит який відіграє одну з найважливіших ролей у стимулюванні відтворювальних процесів в економіці.

Банківський кредит є основною формою кредиту, за яким кошти в готівковій чи безготівковій формі надаються банками в тимчасове користування [3]. За допомогою такого механізму досягається саморегуляція економічної системи та забезпечується реалізація заходів для ефективного функціонування всіх сфер економіки.

Для забезпечення нормального функціонування банківської системи проводяться заходи регулювання банківської діяльності зокрема банківського кредитування. Цей процес організовано відповідно до законодавчої та нормативно-правової бази України. Його регламентація дозволяє підвищити довіру позичальників, зменшити ризики, та здійснювати відповідний контроль за дотриманням нормативних вимог банків до ведення банківської діяльності, в тому числі і кредитної діяльності.

Оскільки діяльність банків має ризикований характер, забезпечення ефективності та надійності здійснення кредитних операцій потребує постійного моніторингу кредитної системи [2].

Основним фактором, який забезпечив високу ліквідність банківської системи України протягом 2017 року був приплив до банків коштів населення та бізнесу. Обсяги кредитування населення мають зростаючу динаміку, прискорився приплив депозитів фізичних осіб, вповільнилося зниження ставок за депозитами. Це створило передумови для зниження ставок за кредитами бізнесу та населення. Основними факторами, що обмежують відновлення кредитування залишаються високий рівень кредитних ризиків у корпоративному секторі та високі відсоткові ставки, які є найбільшою перешкодою для залучення нових кредитів з точки зору позичальників [1].

Кредитні операції є головним джерелом доходів банків. Їх величина залежить від якості кредитного портфеля. Скорочення реальної величини кредитного портфелю знижує його якість, що призводить до зниження дохідності кредитних операцій банків та відповідно зменшує грошові надходження.

Два роки поспіль кредитний портфель у платоспроможних банках практично не змінювався. У січні – травні 2017 року валові кредити за фіксованим курсом скоротилися на 0.7%. Якщо не враховувати списання безнадійної заборгованості, то вони зросли на 0.8%. Чисті кредити скоротилися на 2.2%, бо банкам довелося формувати додаткові резерви.

Розгляд та аналіз банківського кредитування зумовлює необхідність пошуку шляхів удосконалення досліджуваного процесу. Тому в цьому випадку доцільним є здійснення аналізу існуючих пропозиції щодо цього питання та його систематизація у наступних напрямках.

По-перше, визначення необхідності проведення прогнозування економічних тенденцій банківського кредитування, що дозволяє завчасно знайти кращі варіанти для діяльності банку та уникнути збитків.

По-друге, розгляд основних показників ефективності банківської системи, з метою виявлення можливих шляхів підвищення ефективності банківського кредитування, що в сучасних умовах зумовлене відносно високими кредитними ризиками.

Кредит є найважливішим елементом політики банку, що забезпечує вдале залучення коштів та ефективне їх використання. Тому правильна організація процесу банківського кредитування, розробка ефективної та гнучкої системи управління кредитними операціями виступають основою фінансової стабільності й ринкової стійкості банків.

Список використаних джерел

1. Огляд банківського сектору економіки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua>
2. Рогожнікова Н. В. Аналіз стану та динаміки кредитної діяльності банків України / Н. В. Рогожнікова // Фінансовий простір. – 2015. – № 1(5). – С. 30 – 34.
3. Сейко С. А. Фінансовий кредит: економічна сутність, оподаткування та відображення в обліку / Сейко С. А. // Економіка. Управління. Інновації. – 2016. – № 2. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://irbis-nbuv.gov.ua>

Окуневич І.Л.

Ст. викладач кафедри Фінансів і маркетингу,
Придніпровська державна академія будівництва та архітектури

Бучек Ю.М.

Студент 3 курсу економічного факультету,
Придніпровська державна академія будівництва та архітектури

Феллер А.Р.

Студент 3 курсу економічного факультету,
Придніпровська державна академія будівництва та архітектури
м. Дніпро

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ БАНКІВ В УКРАЇНІ

Посилення ролі транснаціонального банку (ТНБ) в консолідації банківських, а також промислових капіталів є одним з найнеобхідніших моментів у світовій економіці в останні десятиліття. ТНБ значно прискорюють процес безпосередньої глобалізації. Глобальні процеси несуть новації політики, економіки, соціальних відносин, а також культури. У зв'язку з цим підвищується важливість вивчення діяльності, проблем розвитку ТНБ в Україні.

Під поняттям «транснаціональний банк» будемо мати на увазі міжнародну фінансову групу, істотна частка бізнесу якої припадає на зарубіжні підрозділи, що надають фінансово-банківські, переважно кредитно-депозитні, послуги на ринках країн знаходження.

На сьогоднішній день на території України працює велика кількість банків з іноземним капіталом, більшу частину ринку займають дочірні компанії транснаціональних банків, або ТНБ викуповують більшу частину акцій добре розвинутого національного банку.

За офіційними даними НБУ кількість банків зі 100% іноземним капіталом на сьогодні становить 17 банків. При цьому скорочується загальна кількість комерційних банків в Україні, а частка іноземних банків, навпаки, зростає (див. рис. 1).

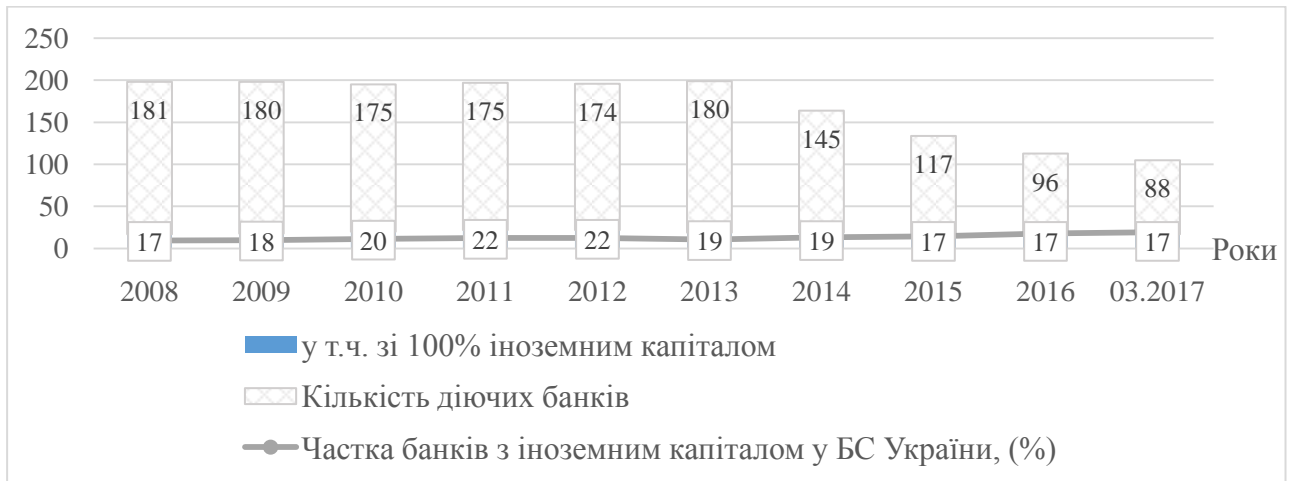

Рис. 1. Кількість діючих банків в Україні

Джерело: розраховано авторами за даними НБУ [2]

Більшість економістів вважає, що з приходом на український банківський ринок ТНБ вони негативно впливатимуть на розвиток банківської системи в цілому: якщо збільшення капіталізації українських банків завдяки отриманому прибутку обумовлює зміцнення національної банківської системи, то збільшення у ній частки транснаціонального капіталу загрожує збільшенням обсягу відтоку капіталу з країни.

Досвід банків Польщі, де в 2006 р. 70 % банківських активів, та 80 % пасивів концентрувались іноземними банками, свідчить, що іноземні банки на початку створюються з метою надання послуг резидентам, а згодом починають лобювати не національні інтереси, а підтримують іноземні компанії, диктують свої інтереси банківській системі [1, с.10].

Тому, Україні варто врахувати не лише позитивні наслідки, які приносить в розвиток економіки іноземний капітал, але й врахувати негативні (рис. 2).

Нажаль, сьогодні ми спостерігаємо, що ТНБ на українському ринку банківських послуг не виводять на ринок принципово нові продукти (технології, банківські інновації), а добре «упаковують» вже існуючі продукти.

Рис. 2. Компаративний аналіз наслідків діяльності банків з іноземним капіталом для банківської системи України [Джерело: складено авторами]

Станом на 01.04.2017 року за даними Асоціації українських банків топ-п'ятірка банків за фінансовими результатами виглядає наступним чином (табл.1).

Таблиця 1.

ТОП-5 банків за фінансовим результатом станом на 01.04.2017 р., млн.грн.

№ п/п	Назва банку	Країна і % акцій, що належить нерезидентам	Фінансовий результат,
1.	ПАТ «ПриватБанк»	Україна (державний) – 100	2 511,996
2.	АТ «Райфайзен банк Аваль»	Австрія – 96,44	1 448,999
3.	АТ «ОТП банк»	Угорщина – 100	279,492
4.	ПАТ «Кредобанк»	Польща – 99,5655	101,414
5.	АТ «Прокредит банк»	Німеччина – 84,8, Велика Британія – 15,2	84,478

Джерело: складено авторами за даними Асоціації українських банків [3]

Як бачимо з табл. 2, що поряд з банками із 100-% іноземним капіталом в Україні досить успішно функціонують і банки з частковим іноземним капіталом.

На основі вищесказаного можна запропонувати наступні основні заходи: виконання філіями всіх економічних нормативів, встановлених НБУ та законодавче врегулювання використання прибутків філіями ТНБ.

Отже, сьогоднішня ситуація в банківській сфері України є кризовою і необхідно на законодавчому рівні за підтримки держави і НБУ приймати рішення стосовно розвитку вітчизняних банків, впровадженню нових технологій, «виведення» саме українських банків у топ рейтинги та на міжнародну арену, створення власних ТНБ.

Список літератури

1. Другов О. Екологія і перспективи розвитку банківських систем Польщі та України / О. Другов, В. Рисін, І. Сенищ // Вісник НБУ. - 2007. - № 5. - С. 8-11.
2. Огляд банківського сектору [Електронний ресурс] // НБУ. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=58539308>.
3. Показники діяльності банків за станом на 01.04.2017 р. [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: http://aub.org.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=13248&menu=104&Itemid=112.

Оленюк Д.О.,
студент 3 курсу, спеціальності 5.03050801 «Фінанси і кредит»
Бердичівського коледжу промисловості, економіки та права

Науковий керівник
Сачук Н.В.
викладач БКПЕП
м. Бердичів

АНАЛІЗ ДЕПОЗИТНОГО РИНКУ УКРАЇНИ ЗА 2016 РІК

Актуальність теми. В умовах сьогодення основною метою депозитних вкладень є перенесення вартості грошей у часі, а не отримання доходу. Тобто ставка по депозиту теоретично не має перевищувати рівень інфляції у країні. Понизити процентні ставки вдасться тільки тоді, коли рівень інфляції буде достатньо низьким, а національна грошова одиниця достатньо стабільною. Тож, завданням для стабільної діяльності банків та економіки в цілому є підтримка ресурсної бази банку на достатньому рівні. Це сприятиме подальшій стабілізації та покращенню ефективності діяльності банківських установ [1, с. 89].

Питання ефективної діяльності банків, зокрема проблеми залучення ресурсів та питання розробки ресурсної політики досліджувались у роботах таких науковців, як О.Ю. Сова, М.А. Ротаєнко, В. Кириленко, О.І. Лаврушин, Л.О. Примостка, Н.І. Версаль, Є.А. Носова та інші.

Депозитний ринок є важливим елементом у структурі фінансового ринку держави. Адже відомо, що основним джерелом формування ресурсної бази комерційних банків є депозитні операції, сутність яких полягає в залученні тимчасово вільних коштів суб'єктів господарювання та домашніх господарств у банківську систему. [4, с. 282-283.]

Банківський депозит користується серед населення попитом, оскільки він є менш ризикованим інструментом порівняно з іншими способами інвестування. Це пов'язано, перш за все, з існуванням ФГВФО, учасниками якого є переважна більшість українських банків, який на сьогоднішній день компенсує вкладникам суму в межах 200 тис. грн. за умови визнання банку неплатоспроможним [2, с. 76].

Аналізуючи стан ринку депозитних послуг сьогодні, можна дістатися висновків, що фізичні особи більш охоче користуються річними депозитами, що пов'язано з неможливістю прогнозування розвитку фінансового ринку на тривалий період. Для корпоративних клієнтів банки створюють різні пільгові депозитні програми: авансова виплата процентів на наступний банківський день, після дати розміщення коштів, за весь строк знаходження їх на депозитному рахунку, гроші на депозиті можуть працювати в режимі поточного рахунку та створювати додатковий дохід для вкладника. Зростання сум вкладів відбулося у 2015 році разом із поживленням ситуації на ринку банківських послуг, завдяки ефективним діям НБУ по забезпеченню дієздатності банківської системи держави. Приріст склав 42 млрд. грн.. Ця тенденція зберігається і в першому кварталі 2016 року, адже станом на 23.03.2016 року сума депозитних внесків склала 750 млрд. грн. [3, с. 284].

На рис. 1 показано загальний обсяг депозитів в банківській сфері України за період 2014-2016 рр.

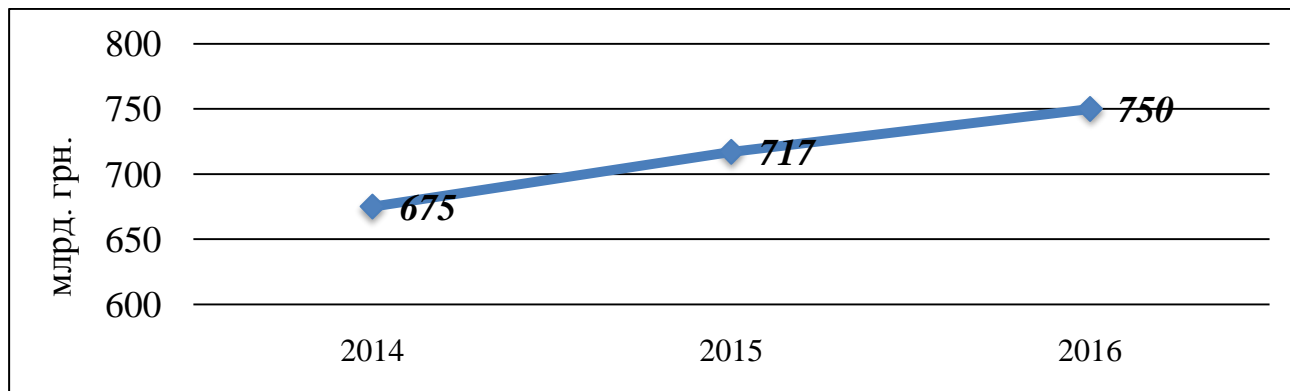

Рис. 1. Обсяг депозитних вкладів за 2014-2016 рр. [5]

У 2016 році відбувається зниження вартості залучення коштів на вкладні рахунки. Водночас, обмежені обсяги цього ресурсу і високий рівень конкуренції між банківськими установами дещо стримують темпи такого зниження. Для порівняння, станом на 01.07.2016 р. відсоткова ставка за довгостроковими депозитами в національній валюті відповідала 18,6% (і 11,9% за короткостроковими), а за довгостроковими депозитами в іноземній валюті – 6,7% (і 4,4% за короткостроковими). Станом на початок року ставки за депозитними

вкладами були ще вищими – 22,3% та 11,7% для довгострокових та короткострокових вкладів відповідно у гривні, та 9,5% і 7,4% відповідно для вкладів в іноземній валюті [6].

Висновки. Чим стабільніша економіка в країні і послідовніша фінансова політика державних органів та фінансових установ, тим більша довіра осіб, які володіють тимчасово вільними коштами, і тим охочіше вони звертаються до банківських установ для укладання депозитних договорів та розміщення своїх капіталів. Наразі депозитний ринок України перебуває у стані стабілізації після негативних наслідків фінансової кризи. Відбувається поступовий розвиток вкладних операцій, зростає кількість депозитів на території України, збільшується обсяг строкових депозитів, але переважна більшість клієнтів фізичних осіб все ж обирають депозитні програми із залученням коштів в іноземній валюті.

Список використаних джерел:

1. Версаль Н.І. Особливості формування депозитних ресурсів банками України / Н.І. Версаль // Фінанси України. – 2009. – № 12. – С. 89.
2. Носова Є.А. Заощадження домогосподарств як джерело інвестиційних ресурсів в Україні / Є.А. Носова // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Економіка. – Вип. 2 (167). – 2015. – С. 73-80.
3. Ротаєнко М.А. Сучасні підходи банків до залучення коштів клієнтів / М.А. Ротаєнко // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. – Київ, 2014. – Вип. 200, ч. 1. – С. 281-286.
4. Сова О.Ю. Актуальні питання стану депозитного ринку в Україні / О.Ю. Сова // Актуальні проблеми економіки. – 2017. – № 1. – С. 282-292.
5. Статистична інформація // Сайт Національного банку України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua/>
6. Статистична інформація // Сайт Національного рейтингового агентства. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://urik.com.ua/>

ЗАСТОСУВАННЯ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Майже всі сфери діяльності людини сьогодні розвиваються через вплив технологій та інновацій. Бухгалтерський облік так само не є винятком. Найважливішими характеристиками для цієї сфери - це своєчасність інформації та прийняття управлінських рішень. Насправді зараз доволі ефективно функціонують автоматизовані робочі місця бухгалтера з відповідними програмами (фіксація документів, їх групування, сортування, обробка – це не викликає жодних труднощів), але передача інформації в централізовану бухгалтерію відбувається у багатьох випадках із затримками, що, відповідно, приводить до негативних наслідків – зайвих витрат часу, зволікань у прийнятті рішень. Для уникнення подібних проблем винайдені хмарні технології, які повинні, покращити організацію облікового процесу та поліпшити якість надання послуг у цій сфері.

Останнім часом цією темою цікавилось багато дослідників. Організація і ведення обліку в умовах впровадження інновацій було відображено у працях Загороднього А. Г., Терещенко Л. О., Фаріон А.І., Мачуги Р. І. та інших багатьох сучасних науковців. Також у працях Лайчук С. М. та Павлюковця М. П. вже було дослідження шляхів вирішення проблем модернізації методів бухгалтерського обліку та його адаптації до сучасного «Інтернет-світу». Проте всі питання та пропозиції у цій сфері є надто дискусійними і, тим не менш, дуже актуальними. Тому потребують більш ґрунтовних досліджень. Ці питання досі є невирішеними, бо поки не існує одного універсального програмного забезпечення, здатного цілком охопити всю діяльність.

Американське визначення «хмари» – це такий комп'ютерний сервіс, мережевий доступ, що надається через Інтернет, задля задоволення попиту через відстань, та може бути спожитим через декілька різних пристроїв з мінімальними

адміністративними зусиллями або взаємодією з постачальником послуг. [5] Вікіпедія зазначає, що при використанні хмарних обчислень програмне забезпечення надається користувачеві як Інтернет-сервіс. Користувач має доступ до джерел даних і не повинен думати над побудовою операційних систем. [3] Існують різні моделі обслуговування користувачів, а найбільш поширена з них для бухгалтерського обліку - програмне забезпечення як послуга (англ. SaaS – Software as a Service) [1].

До вагомих переваг використання хмарних технологій в економіці можна віднести: безперервний доступ до потрібної інформації, її безпека; можливість відновлення втраченого документу; велика місткість (5 Гб - Google Drive; 7 Гб - SkyDrive) [4]; інтегрований сервіс, поєднання хмарних послуг з різними додатками відомих фірм (Microsoft, Google); можливість безкоштовного використання.

Використання хмарних технологій у сфері бухгалтерського обліку може зменшити витрати на купівлю забезпечення; у будь-яких форс мажорних ситуаціях збереже всі дані; також створює можливість віддаленого керування та моментальної технічної підтримки та обслуговування програмного забезпечення.

Упровадження хмарних технологій модифікує форму ведення обліку, її відмінностями є:

- 1) форма обліку та оцінки активів без документів;
- 2) збереження облікової інформації за підприємством із використанням бізнес-моделей Saas [1];
- 3) одночасне використання інформації багатьма користувачами з будь-якої точки планети. [4]

Отже, використання «хмарних» версій бухгалтерських програм дозволить скоротити фінансові та часові витрати, захищає інформацію, надає нові можливості. Тому із впровадженням цих технологій можна отримати позитивний результат, запропонувати нові шляхи вирішення всіх проблем, що існують з обліком на підприємствах, та вдосконалити організаційні недоліки надання послуг.

Список використаних джерел:

1) Comparison of Cloud Computing Service Models / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ijmetmr.com/olnovember2014/PolshetwarPoonamV-Saad-21.pdf>

- 2) Хмарні обчислення / Матеріал з Вікіпедії – вільної енциклопедії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://wikipedia.org/wiki/Хмарні_обчислення.
- 3) *Мачуга Р.І.* Віртуалізація і хмарні технології в обліку: далеке майбутнє чи реальне сьогодення? / Р.І. Мачуга // Ефективна економіка. – 2013. – № 5 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.economy.nauka.com.ua/>
- 4) *Павлюковець М. П.* Удосконалення організації та методика оцінки у клоуд-комп'ютерній формі обліку / М. П. Павлюковець. // Економіка. Управління. Інновації. - 2014. - № 1. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2014_1_81
- 5) *Wyld, D. C.* Moving to the Cloud: An Introduction to Cloud Computing in Government / David C. Wyld. – IBM Center for the Business of Government, 2009. – P. 10

Пасенко Ксенія Владиславівна
магістр, Черкаський навчально-науковий інститут
ДВНЗ «Університет банківської справи»
м. Черкаси

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ КОМПЛАЄНС-РИЗИКАМИ В БАНКУ

Будь-якому банку, що має намір вести законний і цивілізований бізнес, надзвичайно важливо дотримання всіх діючих норм та правил регулювання банківської діяльності, відповідність усіх нормативно-методичних і навіть стратегічних (програмних) документів банку цими правилами. Банк, що високо цінує свою репутацію надійної та прозорої фінансової установи, повинен працювати у відповідності з кращими міжнародними стандартами і створювати корпоративну культуру нетерпимості до корупції, завжди прагнути дотримуватися як духу, так і букви закону.

Організація ефективної системи комплаєнс, безперечно має впроваджуватися адекватно, враховуючи всі наявні рекомендації, практику зарубіжних банків. Ключовий акцент в системі комплаєнс-контролю нового типу – це комплексність, що передбачає поряд з організацією управління комплаєнс-ризиками банку. Не зважаючи на віднесення комплаєнс та операційних ризиків до нефінансових, вони можуть спричинити фінансові втрати та за умов реалізації критичного навантаження даних ризиків призвести банк до закриття.

Що стосується конкретних напрямків комплаєнса, то у банківському співтоваристві склався певний комплаєнс периметр, в який традиційно включають наступні напрямки діяльності: протидія шахрайству і корупції; протидія відмиванню грошей; дотримання вимог міжнародних санкцій і санкцій іноземних держав; виконання іноземного податкового законодавства, дія якого торкається діяльності банку; забезпечення дотримання норм корпоративної поведінки; контроль дотримання ковенант по міжнародних запозичень; протидія інсайду та

маніпулювання на ринку цінних паперів; розгляд скарг клієнтів; дотримання політики інформаційної безпеки [1].

Даний перелік пропонується доповнити наступним набором функцій комплаєнс-підрозділів в банках: консультування вищого керівництва з питань відповідності закону, правилам і стандартам, включаючи інформування про зміни в цій галузі; розробка інструктивних матеріалів і навчання співробітників банку, з метою коректного виконання законів, правил і стандартів через написання правил, процедур або інших документів; визначення, вимір і оцінка комплаєнс-ризиків; моніторинг, тестування і звітність; комплаєнс-програма.

Базовий пакет внутрішніх документів банку з питань комплаєнс повинен містити: 1) визначення та оцінку комплаєнс-ризиків; 2) основні принципи та порядок управління комплаєнс-ризиками в банку, у тому числі з урахуванням стрес-сценаріїв; 3) повноваження і обов'язки комплаєнс-підрозділу, його керівника та членів підрозділу або працівника, який здійснює функції комплаєнс у разі відсутності комплаєнс-підрозділу в банку; 4) порядок взаємодії між підрозділами банку з питань здійснення управління комплаєнс-ризиками; 5) порядок управління комплаєнс-ризиками на рівні філій, банку, банківських груп, у тому числі міжнародних; 6) внутрішні документи з питань правового забезпечення діяльності банку; 7) процедури та процеси забезпечення відповідальності діяльності банку вимогам законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму.

Розглянуті функції комплаєнс-контролю можуть наштовхнути на думку про схожість комплаєнса з діючими в банках системами внутрішнього аудиту. Проте, відповідно до Рекомендацій Базельського комітету, комплаєнс-функція і функція внутрішнього аудиту повинні бути відокремлені один від одного, щоб забезпечити проведення періодичної оцінки діяльності комплаєнс-функції. Очевидно, що неможливо одночасно і здійснювати незалежну оцінку, і вибудовувати і впроваджувати методологію управління комплаєнс-ризиком.

Крім того, цілі системи управління ризиками, які переслідують функції комплаєнса і внутрішнього аудиту різні. Цілі внутрішнього аудиту ширше цілей служби комплаєнс і включає також достовірність звітності, ефективність і продуктивність, виконання стратегічних завдань. При виконанні цієї функції внутрішнім аудитом створюється ризик неприпустимого в даному випадку суміщення суперечливих функцій і потенційного конфлікту інтересів, і суперечить сучасним принципам управління ризиками та внутрішнього контролю [2]. При розподілі функцій між різними підрозділами необхідно забезпечити механізм співпраці між підрозділами і керівником функції комплаєнс в цілому. Розподіл функцій між цими службами можна рекомендувати в такій формі: функцією внутрішнього аудиту є незалежна перевірка системи внутрішнього контролю; функцією комплаєнса – організація поточного контролю процедур з управління комплаєнс-ризиками.

Отже, система комплаєнс є невідемним елементом управління ризиками у банку та потребує подальшого вдосконалення в площині комплаєнсризик-менеджменту, структурного та методологічного забезпечення.

Розробляючи власну комплаєнс програму, засновану на використанні вже напрацьованого досвіду зарубіжних фінансових інституцій в даній області, банк вдосконалює систему управління ризиками та впливає на економічну безпеку банківського сектору в цілому.

Список використаних джерел:

1. Жарій Я. Комплаєнс-модель процесу забезпечення фінансової безпеки комерційного банку / Я. Жарій, В. Куфаєва // Проблеми і перспективи економіки та управління. – 2016. – № 2. – С. 312-319
2. Сарахман О. М. Функціонування комплаєнс-контролю у вітчизняній банківській справі / О. М. Сарахман, В. Козьол // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. – 2015. – Вип. 2. – С. 87-90

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УКРАЇНСЬКИХ БАНКІВ

Одним із пріоритетів економічного розвитку України є створення та підтримка конкурентоспроможної банківської системи, що неможливо без ефективних та конкурентоспроможних банківських установ, котрі є одночасно і фінансовим базисом системи й індикатором ефективності державної політики.

Конкуренція прямо впливає на рівновагу на банківському ринку, і тим самим на стабільність банківської системи та всієї грошово-кредитної сфери, досягнення яких є одним із пріоритетних напрямів сучасного етапу розвитку ринкової економіки України [1].

Конкуренція та конкурентоспроможність, як у загальному їх трактуванні так і в конкретно банківській сфері, є взаємопов'язаними економічними явищами і здійснюють активний вплив одне на одного з однієї сторони, та є головним рушієм розвитку як економіки країни в цілому, так і банківського сектору окремо з іншої.

Значне посилення конкуренції, викликане корінними змінами в конкурентній боротьбі, вимагає від науки нових підходів до розгляду видової класифікації банківської конкуренції.

Підвищення рівня капіталізації вітчизняних банків посилить їх конкурентоспроможність і забезпечить стабільність та надійність усієї економіки України на шляху інтеграції у світове господарство. Саме недостатній рівень власного капіталу вітчизняних банків є актуальною проблемою на сучасному етапі розвитку економіки.

Розгляд та аналіз викладених вище питань зумовив необхідність пошуку шляхів удосконалення досліджуваного процесу. Автором проаналізовано існуючі пропозиції щодо цього питання та систематизовано у наступних напрямках.

По-перше. При оцінці впливу іноземного капіталу на показники діяльності банківської системи України встановлено, що найбільш негативний вплив на прибутковість вітчизняних банків спричиняє присутність банків зі 100% іноземним капіталом.

Це повинно стати відповідним поштовхом для інших банків, щодо перегляду та використання у своїх стратегіях розвитку відповідних «рецептів» менеджменту.

По-друге. Аналіз банківської системи України свідчить про значний вплив кількості структурних підрозділів на загальний обсяг чистих активів банків України.

Встановлено, що найбільший вплив кількості структурних підрозділів на обсяг чистих активів, присутній в банках іноземних банківських груп. Найменший вплив цього фактору характерний для банків з приватним капіталом.

В умовах глобалізації та лібералізації руху капіталу першочерговим завданням для українських банків є розробка власної стратегії підвищення конкурентоспроможності або переосмислення вже існуючої. Це необхідно для визначення свого місця на ринку і формування портфеля конкурентних фінансових послуг, пошуку нових методів ведення бізнесу та невідкладного їх впровадження.

Список використаних джерел

1. Привалова І. М. Р2Р Кредитування – як елемент конкуренції на ринку банківських послуг України / І. М. Привалова // Регіональна бізнес-економіка та управління. – 2016. – № 2. – С. 84-88.
2. Показники діяльності банківської системи України [Електронний ресурс].– Режим доступу: <https://bank.gov.ua>

*Пеліванова Александра Сергіївна,
студентка магістратури*

*Степанова Вікторія Олександрівка,
старший викладач кафедри економіки і фінансів,
Бердянський університет менеджменту і бізнесу,
м. Бердянськ*

ЕКОНОМІЧНИЙ ЗМІСТ ТА СУТНІСТЬ ЛІКВІДНОСТІ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ

Банківській системі будь-якої держави притаманна головна роль у механізмі реалізації заходів державної економічної політики щодо протидії появі негативних тенденцій розвитку у всіх секторах національної економіки. Одним із найбільш важливих елементів у загальній системі заходів щодо стимулювання економічного росту держави та посилення її фінансової безпеки є забезпечення належного рівня фінансової стійкості та ліквідності банківської системи.

В часи існування первісно-общинного ладу відбулося зародження такої економічної категорії як «ліквідність», коли було започатковано товарний обмін. Саме здатність певного товару вільно та без будь-яких перешкод обмінюватися на інші товари і характеризує його ліквідність. При розгляді та визначенні сутності поняття банківської ліквідності як складової банківської системи, на думку деяких учених, слід виділити наступні підходи:

- 1) підхід “виконання зобов’язань”;
- 2) підхід “співвідношення активів та пасивів”;
- 3) підхід “перетворення активів” [1, с. 218].

На здатність банку своєчасно і в повному обсязі виконувати свої зобов’язання, впливає низка факторів, а саме, внутрішні та зовнішні. До внутрішніх факторів відносять: величину капіталу; якість активів і пасивів; збалансування активів за сумами і строками тощо. До зовнішніх факторів впливу відносять – економічну ситуацію в країні; розвиток і доступ до ринків ресурсів; розвиток міжнародних фінансових ринків [2, с. 261].

Розглянувши основні підходи до визначення сутності можна зробити висновок, що ліквідність банківської системи, як економічна категорія характеризує макроекономічний рівень відносин.

Забезпечення ліквідності центрального банку у поєднанні із підтриманням ліквідності комерційних банків створює вихідні передумови для реалізації усією банківською системою своїх функцій в економіці.

Список використаних джерел:

1. Малахова О.Л. Теоретичні засади банківської ліквідності та фактори, що її визначають /О.Л. Малахова, В.Я. Рудан// Актуальні проблеми розвитку економіки регіону: науковий збірник / [за ред. І.Г. Ткачук]. – Івано-Франківськ: Вид-во Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2010. – Вип. 6. –Т. 1. –С. 217-223.
2. Довгань Ж.М. Фінансовий менеджмент у банку: Навчальний посібник /Ж.М. Довгань//. – Тернопіль: Економічна думка, 2006. – 306 с.

Петрик Юлія Олександрівна
магістр, Черкаський навчально-науковий інститут
ДВНЗ «Університет банківської справи»
м. Черкаси

МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ КРИЗОВОГО СТАНУ БАНКУ

Проведення діагностики проблемних ситуацій у банках сприяє запобіганню та попередженню кризових явищ. Визначення діагнозу дає змогу запобігти погіршенню ситуації та запровадити превентивні заходи на основі адекватних та коректних антикризових управлінських рішень щодо недопущення негативних тенденцій розвитку банків. Аналізуючи різного роду параметри – показники (індикатори) діяльності банків, визначаються причини та місця виникнення проблемних ситуацій, а в результаті своєчасно проведена діагностика створює необхідне аналітичне підґрунтя для обґрунтування управлінських заходів.

Спираючись на емпіричний досвід, фундаментальними внутрішніми чинниками, що призводять до нестабільності банків є: фінансові ризики, головним з яких залишається кредитний, що призводить до зменшення вартості активів, а в подальшому – до втрати капіталу та зниження платоспроможності банків; відсутність абсолютної ліквідності кредитних установ, що пов'язано з особливістю банківської діяльності.

Окрім цього, основною внутрішньою причиною кризового стану банків є їх управлінські помилки. За дослідженнями Управління валютного контролю, в США було визначено основні чинники, що спричинюють банківську нестабільність: незадовільна якість активів (98%); низька якість управління і планування (90%); інсайдерські операції (35%); погіршення економічної кон'юнктури (35%); недостатній рівень внутрішнього контролю і аудиту (25%); шахрайство і викривлення звітних даних (11%); надмірні витрати (9%) [1].

Згідно з цією статистикою, частка зовнішніх макроекономічних чинників, що зумовлюють негативну економічну кон'юнктуру, займає лише 35%, отже внутрішні чинники більшою мірою впливають на цей процес [2].

В. В. Коваленко виділяє ряд критеріїв успішного виходу банківської установи з кризи, однак, вони ж можуть слугувати індикаторами їх передкризового стану, а саме: припинення відтоку коштів клієнтів, відсутність скарг на погане обслуговування та закінчення паніки серед вкладників; створення достатнього запасу ліквідних коштів у інтервалі до 31 дня; досягнення оптимального балансу між активами і зобов'язаннями за строками; відсутність заборгованості банку у виконанні платіжних документів клієнтів; досягнення домовленості про реструктуризацію з усіма або абсолютною більшістю кредиторів; відсутність простроченої заборгованості банку перед контрагентами; повне повернення боргу перед НБУ; стійка тенденція до скорочення збитків і згодом – прибутковості роботи; підвищення капіталізації з достатнім буфером капіталу на випадок стресових подій і стійкого перевищення регулятивного капіталу над статутним; стабілізація керівного складу на рівні правління та ключових підрозділів; завершення програми скорочення надлишкового персоналу тощо [3, с. 58].

До найбільш репрезентабельних та релевантних показників, які використовуються для ідентифікації кризових явищ у діяльності банку Т. Васильєва, С. Леонов, О. Афанасьєва відносять: а) «Показники фінансової стійкості» (Financial soundness indicators) – Керівництво МВФ, що включає основні індикатори, на базі яких може здійснюватись оцінка поточного стану та фінансової стійкості банківської системи країни [4]. Ці показники можна умовно поділити на три групи – показники на базі капіталу, активів та доходів і витрат. Адаптувавши пропоновані індикатори до умов вітчизняного банківництва, цілком обґрунтовано можна використовувати їх для прогнозування ймовірності банкрутства банків України. Між показниками, які пропонуються Керівництвом МВФ, відсутня тісна лінійна залежність, тобто ступінь їхньої кореляції низький, що дає змогу використовувати в розробленій моделі не всі показники, а лише ті, розрахунок яких можливий для банків України та репрезентативний із точки зору прогнозування кризи; б) система критеріїв, що застосовуються Національним

банком України для аналізу діяльності банків, яка включає в себе ряд макроекономічних та мікроекономічних індикаторів. У формуванні множини факторів було використано окремі показники з другої групи, зокрема, рентабельність активів, темпи зростання кредитного портфеля, скорочення депозитів, зростання відсоткових ставок за кредитами та депозитами тощо; в) дослідження «Небезпечні ринки: управління під час фінансових криз» («Dangerous Markets: Managing in Financial Crises»), проведене Д. Бартоном, Р. Ньювелом та Г. Уїлсоном [5], у якому авторами визначено основні індикатори, що свідчать про настання кризових явищ у діяльності банківських установ.

Варто зауважити, що діагностування, як і антикризовий менеджмент загалом не повинно втрачати своєї актуальності і в період стабільності банку та перебування на стадії піднесення, оскільки мінливість фінансово-економічних умов може справити несподіваний негативний вплив на діяльність банківських установ. Водночас діагностування фінансового стану дасть змогу його попередити і вчасно вжити адекватні виважені антикризові заходи.

Список використаних джерел:

1. Carramazza F., L. Ricci and R. Salgado. Trade and financial contagion in currency crises // IMF working paper 00/55. March 2000.
2. Бережний О. Ризики використання послуг банків для легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом, або фінансування тероризму в системі банківських ризиків / О. Бережний // Вісник Національного банку України. – 2009. – № 4. – С. 3–7.
3. Коваленко В. В., Крухмаль О. В. Антикризове управління в забезпеченні фінансової стійкості банківської системи : монографія / В. В. Коваленко, О. В. Крухмаль. – Суми : УАБС НБУ, 2007. – 198 с.
4. Показатели финансовой устойчивости. – [Електронний ресурс]. –Режим доступу: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/fsi/guide/2006/pdf/rus/guide.pdf>.
5. Barton D. Dangerous Markets:Managing in Financial Crises / D.Barton,R.Newell, G.Wilson. – New York: JohnWiley & Sons, 2002. – 320 p.

Підкуйко А. В.,
магістрант
Черкаський навчально-науковий інститут
ДВНЗ «Університет банківської справи»
м. Черкаси

РИЗИК-ОРІЄНТОВАНІ ЗАСАДИ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ В АСПЕКТІ КРЕДИТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКУ

Проблематика предметної галузі ризикології, в контексті банківської діяльності, завжди набуває розвитку. В сучасних умовах для банківської діяльності в аспект управління ризиками передбачає вирішення завдань, що лежать в площині комплексного управління комплексом ризиків, що екстраполюються ризиком використання банку та банківських послуг з метою легалізації коштів здобутих незаконним шляхом, фінансування тероризму та поширення зброї масового знищення [3]. Такі вимоги є стандартами міжнародних вимог до сучасного банківництва [1], регулювання та нагляду, ефективності управління ризиками та конкурентоспроможності банку[2].

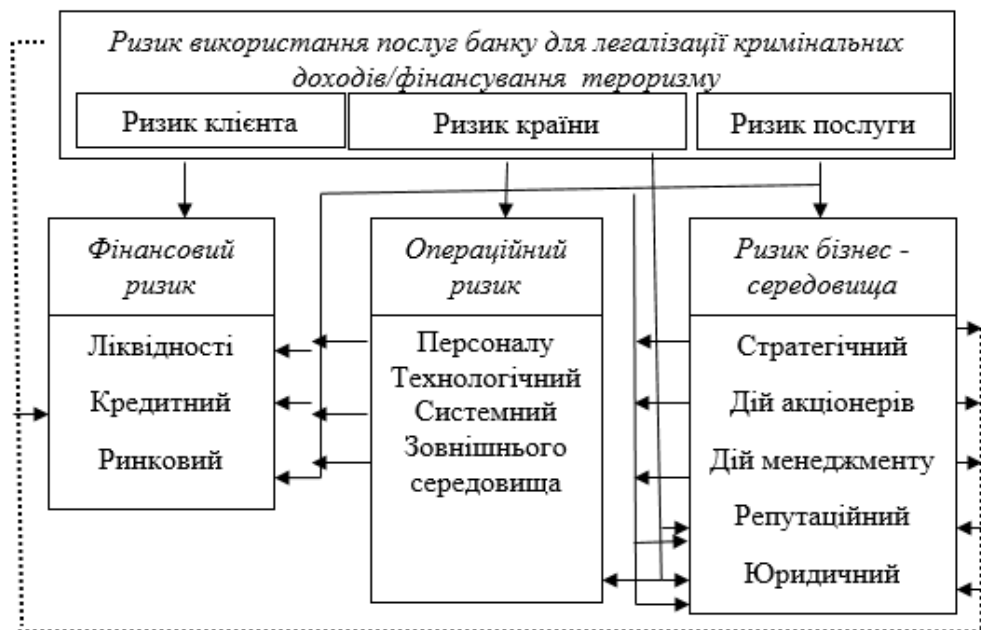

Рис.1- Взаємодія банківських ризиків

Джерело: удосконалено автором на основі [3].

Як відомо, найприбутковішими для банку є послуги та операції, пов'язані з високим рівнем ризику, що залежать від впливу значної кількості факторів та дій контрагентів, котрі точно передбачити неможливо. Оскільки кредитування – це основне джерело доходу для банку, кредитні ризики є визначальними у діяльності банків та займають значне місце серед інших банківських ризиків. Кредитний ризик передбачає визначення принципів кредитування як чинників появи ризику під час видачі кредитів, а більш широке трактування зорієнтоване на структурних елементах такого ризику: об'єктах, суб'єктах кредитних операцій та фінансових посередниках при проведенні кредитних операцій. І саме такі аналітичні аспекти обумовлюють напрямки оцінки ризиків в системі фінансового моніторингу. Відтак, для оцінки кредитного ризику слід розкрити більш широкий масив інформації, об'єднавши індикативні показники ризиків та обґрунтувавши інтегральні показники оцінки ефективності кредитної діяльності банку.

З огляду на вище наведене, кредитний ризик як різновид банківського ризику має власні сутнісні складові (табл. 1.1):

Таблиця 1.1

Специфічні елементи, що формують систему кредитного ризику банку

Елемент	Характеристика
Об'єкт	банківське кредитування
Причини виникнення	порушення періодичності та термінів погашення основної суми боргу; порушення часової регламентації та періодичності процесу сплати відсотків по кредиту; порушення порядку нарахування відсотків за користування кредитом.
Характер дії	зміна характеристик грошових потоків банку.
Результат	фінансові втрати; зниження ліквідності; зменшення фінансової стійкості банку.
Функції	регулятивна; захисна; конструктивна; інноваційна; аналітична.

Джерело: сформовано на основі [4]

На нашу думку, ефективність в формуванні комплексної системи управління ризиками полягатиме від побудови оптимальної кредитно-фінансової політики банківських та інших фінансових установ. Аналіз положень нормативно-правових актів, які регламентують особливості банківської діяльності, дозволив виявити певну конвергенцію завдань, які необхідно вирішувати як при проведенні фінансового моніторингу, так і при реалізації кредитної політики:

1) аналіз фінансового стану клієнта, що дозволяє переконатися у відповідності фінансових операцій, які проводяться останнім з використанням поточного та кредитного рахунків, та уможлиблює визначення його кредитоспроможності;

2) прогнозування грошових потоків клієнта, що при значних відхиленнях «прогноз-факт» дає підставу для первинного фінансового моніторингу, крім того, оскільки клієнтські кошти є джерелом кредитних ресурсів, це дає змогу визначити обсяг коштів, які можна залучити до кредитування; 3) управління ризиками, як щодо легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, так і кредитними ризиками [2, 3]. У зв'язку з цим цілком доречним постає використання системи управління кредитуванням у якості інструментарію протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом. Для забезпечення кредитно-фінансової діяльності у складі цієї системи мають функціонувати п'ять підсистем: аналізу кредитоспроможності, формування кредитних ресурсів, кредитного моніторингу, планування та оперативного управління.

Список використаних джерел:

1. Міжнародні стандарти з протидії відмиванню доходів та фінансуванню тероризму: Рекомендації FATF. Режим доступу: http://www.sdfm.gov.ua/content/file/site_docs/2012/22.03.2012/1.pdf
2. Положення про здійснення банками фінансового моніторингу//Постанова Правління Національного банку України від 26 червня 2015 року № 417/ НБУ м. Київ. - Режим доступу: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=19007238>
3. Фінансовий моніторинг у банку: Навчальний посібник / Дмитров С. О., Діденко С. В., Медвідь Т. А. – Черкаси: видавець Чабаненко Ю. А., 2014. – 266 с.
4. Управління ризиками банків [Текст]: монографія у 2 томах. Т. 1: Управління ризиками базових банківських операцій / [А. О. Спіфанов, Т. А. Васильєва, С. М. Козьменко та ін.] / за ред. д-ра екон. наук, проф. А. О. Спіфанова і д-ра екон. наук, проф. Т. А. Васильєвої. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2012. – 283 с.

Погорєлова А.С.
Студентка
Харківський національний
університет імені В.Н. Каразіна
Місто – Харків

ДЕТЕРМІНАНТИ ГЛОБАЛЬНИХ ФІНАНСОВИХ ДИСБАЛАНСІВ

В умовах глобалізації, суперечливих процесів на фінансових ринках, коливання валютних курсів все більше виявляються глобальні фінансові дисбаланси [1]. У той же час їх можна розглядати як передумову і причину кризових явищ у світовій економіці. Основними формами їх прояву є: валютно-цінові диспаритети і платіжні дисбаланси, зовнішня заборгованість і незбалансована міжнародна ліквідність, дисбаланси у світових заощадженнях та інвестиціях, глобальні фіскальні розриви, тощо [1].

За існуючими оцінками, в структурі глобальної ліквідності комерційних банків, частка «реальних грошей», які створюються центральними банками, становить всього 1%. Все інше - так звані «nearmoney» - «майже гроші». Витоки кризи необхідно шукати в цих параметрах: у диспропорціях, які характеризують сформовану в останнє десятиліття структуру грошей, співвідношення повноцінних і «квазігрошей» [2].

Подальше уповільнення темпів зростання світової економіки породило на фінансових ринках довгостроковий період низького рівня інфляції та знижені процентні ставки. В таких обставинах фінансовим організаціям важче підтримувати баланс в нормальному стані, що знижує економічне зростання та фінансову стабільність.

Таблиця 1

Країни з найбільшим зовнішнім боргом 2016 р.[4]

Назва країни	Зовнішній борг (млн. доларів)	Зовнішній борг ВВП (%)
США	16 893 000	101
Великобританія	9 836 000	396
Німеччина	5 624 000	159
Франція	5 633 000	188
Нідерланди	3 733 000	309
Японія	2 719 000	46
Італія	2 684 000	101
Ірландія	2 357 000	1060
Люксембург	2 146 000	3411

Існує невідкладна потреба в реалізації грошово-кредитних і структурних заходів, політики для посилення довіри і активізації зростання світової економіки, а також в застосуванні комплексних інструментів націлених на мінімізацію ризиків системно- фінансової кризи для зміцнення основ світової фінансової системи. Фінансова стагнація і реалізація протекціоністського сценарію можуть привести до падіння обсягу світового виробництва приблизно на 3 % в період до кінця 2021 року.

Недоліки фінансової глобалізації стають очевидними: в сприятливі періоди глобальний капітал спрямовується в невеликі країни з відкритою економікою, що підвищує ризик надмірних інвестицій і виникнення спекулятивних «пузирів», і навпаки, з погіршенням ситуації спостерігається відтік капіталу, що посилює рецесію. Це спонукає країни з середнім рівнем доходу експериментувати, вводячи різні заходи контролю за операціями з капіталом. Зміни динаміки, напрямків і структури транскордонного руху капіталу є однією з суттєвих характеристик посткризової нестабільності.

Дивлячись на нестабільну ситуацію, яка коїться у світі, деякі країни продовжують підтримувати стабільну економічну і фінансову ситуацію. А саме Китай та Індія завдяки величезній ролі держави мають високий приріст ВВП, що дозволяє підтримувати високі темпи зростання економіки цих країн [3].

Оцінка глобальних фінансових дисбалансів світового економічного розвитку, дозволяє зробити висновок, що обов'язковою мірою є перебалансування світового попиту, тобто:

- середньострокова бюджетна консолідація в США;
- стимулювання внутрішнього попиту в країнах з ринком, що формується і мають профіцит;
- підвищення номінального обмінного курсу (що вимагає, в свою чергу, зміцнення соціального захисту, реформи корпоративного управління і фінансових ринків);
- збільшення чистого експорту в країнах з дефіцитом і зменшення в країнах з профіцитом (країни Азії з ринками, що формуються);
- раціональне регулювання потоків капіталу, відкритість рахунків операцій з капіталом в країнах з ринками, що формуються;
- визначення доцільних валютних резервів в країнах, що мають профіцит [3].

Таким чином, політика згладжування дисбалансів, не повинна асоціюватися з шляхом стабілізації світових фінансів. Більш важливим вважається пошук міцного «якоря», який не дозволив би безконтрольно збільшувати пропозицію грошей і рух грошових потоків. Рішення можливо в пошуку нової парадигми світової валютної системи, зміни дійсного, недосконалого грошового стандарту незабезпечених валют.

Список використаних джерел:

1. Кравчук Н.Я. Концептуалізація Глобальних Фінансових Дисбаланси [Електронний ресурс].- Режим доступу:[http://zt.knteu.kiev.ua/files/2013/3\(68\)uazt_2013_3_18.pdf](http://zt.knteu.kiev.ua/files/2013/3(68)uazt_2013_3_18.pdf) .
2. Доклад МВФ: Перспективы развития мировой экономики [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://www.imf.org/ru/publications/weo> .
3. Доклад МВФ: Перегрузка глобализации [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://www.imf.org/external/russian/pubs/ft/fandd/2016/12/index.htm>
4. Экономические показатели [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://ru.tradingeconomics.com/>

Горняк О.В.

д.е.н., професор, зав. каф. економічної теорії та історії економічної думки
Одеський національний університет ім. І. І. Мечникова

Подирак З. Ю.

студентка Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова
Місто Одеса

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ В РАМКАХ КОНКУРЕНТНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Необхідною умовою для динамічного розвитку української економіки є формування ефективного конкурентного середовища в країні, здатного забезпечити не тільки стабільне економічне зростання, а й підвищення життєвого рівня населення та якості життя громадян.

Серед проблем ефективного функціонування економіки України питання визначення стратегії розвитку банківської системи посідає важливе місце. Саме банківська система є основною складовою фінансового ринку. Досконалість і дієвість банківської системи є рушійним механізмом економічних перетворень та забезпечення економічної стабільності в країні. Економічна криза, знецінення національної валюти, системна банківська криза, що відбуваються в Україні, значно послаблюють банківську систему. Така ситуація робить актуальним дослідження сучасного стану банківської системи для встановлення подальших напрямів її розвитку.

Станом на 01 січня 2017 року ліцензію Національного банку України мали 96 банківських установ (в т.ч. 38 банків з іноземним капіталом) [1]. Частка банків з приватним українським капіталом склала близько 13%, банків іноземних банківських груп – 35% [2]. У стані ліквідації знаходяться 87 банків [3]. Частка іноземного капіталу у статутному капіталі банків знизилася з 41млн.грн у 2016 р. до 38 млн. грн. станом на 01.01.2017р. Щодо сукупних активів банків, то за аналізований період вони збільшилися на 1914 млн. грн. У зв'язку із девальвацією національної валюти. Зобов'язання банків зменшились на 18157 млн.грн.

порівняно з попереднім роком. Ліквідність банківського сектору поліпшувалася протягом року завдяки поверненню коштів клієнтів. Також протягом 2016 року НБУ в кілька етапів зменшив ключову ставку із 22% до 14%. Усі ці заходи забезпечили передумови для зниження банками відсоткових ставок за депозитами. Вартість депозитів у доларах та євро досягла нових історичних мінімумів, оскільки попит банків на валютне фондування залишається низьким[4]. За підсумком 2016 року доходи банків України, у порівнянні з минулим роком, знизилися на 4,3% (190,69 млрд. грн.), витрати зросли на 31,7% (350,08 млрд. грн.). Фінансовий результат діяльності банківської системи України (БСУ) за підсумком 2016 року був від'ємним та склав (-)159,39 млрд. грн., це пов'язано з отриманням збитків від торговельних операцій та скороченням процентних доходів [2].

Серед найбільш прибуткових за підсумком минулого року банків були виключно іноземні фінансові установи – Райффайзен Банк Аваль, Сітібанк та ОТП Банк. На них припадало 57,5% загального обсягу прибутку, отриманого БСУ [2].

Щоб подолати існуючі проблеми в банківській системі України, потрібно сформуванати науково обґрунтовану стратегію розвитку, а саме - побудова фінансово потужної, прибуткової і стабільної банківської системи, яка ефективно виконує свою основну функцію – оптимальний перерозподіл капіталу в економіці для фінансування інтенсивного стійкого економічного зростання на основі високотехнологічної індустріалізації, розвитку інфраструктури, науки, освіти і добробуту населення в цілому.

Отже, банківська система України відіграє важливу роль у побудові ефективної вітчизняної економіки. Для її розвитку можна запровадити такі стратегічні цілі:

- підвищення якості політики НБУ (оптимізація валютно-курсової політики, вдосконалення банківського регулювання і нагляду, створення ефективної Ради НБУ);

- підвищення довіри суспільства до НБУ, банківської системи і національної валюти;

- розбудова банківської системи як комплексу рівноправних, різних за розмірами, спеціалізацією і бізнес-моделями банків, які є фінансово здоровими, конкурентоздатними, стабільними, спрямованими на довгострокову перспективу розвитку в Україні, кредитування реального сектору економіки, інноваційний та інвестиційний розвиток;

- розвиток цивілізованого конкурентного ринку банківських послуг на базі сучасної ринкової інфраструктури, нових технологій, дотримання антимонопольного законодавства, недопущення рейдерства;

- розвиток процесів банківського кредитування реального сектору та мікрофінансування для сприяння зростанню економіки і підвищенню зайнятості.

Список використаних джерел:

1. Основні показники діяльності банків України// Національний банк України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442
2. Аналітичний огляд банківської системи України за результатами 2016 року// РЮРІК. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://rurik.com.ua/documents/research/bank_system_4_kv_2016.pdf
3. Фонд гарантування вкладів фізичних осіб/Виведення банків з ринку/Ліквідація. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.fg.gov.ua/not-paying/liquidation>
4. Огляд банківського сектора України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=43633516>
5. Стратегія розвитку банківської системи 2016-2020: «Синергія розвитку банків та індустріалізації економіки» // Валютна, цінова, фінансова стабільність та створення передумов розвитку високотехнологічної промисловості України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://kneu.edu.ua/userfiles/Credit_Economics_Department/afedra+bankspravi/proekt_strategi.pdf

Покиньборода А.О.
бакалавр, студент

Науковий керівник
Ковальчук С.П.
кандидат економічних наук,
старший викладач кафедри обліку і оподаткування
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
місто Вінниця

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

В умовах сучасної глобалізації питання проблем розвитку економічного аналізу є досить актуальним, адже існує значна потреба в розробці нових теоретичних підходів для оцінки перспектив розвитку, успішної стратегії та розробки раціональних напрямків господарювання. Розглядаючи питання пов'язані з проблемами розвитку економічного аналізу в сучасних умовах глобалізації є доцільним акцентування на окремих пунктах, які будуть розглянуті далі.

Отже, наявність великої кількості показників є однією з проблем комплексної оцінки економічного потенціалу підприємства, враховуючи навіть те, що окремі з них не можуть бути узагальнені та об'єднанні. Таким чином, якщо укрупнення показників неможливе, то маємо суттєву проблему визначення об'єктивних реалій наявного стану та потенціалу підприємства. Тож визначення складу показників оцінювання є важливою проблемою методичного забезпечення оцінки економічного потенціалу підприємства.

Широко розповсюдженою проблемою є наявність різних методів аналізу. Більшість з них є складними, хоч і дають близький до реальності результат. На противагу цьому, за простоту методики користувач платить достовірністю отриманих результатів. Враховуючи складність деяких методик оцінки, існує ризик помилки не тільки в розрахунках, а й в наступних їх трактуваннях, так як цей процес відбувається недостатньо прозоро й існує можливість перекручення

даних. Економічне оцінювання невизначених майбутніх грошових потоків зіштовхується з трьома проблемними питаннями:

- Розмежування та кількісна характеристика релевантних грошових потоків;
- Трансформація їх у вартість підприємства;
- Операціоналізація пропозиції в сенсі практично гідної методики [1].

Головним завданням кожного підприємства є максимізація прибутку, тобто пошук таких методів і обсягів випуску продукції, які б допомогли цього досягти. Звідси і утворюється проблема, адже вибір технології виробництва, постачальників ресурсів, покупців продукції належить здійснювати інженерам та технологам разом з економістами-аналітиками. Гостро стоїть питання аналітики діяльності сільськогосподарських підприємств, адже їх прибуток прямо залежить від норому природи й щоразу у підприємців, що займаються даною діяльністю існує певний відсоток ризику. Ці та інші фактори, також, обумовлюють появу для певних підприємств таких проблем, як отримання довгострокових та короткострокових кредитів.

При діяльності торговельних підприємств є відсутність рівних ринкових умов для світових підприємств торгівлі, що насамперед проявляється у недостатній наявності чесної, цивілізованої конкуренції. В умовах глобалізації гостро фігурують проблеми розвитку внутрішньої торгівлі, питання інформаційно-аналітичного забезпечення функціонування торгових підприємств, проблем розвитку торговельних мереж. Відсутність досліджень, присвячених вдосконаленню методики економічного аналізу параметрів діяльності підприємств роздрібною торгівлі значно стопорить даний напрям, особливо враховуючи значний рівень глобалізації та монополізації.

Актуальною темою на даний момент є проблематика нестабільності на підприємствах України, враховуючи політичну ситуацію. До того ж варто відмітити збільшення проблем та важкість прогнозування, пов'язаних з інвестиційною діяльністю, спрямованою на державні та приватні підприємства.

Відсутність науково-обґрунтованих методів оцінювання кредитоспроможності позичальника і ризику повернення кредитів, а також відсутність спеціалістів, компетентних щодо підготовки й прийняття рішень про можливість та умови кредитування, можуть бути наслідком некомпетентного ставлення банкірів до підприємців, адже вони, орієнтуючись, наприклад, лиш на фінансовий звіт не можуть бачити повну картину динаміки та тенденцію розвитку підприємства. Тому, враховуючи, що при оцінці кредитоспроможності залишається уніфікований підхід до визначення коефіцієнтів та встановлення їх значень, постає питання удосконалення та розробки нових методів оцінювання, а також узагальнення та доступності певної бази для отримання достовірних аналітичних даних.

Найняті робітники зацікавлені в отриманні максимального розміру плати за свою працю, в реалізації своїх особистих інтересів. Визнання особистих інтересів працівників найважливішими в сучасних умовах є актуалізацією важливості і значущості проблем мотивації трудової діяльності. Найважливішу роль в цьому процесі повинна грати система оцінки і прогнозування затрат праці і мотивації до праці, а також пошуку шляхів підвищення ефективності управління оплатою праці. Бо ж прогнозуючи затрати на оплату праці, аж ніяк не можна не підкреслити значення мотивації працівників у виконанні цілей і завдань, що стоять перед підприємством [2].

Таким чином, розвиток економічного аналізу відтворює основні закономірності розвитку економіки, їх взаємозв'язки та суперечності, а існуючі проблеми розвитку вказують напрямок, яким економічним системам слід далі розвиватись.

Список використаних джерел

1. Сучасні проблеми розвитку економічного аналізу як інструменту ефективності діяльності/ за редакцією к.е.н., доц. Волкової Н.А., Одеса.; 2012. - 292 с.
2. Сучасні проблеми і перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в умовах глобалізації економіки: матеріали. / відп. ред. І.Б. Садовська. – Вип. 10. – Ч. 1. – Луцьк. 2016. – 200 с.

Примачук Н. С.

студентка факультету економіки та управління
Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки
м. Луцьк

ОБЛІК ОПЕРАЦІЙ З ВКЛАДАМИ НАСЕЛЕННЯ В УСТАНОВАХ ОЩАДБАНКУ

Важливою умовою розвитку економіки, забезпечення високого рівня її конкурентоспроможності, вирішення низки соціальних проблем та підвищення рівня життя населення є зростання ресурсного потенціалу банків, що значною мірою залежить від залучення вкладів населення. Вклади населення вважаються одним з основних джерел формування банківських ресурсів і, відповідно, ресурсів держави.

На підставі банківської ліцензії Ощадбанк має право здійснювати приймання вкладів (депозитів) від юридичних і фізичних осіб [2].

Згідно Положення «Про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними і фізичними особами», вклад (депозит) - це грошові кошти в готівковій або безготівковій формі у валюті України або в іноземній валюті або банківські метали, які банк прийняв від вкладника або які надійшли для вкладника на договірних засадах на визначений строк зберігання чи без зазначення такого строку (під процент або дохід в іншій формі) і підлягають виплаті вкладнику відповідно до законодавства України та умов договору [1].

Пасивні операції – це операції з формування банківських ресурсів, які мають велике значення для кожного банку [3]. Пасивні операції Ощадного Банку можна згрупувати як, залучення вільних заощаджень населення на ощадні вклади, вклади до запитання; залучення вільних коштів підприємств на розрахункові та поточні рахунки, на строкові депозити.

Як свідчить міжнародна банківська практика одним з найбільш надійних джерел ресурсів для банку, які використовуються для інвестицій, є строкові вклади клієнтів, тобто кошти фізичних та юридичних осіб.

Вклади (депозити) строкові - це грошові кошти або банківські метали, розміщені вкладниками в банку на визначений договором строк [1].

Порядок відображення в бухгалтерському обліку банків інформації про здійснення вкладних, депозитних операцій визначається Інструкцією з бухгалтерського обліку кредитних, вкладних операцій та формування і використання резервів під кредитні ризики в банках України, що затверджена Постановою Правління НБУ. При організації роботи за депозитними операціями банком розробляється порядок оформлення таких операцій первинними документами, одним з яких є депозитний договір, що засвідчує право установи банку користуватися коштами, залученими від клієнтів, та право вкладників отримати в чітко визначений строк суму депозиту і проценти за його користування [4]. Інформація, що міститься у прийнятих до обліку первинних документах, систематизується на рахунках бухгалтерського обліку в регістрах синтетичного та аналітичного обліку, які розроблюються банком самостійно [5]. Схема документообігу з обліку депозитних операцій банку наведена на рисунку:

Рис. 1. Схема документообігу депозитних операцій банку

На підставі Плану рахунків бухгалтерського обліку комерційних банків України, затвердженого постановою правління НБУ зі змінами і доповненнями розробляється внутрішній план аналітичних рахунків комерційного банку. Виходячи з обсягу депозитних операцій банк самостійно обирає систему та

підсистеми ведення рахунків і реєстрів аналітичного обліку, затверджує правила документообороту та визначає відповідальних осіб на право підписання документів. Облік вкладів на вимогу здійснюється на окремих рахунках:

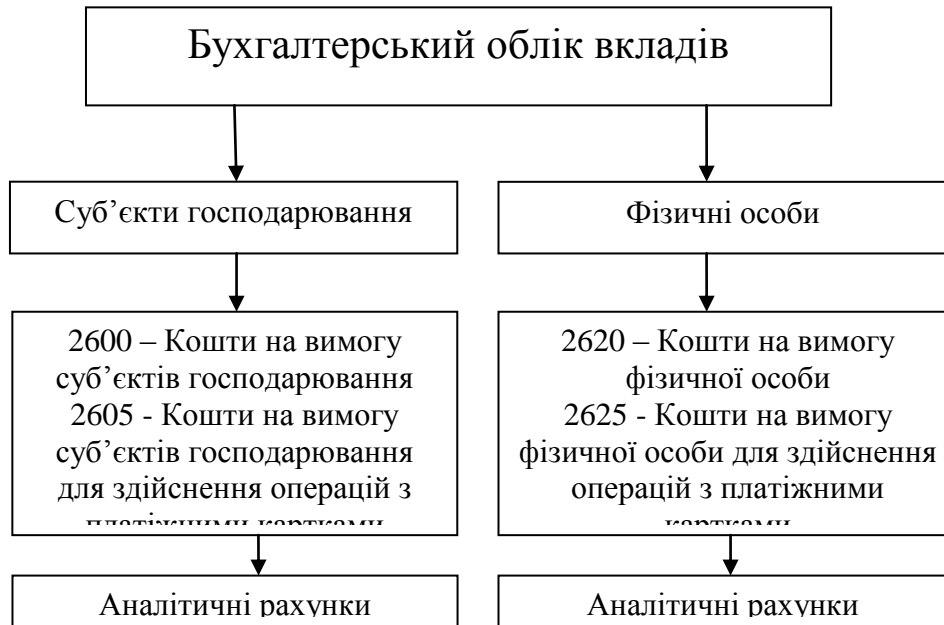

Рис. 2. Бухгалтерський облік вкладів на вимогу

Таким чином, розроблені банком операційні процедури документального оформлення та відкриття депозитних рахунків відповідно до їх економічної сутності, схеми документообороту, їх відображення в обліку забезпечують виконання функцій бухгалтерського контролю депозитних операцій банку та отримання достовірної фінансово-статистичної звітності.

Список використаних джерел:

1. Положення про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними і фізичними особами [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1256-03>.
2. Сирота А. І. Поняття «банківська операція» та «кредитна операція банку» / А. І. Сирота // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2014. – №4. – С. 127–130.
3. Активні та пасивні операції – поняття, види, класифікація [Електронний ресурс]. – Режим доступу : / <http://pravoved.in.ua/section-law/144-zuobibd.html>.
4. Організація обліку та контролю депозитних операцій банку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : flightcollege.com.ua/library/.../65...УЧЕТ/.../3.doc.

Пулеха М.О.

студентка 4 курсу фінансово-економічного факультету
н.к. - к.е.н., доцент кафедри менеджменту банківської діяльності Суторміна А.М.
ДВНЗ "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана"
м. Київ

ОБОВ'ЯЗКОВІ РЕЗЕРВИ БАНКУ: НЕОБХІДНІСТЬ ФОРМУВАННЯ ТА АСПЕКТИ ОБЛІКУ

У наш час банківська система України переживає не найкращі часи свого існування. Глибока економічна криза руйнує все те, що було побудовано важкою працею раніше: лише за 2016 рік було ліквідовано 23 комерційні банки України [1] і, як свідчить практика, темпи зменшення їх кількості безжально не зупиняються. У зв'язку з цим дослідження обов'язкового резервування комерційними банками України є досить актуальним сьогодні, адже цей інструмент є однією із запорук успішного розвитку національної економіки.

Метою дослідження є аналіз необхідності формування обов'язкових резервів комерційними банками України та визначення проблемних аспектів їх обліку.

Відповідно до поставленої мети завданнями дослідження є:

- визначити сутність і необхідність формування обов'язкових резервів банківськими установами України;
- проаналізувати деякі аспекти їх обліку.

Обов'язкові резерви банку — це один із монетарних інструментів для регулювання обсягів грошової маси в обігу та управління грошово-кредитним ринком [1], який являє собою визначений НБУ розмір обов'язкових резервів до зобов'язань щодо залучених банком коштів та відіграють важливу роль у підвищенні рівня розвитку як національної економіки, так і самої банківської установи. Крім того, цей інструмент виконують важливу захисну функцію, яка дозволяє підтримувати ліквідність в належному стані та мінімізувати ризик дестабілізації роботи банку.

Необхідність утворення обов'язкових резервів полягає у тому, що за їх допомоги можна:

- активізувати проведення депозитних та кредитних операцій;
- зменшити доларизацію економіки шляхом мінімізації кількості операцій банків у іноземній валюті, оскільки вони стануть занадто витратними;
- зменшити ризик недостатньої ліквідності і, як наслідок, неплатоспроможності банку;
- регулювати грошову масу на ринку.

Для обліку обов'язкових резервів банку в Україні використовуються рахунки:

Дт 7706 - Відрахування в банківські резерви на покриття ризиків і втрат.

Кт1200 - Кореспондентський рахунок банку в Національному банку України.

Проблемним аспектом є те, що у Плані рахунків передбачено для їх обліку окремий рахунок 1203 - Кошти обов'язкових резервів банку в Національному банку України.

Проте, як показує практика, вітчизняні комерційні банки його не використовують. На мою думку, це пов'язано з тим, що, таким чином, кредитні установи бажають використовувати кошти, призначені для резервів, у своїй поточній діяльності. Оскільки, їх неможливо було б залучати у діяльність, якби вони обліковувались на рахунку 1203.

Як висновок, варто зазначити, що для ефективного використання інструменту “обов'язкові резерви” необхідно законодавчо визначити аспекти їх обліку, щоб банківські установи не мали змоги маневрувати цими коштами для забезпечення власних вигод.

Список використаних джерел

- 1.Офіційний сайт Національного банку України – [Електронний ресурс].– Режим доступу: <https://bank.gov.ua>;
- 2.План рахунків бухгалтерського обліку банків України, затверджений Постановою Правління НБУ № 280 від 17.06.2004 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0918-04>.

Ріонідзе Д.Н.,

магістр

ДВНЗ «Криворізький національний університет», м. Кривий Ріг

Короленко Р.В.,

Науковий керівник, к.е.н., ст. викладач

ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ ПОКРАЩЕННЯ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ БАНКОМ

Однією з головних умов розвитку економіки України є ефективність банківської системи. Прогнозованість, прозорість та ефективне управління банківською системою є ключовими елементами її стабільності та привабливості для інвесторів, суб'єктів господарювання та для вкладників. Непередбачуваність ситуації, високий темп змін, нові управлінські проблеми, з якими раніше банкам не доводилося мати справу - це лише частина негативних явищ для банківських установ України у сучасних умовах. Трансформувалися і цілі діяльності банків: якщо раніше банки були орієнтовані на ефективність діяльності, стабільність та прибутковість, то сьогодні все важливішим стає питання виживання та стабілізації фінансового стану банківських установ [2].

Тому на сьогоднішній день велика кількість банківських установ зупиняє свою діяльність. Основними причинами проблеми банкрутства українських банків є: відсутність системи прогнозування та попередження кризових явищ, не достатньо серйозне відношення адміністрації банківських установ по відношенню до оперативних проблем та відсутність необхідних резервів. На думку дослідників не останню роль в поглибленні кризи банківських установ зіграли диспропорції у проведенні монетарної і фінансової політики НБУ, зокрема застосування економічно не обґрунтованої облікової ставки НБУ, надмірне розширення курсового валютного коридору, що лише поширює розвиток інфляції та ускладнює функціонування банківських структур [3].

Висока ймовірність кризових явищ у процесі діяльності банку, як структурної одиниці банківської системи, зумовлює необхідність впровадження

спеціалізованих заходів протидії їх розвитку та нейтралізації. Засобом такої протидії повинно стати антикризове управління. За думкою науковців, антикризове управління – це система управління, направлена як на попередження, так і на усунення несприятливих для бізнесу явищ, з використанням наявних ресурсів та потенціалу виживання, або реалізація спеціальних процедур (таких як, санація, реструктуризація, банкрутство, ліквідація) [4].

Позитивне антикризове управління банківськими установами України можливе лише за умови передбачення і попередження складних проблем, та постійному пошуку їх вирішення.

Існує п'ять етапів управління кризою:

1. Визначення проблем.
2. Сортування проблем за їхньою значимістю для банку.
3. Вироблення варіантів стратегій.
4. Реалізація програми.
5. Оцінка програми в аспекті досягнення мети.

При гнучкому підході до процесу управління можна досягти реалізації цих п'яти етапів. Ресурси повинні розподілятися відповідно до антикризових пріоритетів.

Зі сторони держави, регулювання банківського антикризового управління має бути направлене на:

- удосконалення та оновлення нормативної бази.
- перегляд монетарної та фінансової політики НБУ.
- фінансове оздоровлення банків.
- сприяння інноваційній активності та діяльності по реорганізації найбільш економічно нестійких банків.
- розробка та впровадження системи депозитного страхування.

Розглянувши основні заходи щодо регулювання банківського антикризового управління, на нашу думку доцільно буде включити такі основні етапи антикризового управління банком:

- розробку стратегій, що дозволяють досягати конкурентних переваг на ринку з урахуванням ризиків (такі стратегії у першу чергу повинні орієнтуватись на користувача послуг).
- формування антикризової команди менеджерів і реалізація програми по виходу з кризи.
- проведення заходів направлених на залучення фінансових ресурсів в організацію і реструктуризація кредиторської заборгованості.
- вибір оптимальної кадрової політики.
- створення системи прогнозування та попередження кризових явищ.

Розробка і реалізація планів управління кризовими ситуаціями сприяє мінімізації негативного впливу на діяльність банку, підвищує його адаптацію до змін у зовнішньому середовищі та сприяє швидкому подоланню негативних наслідків кризи.

Список використаних джерел:

1. Гавловська Н. І. Антикризовий менеджмент банківських установ України / Гавловська Н. І., Рудніченко С. М., Белтська О. В. // Вісник Хмельницького національного університету. – Хмельницьк, 2010. - №3. – С. 107-110.
2. Швайка Л. А. Державне регулювання економіки: навчальний посібник. [Текст] / Л. А. Швайка.- К.: Знання, 2006. – 435с.
3. Міщенко С. В. Поєднання функцій стратегічного розвитку та антикризового управління в діяльності центральних банків [Текст] / С. В. Міщенко, В. І. Міщенко // Актуальні проблеми економіки . -2016. – №2(176). – С. 266 – 272.
4. Лігоненко Л. О. Антикризове управління підприємством: Підручник. [Текст] / Л. О. Лігоненко.- К.: КНТЕУ, 2005. – 824с.

Романчук В.М.

Корнєва Н.О.

Науковий керівник, к.е.н., доцент
Миколаївський національний університет
імені В.О.Сухомлинського
м.Миколаїв

ПОЗИТИВНІ ТА НЕГАТИВНІ ЯВИЩА ГЛОБАЛІЗАЦІЇ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ

Глобалізаційні процеси світової системи господарства, які проходять в ній, в значній мірі впливають на економічну ситуацію і, відповідно, на стан банківської системи країн.

В світовій економіці переважають тенденції транснаціоналізації господарських відносин, в тому числі і глобалізації фінансових установ. Серед основних тенденцій фінансової глобалізації на сучасному етапі являється збільшення концентрації банківських активів і капіталів, створення і посилення позицій транснаціональних банків, які стали головними суб'єктами сучасної глобальної фінансової системи.

Метою роботи є ідентифікації основних показників глобалізації фінансової системи, і виявлення позитивних і негативних явищ глобалізації світової банківської системи.

Багато наукових публікацій останнього часу присвячені негативним і позитивним проявам глобалізації, а також проблемам глобалізації банківської системи. Можна виділити роботи іноземних і вітчизняних вчених: Л. Алексеєнко, О. Вовчак, І. Лютого, С. Міщенко, С. Науменкової. Проте низка питань, пов'язаних із оцінкою основних проблем, тенденцій розвитку напрямів удосконалення банківської діяльності є ще недостатньо опрацьованими.

Узагальнюючи різні наукові думки відносно глобалізації як загального впливу в світовій економіці в цілому, пропонуємо наступне визначення глобалізації в банківській сфері – це об'єднання ,взаємозалежність, уніфікація та інтеграція банківської системи окремої країни в світову банківську систему.

Необхідно умовою ефективного функціонування економіки будь-якої країни є ефективний розвиток банківського сектору. Банки є інститутами фінансового ринку, що забезпечують процеси акумуляції і перерозподілу вільних фінансових ресурсів, забезпечуючи рух коштів між усіма економічними суб'єктами та підтримку процесів економічного відтворення.[1]

Глобалізаційні процеси в світовій економіці призводять до проникнення іноземного капіталу в банківський сектор економіки різних країн, як наслідок розвивається міжнародне і регіональне співробітництво по розробці загальних стандартів банківського регулювання, формується трансграничний ринок банківських послуг, який в свою чергу, впливає на динамічний розвиток банківської справи.

При цьому відмічається інтенсивне об'єднання банків, як в міжнародному масштабі, так і в межах однієї країни. Все вище сказано закономірно приводить до виникнення міжнародної банківської діяльності. Її суб'єктами являються транснаціональні банки, центральні банки, небанківські фінансово-кредитні установи, корпорації і урядові агенції, які використовують послуги банків[3].

Перехід Приватбанку у власність держави суттєво змінив структуру банківської системи України. Станом на 1 січня 2017 року банки з приватним українським капіталом склали майже – 13%, банки іноземних банківських груп – 35%, державні – 51,3%.

Основним мотивом присутності іноземних банків в стала можливість отримувати прибуток на новому ринку. Стратегія іноземних банків в цьому випадку орієнтується на перспективи розвитку економіки, ріст ВВП, капіталізацію місцевих компаній. В загальному випадку, чим краще виглядає перспектива росту ВВП, тим більшим буде прагнення іноземних банків знаходитись на місцевому ринку.

Виходячи з факторів глобалізації виділимо позитивні та негативні наслідки глобалізаційних процесів на розвиток банківської системи [2].

Позитивні та негативні явища глобалізаційних явищ на розвиток банківської системи

Позитивні явища	Негативні явища
полегшення механізму доступу до фінансових ресурсів і розміщення капіталів;	зниження стійкості банківської системи і з-за прискорення руху капіталів;
підвищення ефективності функціонування банківської системи;	можливість прийняття помилкових рішень;
високий рівень диверсифікації і стандартів якості банківських послуг;	девальвація національної валюти;
діючі механізми управління банківських ризиків;	системність в виникненні банкрутства банків і порушення балансу приваблення і розміщення засобів;

На сучасному етапі найважливішою характеристикою розвитку світових суспільно-економічних відносин є глобалізація. Пріоритетною сферою прояву глобалізаційних процесів є фінансова глобалізація, під якою розуміють об'єднання в єдину світову систему всієї сукупності міжнародних фінансових відносин. За умов, коли жодна національна економіка не може існувати відокремлено від світового господарства, завдання кожної країни полягає в максимізації позитивних і мінімізації негативних наслідків глобалізаційних процесів. Обґрунтовано, що інтеграція міжнародних фінансових відносин проявляється на трьох рівнях, набуваючи різних форм. На мегарівні інтеграція набуває форми фінансової глобалізації, на макрорівні – регіоналізації, на мікрорівні – форми злиття, придбання та поглинання компаній і банків.

Список літератури:

1. Бацинська І. Д. Особливості розвитку глобалізації світової економіки // національна бібліотека України В.Вернадського www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/2016_/4.pdf
2. Ігнатенко Н.В. Оцінка впливу іноземного капіталу на функціонування банківської системи/ М.В. Ігнатенко//Суми,2015.№2.
3. Литвин М.В. Функціонування банківської системи в умовах глобалізації//М.В. Литвин//Прометей. –2016. Вип.-1(32). С.45-54

ЗЕЛЕНІ КРЕДИТИ ЯК СПОСІБ ВІДНОВЛЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ

У розвинених країнах світу простежується тенденція до збільшення кількості зелених кредитів, що спричинено, по-перше, обмеженістю запасів природних ресурсів (так за даними фахівців, нафти і газу людству вистачить на 50.7 та 52.8 років відповідно, а вугілля на 114 років [1]), по-друге, існуванням проблеми глобального потепління і по-третє, глобальним забрудненням довкілля. Внаслідок таких процесів рівень води у Світовому океані протягом останнього століття підвищився на 17 см, при цьому темпи зростання в останньому десятилітті прискорилися порівняно з минулим аж удвічі [2]. Таким чином, 195 країнами (у т.ч. і Україною) була підписана Паризька угода, і керівники держав, що підписали цей документ, зобов'язалися зробити все, щоб утримати зростання глобальної середньої температури "набагато нижче +2 градусів" і "докласти зусиль" для обмеження зростання температури півтора градусами[3].

Україна також долучилася до цього процесу і хоча вона значно відстає від розвинутих країн, які вже активно використовують зелені облігації для фінансування екологічних проектів [4] (вперше зелені облігації були випущені в 2007 році), кількість фінансування проектів зеленої енергетики постійно зростає. У цьому процесі неабияку роль відіграє держава, яка повинна створювати такі умови, завдяки яким проекти у цих сферах стають вигідними для інвестування. Так Голова Держенергоефективності Сергій Савчук заявив, що проекти з енергоефективності та відновлюваної енергетики – точка росту економіки [5], так, як вони будуть сприяти стабілізації економічної ситуації в країні та поширенню кредитування. Слід взяти до уваги тільки той факт, що з 2013 року спостерігався занепад кредитування за всіма напрямками: корпоративного, іпотечного,

споживчого тощо, а так звані «теплі кредити», які надавали державні банки продовжували стабільно зростати. Серед таких банків провідну позицію займав Укргазбанк, який був першим в Україні банком, що запровадив зелені кредити. За даними банку, з моменту запуску програми він прокредитував понад 400 об'єднань співвласників багатоквартирних будинків на загальну суму близько 70 млн грн., при чому ОСББ отримує до 70% компенсації від Держенергоефективності).

Однак, незважаючи на позитивні результати, починаючи з жовтня 2017 року держава фактично припинила видачу таких кредитів із державною компенсацією по цій програмі. Як альтернативу, наприклад, Ощадбанк пропонує кредити фізичним особам на утеплення за програмою «Ощадний дім» без державної компенсації – умови яких є більш привабливими у порівнянні з кредитними програмами інших банків. Поновлення видачі «тепліх кредитів» очікується після виділення бюджетних коштів – за очікуваннями експертів, на початку 2018 року.

Крім нерівномірного фінансування проектів протягом року та повільних темпів розвитку відновлюваної енергетики великою проблемою для України є остаточна невизначеність планів розвитку енергетики. Так Україна хоч і проголосила про наміри довести частку відновлюваної енергії відповідно до Національного плану дій до 11% у 2020 році, та Енергетичної стратегії України - до 25% у 2035 року[6], однак в той же час держава не відмовляється від підтримки затратної та неекологічної традиційної енергетики.

Отже, зелені кредити з державною програмою хоч і є перспективними для України, однак часті зміни в програмах бюджетного фінансування, зміни умов виконання договорів та стратегій розвитку стримують потенційних інвесторів, а от же і розвиток "нетрадиційної" енергетики, тому слід усунути дані проблеми, а також залучати до цього процесу інституційних та індивідуальних інвесторів, що може бути можливим в разі запровадження в Україні зелених облігацій.

Список використаних джерел:

1. *BP STATISTICAL REVIEW OF WORLD ENERGY JUNE 2016.* / [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://www.bp.com/content/dam/bp/pdf/energy-economics/statistical-review-2016/bp-statistical-review-of-world-energy-2016-full-report.pdf>
2. Глобальне потепління. Як Земля змінює обличчя. / [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://tsn.ua/special-projects/warming/>
3. Inside the Paris Climate Deal / [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://www.nytimes.com/interactive/2015/12/12/world/paris-climate-change-deal-explainer.html>
4. International Capital Market Association / Green, Social and Sustainability bonds / [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://www.icmagroup.org/>
5. Сергій Савчук. Банківський сектор активізувався у напрямку фінансування еко-проектів. Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України від 11.11.2016 / [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://ck-oda.gov.ua/serhij-savchuk-bankivskij-sektor-aktivizuvavsya-u-napryamku-finansuvannya-eko-proektiv/>
6. Енергетична стратегія України на період до 2035 року / [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/doccatalog/list?currDir=50358>

Середа С.В.

студентка 5 курсу фінансово-економічного факультету
за програмою «Управління банківським бізнесом»

Науковий керівник:

Гойванюк М.П.

к. е. н., доцент кафедри
менеджменту банківської діяльності
ДВНЗ «Київський національний економічний
Університет імені Вадима Гетьмана»,
місто Київ

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ БАНКУ В УМОВАХ КРИЗОВИХ ЯВИЩ

В умовах всеохоплюючої економічної глобалізації, коли в різних частинах світу все частіше відбуваються банківські, фінансові та валютні кризи, постійно загострюється питання забезпечення стабільного економічного розвитку. Провідну роль у цьому відіграє фінансово стійка банківська система.

З початку 2014 р. в Україні визнано неплатоспроможними 92 банки. Третій квартал 2017 року 17 банків закінчили зі збитками. Втрата фінансової стійкості окремим комерційним банком може призвести до його банкрутства, а в подальшому може викликати ланцюгову реакцію і призвести до колапсу всієї банківської системи. Тому питання забезпечення фінансової стійкості є особливо актуальним.

Існує багато визначень фінансової стійкості банку. Одним із найбільш вдалих, на думку автора, є визначення фінансової стійкості, що дає Національний банк України, трактуючи її, як стан банку, який характеризується збалансованістю фінансових потоків, достатністю коштів для підтримки своєї платоспроможності та ліквідності, а також рентабельною діяльністю. Фінансова стійкість банку означає постійну здатність банку відповідати за своїми зобов'язаннями і забезпечувати прибутковість на рівні, достатньому для нормального функціонування у конкурентному середовищі [1].

До факторів, які негативно впливають на фінансову стійкість банків можна віднести: втрату довіри з боку вкладників; зниження якості банківських активів; значне падіння курсу національної валюти; збільшенням обсягів неповернутих кредитів; зниження ліквідності банків; зменшення рівня капіталізації банків;

скорочення ресурсної бази банків; зростання процентних ставок; ризикова діяльність; складнощі із залученням нових інвестицій, зумовлені кризовими явищами на європейських фінансових ринках та зниженням кредитних рейтингів значної частини українських банків; від'ємне сальдо платіжного балансу країни тощо.

Необхідно зазначити, що останнім часом відбувається скорочення обсягу регулятивного капіталу в банківській системі, що пов'язано в основному із збитковістю банківської діяльності та виведенням з ринку неплатоспроможних банків. Так, якщо на початок 2014 р. загальний обсяг регулятивного капіталу становив 204,98 млрд грн., то на початок 2017 р. – 109,65 млрд грн. (майже у 2 рази менше). Крім цього відбулося зменшення нормативу адекватності регулятивного капіталу з 18,26 до 12,69%. Значення нормативів ліквідності значно перевищували поріг мінімально достатнього рівня. Так, норматив миттєвої ліквідності зріс з 56,99% до 60,79% (при нормативі не менше 20%), норматив поточної ліквідності з 80,86% до 102,14% (при нормативі не менше 40%), норматив короткострокової ліквідності з 89,11% до 92,09% (при нормативі не менше 60%). Статистичні матеріали, оприлюднені Національним банком України, дають можливість зробити висновки про те, що банківська система характеризується надмірною ліквідністю, що свідчить в першу чергу про неефективне використання наявних ресурсів. Норматив великих кредитних ризиків зріс з 172,05 до 308,27 (майже у 2 рази), що свідчить про підвищення ризикованості кредитної діяльності та погіршення якості кредитного портфеля. Показники рентабельності активів та капіталу впродовж досліджуваного періоду мали від'ємне значення і лише в лютому 2017 р. перевищили нульову позначку[2]. Все це свідчить про неефективну діяльність комерційних банків, що призвело до погіршення їх фінансової стійкості.

Основними способами забезпечення фінансової стійкості банку є управління ліквідністю, активами і пасивами, ризиками, власним капіталом та прибутковістю.

Управління ліквідністю полягає у створенні надлишків ліквідних коштів для активної діяльності банку. Банк повинен постійно управляти ліквідністю, підтримувати її на достатньому рівні для своєчасного виконання всіх узятих на себе

зобов'язань з урахуванням їх обсягів, строковості і валюти платежів. Для досягнення цієї мети банк повинен постійно забезпечувати потрібне співвідношення між власними і залученими коштами, намагатися формувати надійні та дешеві кредитні ресурси, проводити виважену кредитну політику.

Управління активами і пасивами має бути спрямоване на досягнення необхідних пропорцій між групами активів і пасивів з метою досягнення оптимальних рівнів ліквідності та прибутковості. При цьому забезпечення фінансової стійкості залежить не тільки від розміру активів та рівня їх ліквідності, але й від збалансованості активних та пасивних операцій за сумами та строками, тобто строками розміщення коштів та строками, на які ці кошти залучені.

Управління ризиками в кризових умовах полягає в основному в формуванні спеціальних резервів для покриття можливих втрат від проведення активних операцій. Кінцевою метою формування резервів є захист вкладників і кредиторів банку, а також підвищення надійності та стабільності банківської системи.

Управління капіталом є не менш важливою складовою управління фінансовою стійкістю банку і полягає в підвищенні рівня капіталізації банківських установ. За кризових умов найбільш реальними шляхами підвищення рівня достатності капіталу окремого банку є концентрація банківського капіталу шляхом активізації процесів злиття і поглинання банків, збільшення регулятивного капіталу шляхом залучення коштів від материнських структур, емісія додаткових акцій.

Таким чином, комплексне ефективне управління капіталом, ліквідністю, активами і пасивами, ризиками та прибутковістю сприятиме стабілізації фінансового стану банків, підвищенню ліквідності та платоспроможності і, як наслідок, стане передумовою для покращення позитивного впливу діяльності банків на розвиток економіки, через якісне виконання комерційними банками покладених на них функцій.

Список використаних джерел

1. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=123698
2. Показники банківської системи. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442&cat_id=34798

Ситник І.П.

к.т.н., доцент кафедри фінансів

Бихало Г. Р.

студентка

Національний університет харчових технологій

м. Київ

МОБІЛЬНІ РОЗБОБКИ СВІТОВИХ ПЛАТІЖНИХ СИСТЕМ MASTERCARD НА ПРИКЛАДІ MASTERPASS

Сучасний світ важко уявити з відсутністю безготівкових платежів в мережі Internet. Все більше і більше українців освоюють методики дистанційної оплати. Це пояснюється тим, що Україна на сьогоднішній день – найдинамічніший ринок електронної комерції в Європі. Так, зростання протягом 2016 року досягло 35%. На основі цієї інформації було прийнято рішення про запуск платформи цифрових платежів, прикладом якої є MasterPass від MasterCard. Таким чином, Україна стала 32-м ринком, де сьогодні працює платформа.

MasterPass від MasterCard – це платформа, що з'єднує інтернет-банки і електронні гаманці з одного боку, а також онлайн-магазини – з іншого, і що допомагає користувачам пропускати кроки щодо заповнення платіжних і контактних даних при оплаті.

До появи даної платформи покупці оплачували товари та послуги за допомогою банківської карти шляхом реєстрації на кожному сайті та ручного введення всіх реквізитів, що робили оплату довготривалою та незахищеною від шахраїв. Коли ж клієнт проплачує за допомогою сервісу MasterPass, то він одноразово реєструється на сайті MasterCard, при чому може ввести дані всіх своїх карт (на будь-якій платіжній системі), потім вибирає «Купити з Masterpass» та після авторизації за допомогою номера мобільного телефону і пароля можна вибрати карту для оплати зі списку своїх карт [2].

За оцінкою MasterCard, після запуску сервісу в кожній країні спостерігається щомісячне зростання платіжних операцій на 40%. Так в Україні вже можна розраховуватися за допомогою цієї платформи на сайтах більше 2000 торговців.

За даними НБУ протягом січня-червня 2017 року частка безготівкових платежів з використанням платіжних карт зросла до 38,1 %. Загальна кількість операцій з використанням платіжних карт, емітованими українськими банками, за цей період склало 1,43 млрд. разів, а їх об'єм – більше 908 млрд. грн. Порівняно з першим півріччям 2016 року ці показники виросли відповідно на 23% і 28% [4, с. 87].

Ще однією розробкою MasterCard є технологія оплати Masterpass через NFC. Near Field Communication (NFC) – це технологія, яка дозволяє стільниковому телефону надійно та захищено передавати і приймати інформацію. За допомогою телефону, який підтримує NFC, ви можете оплачувати покупки з використанням безконтактної технології оплат Mastercard [1].

Отже, створення платформи цифрових платежів в Україні можна охарактеризувати однією із найголовніших нововведень в сфері електронної комерції, що набагато спрощує продажі товарів і послуг в мережі Internet як для покупців, так і для продавців. Сервіс MasterPass надає гарантію захищеності даних платіжної карти і робить платіж максимально швидким та надійним.

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт платіжної системи MasterCard в Україні. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.mastercard.ua/uk-ua.html>.
2. Офіційний сайт рейтингів банківських послуг. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bankchart.com.ua>.
3. Ситник І.П., Бодарева Т. І. Стратегія модернізації банківських платіжних систем в умовах фінансово-економічної кризи / І. П. Ситник, Т. І. Бодарева // Вісник Одеського національного університету. Економіка. Том 21. Випуск 4, 2017 – С. 60-64.
4. Чорна М.В., Кушнір Т.Б., Смольнякова Н.М. Розвиток українського електронного ритейлу на підставі інноваційних технологій / М. В. Чорна, Т. Б. Кушнір, Н. М. Смольнякова // Економічний форум 2/2016 у номері : Економіка і управління національним господарством, 2016. – С. 86 - 87.

Ситник І.П.

к.т.н., доцент кафедри фінансів

Галицька Я. В.

студентка

Національний університет харчових технологій

м. Київ

ГЛОБАЛІЗАЦІЙНО - ІНТЕГРАЦІЙНІ ВПЛИВИ НА СТРАТЕГІЮ РОЗВИТКУ ПЛАТІЖНИХ СИСТЕМ У РАМКАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Питання глобалізації та інтеграційних процесів є дуже актуальними, адже з 193-х незалежних країн світу важко виділити хоча б одну, на яку б не вплинули глобалізаційні процеси, через що сучасне суспільство, державно-правові устрої країн, економіки та соціальні сфери держав суттєво видозмінюються.

Економічна «глобалізація» - це історичний процес, що є результатом новаторства у суспільстві і технічного прогресу. Цим терміном називають усезростаючий ступінь інтеграції країн в усьому світі, обумовлений насамперед торговими і фінансовими потоками [4]. В глобалізаційно-інтеграційних процесах важливішими і актуальнішими стають технічні питання відносно сучасної всесвітньої мережевої системи, яка ідентифікує і розраховує взаємні зобов'язання. Також вирішального значення набувають сучасні системи, що обслуговують платіжні потоки, торгівлю цінними паперами і їх зберігання.

Ефективне функціонування безпечної та надійної банківської платіжної інфраструктури знижує витрати на обмін товарами та послугами, сприяє підвищенню стабільності фінансового сектора і розширенню доступу до фінансових послуг. Зважаючи на надзвичайну важливість банківських платіжних систем, вони підлягають регулюванню не тільки з боку центральних банків, але й також спеціалізованих міжнародних організацій. Важливість банківських платіжних систем збільшилася протягом останніх років на фоні стрімкого зростання кількості й обсягу фінансових розрахунків [3].

Від часу запровадження євро в Європейському союзі в безготівковий оборот (1999 р.) та готівкових знаків (2001 р.) зростав не лише обсяг платежів і розрахунків у цій новій міжнародній грошовій одиниці, але й утворювались внутрішньосоюзні платіжні системи валових і роздрібних платежів, покликані обслуговувати транзакції як між країнами – членами зони євро, так і з зовнішніми суб'єктами платіжного обороту. Поряд з цим у країнах ЄС функціонувало близько 60 локальних платіжних систем.

Кожна держава – член ЄС підтримує систему валових розрахунків у режимі реального часу (Real-Time Gross Settlement – RTGS) для проведення платежів у євро. 17 національних систем RTGS пов'язані між собою технічними лініями зв'язку і разом утворюють платіжний механізм, підтримуваний Європейським Центральним банком. Національні системи RTGS і платіжний механізм Європейського центрального банку об'єднані між собою на основі стандарту, який дозволяє при здійсненні транскордонних переказів перетворювати національні стандарти платіжних документів у єдиний стандарт Європейської валютної системи.

Для задоволення потреб грошової політики центральні банки країн Європейського союзу (ЄС) створили платіжну систему TARGET — транс'європейську телекомунікаційну автоматизовану систему переказів міжнародних розрахунків у режимі реального часу [1].

Основне призначення системи TARGET — об'єднання внутрішніх систем країн - членів системи у міжнародну платіжну систему для переказу великих сум.

Система TARGET складається з таких елементів: внутрішні платіжні системи переказу великих сум (введені в кожній країні, яка є членом цієї системи); технологічні процедури з'єднання (Interlinking); функції Європейського Центрального банку (ЄЦБ).

Обсяги платежів платіжної системи TARGET за 2016-2017 рік наведено в табл. 1. Якщо порівнювати обсяги платежів оброблені системою TARGET

протягом 2016-2017 рр., то можна дійти висновку, що в 2017 році оброблені платежі значно зросли.

Таблиця 1

Кількість платежів платіжної системи TARGET за 2016-2017 рік [2]

Місяць	Загальний об'єм		Середньодобовий об'єм	
	2016 рік	2017 рік	2016 рік	2017 рік
Січень	8038086	11400461	401904	518203
Лютий	8749880	14605822	416661	730291
Березень	8924156	16773000	425079	729261
Квітень	8767665	13561451	417506	753414
Травень	9265720	16393293	421169	745150
Червень	10043408	15968891	456519	725859
Липень	9080473	15059875	432403	717137
Серпень	8702555	14948411	378372	649931
Вересень	10677428	14841331	485338	706730
Жовтень	11251299	16065339	535776	730243
Листопад	11809236	-	536783	-
Грудень	12168093	-	579433	-

Інфраструктура обробки платежів і цінних паперів у зоні євро зазнала фундаментальних змін у прискореному темпі як напередодні, так і після введення євро.

Список використаних джерел:

1. Макаренко М.І. Розвиток системи платежів у зоні євро// Збірник наукових праць. 2014. Випуск 38. – с.22
2. Офіційний сайт Європейського Центрального банку// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ecb.europa.eu>
3. Ситник І.П., Бодарева Т. Стратегія модернізації банківських платіжних систем в умовах фінансово-економічної кризи. «Вісник Одеського національного університету. Економіка». Том 21. Випуск 4. – С. 60-64
4. Чувардинський. О. Г. Зовнішня політика України в умовах Світової Економічної інтеграції й глобалізації [Текст] / О. Г. Чувардинський // Економіка та держава. – 2006. – №2. – С. 36–39.

Тихонова Т.Р.

студентка 4 курсу

спеціальності: Фінанси, банківська справа та страхування

Миколаївський національний університет

імені В.О. Сухомлинського

Науковий керівник:

Данік Н.В.,

кандидат економічних наук, доцент,

доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування

м.Миколаїв

ТЕОРІЯ СИНЕРГЕТИКИ ЯК МЕТОДОЛОГІЧНОГО ПІДХОДУ ДО ФУНКЦІОНУВАННЯ БАНКІВСЬКИХ ІНСТИТУТІВ В УКРАЇНІ

Банківська система є активною складовою економіки країни, яка за умов ефективного функціонування має внести доволі вагомий внесок в економічне зростання країни загалом[1].

Однак, досить часто, особливо в роботах фахівців НБУ, банківські інститути розглядаються “самі по собі”, у відриві від зовнішнього середовища, у якому вони функціонують. В управлінні банківською системою все ще панують принципи класичного детермінізму, наївна віра в жорсткі причинно-наслідкові зв'язки за правилом: “те чи інше рішення обов'язково буде мати певні прогнозовані наслідки”. Але насправді банківські інститути, як нелінійна, відкрита і складна система, досить часто у своєму розвитку демонструють хаотичність, непередбачуваність, багатовекторність можливих шляхів подальшого розвитку[2].

Мова йде не лише про існування банківських ризиків, які існували завжди. Розвиток банківської системи в сучасному світі відбувається у складному зовнішньому середовищі, яке формує її нелінійний розвиток, збільшує рівень невизначеності, потребує її кооперативних, когерентних взаємодій із зовнішнім середовищем. Подальше дослідження функціонування банківських інститутів вимагає нових методологічних підходів, одним із яких є синергетика – теорія самоорганізації і розвитку відкритих складних систем будь-якої природи.

Економічна синергетика зосереджується на проблемах нестійкості, нелінійності, біфуркаціях і хаосі в економічному розвитку [3, 4].

Поява синергетики привела до виникнення поняття “синергетичний ефект”, який полягає у формуванні такої взаємодії елементів системи, результат якої набагато переважає суму ефектів, породжуваних кожним елементом окремо. Математично це означає, що ефект взаємодії декількох елементів системи ($\bar{E}V_{AB}$) буде набагато більшим, ніж проста арифметична сума окремих ефектів від їх діяльності (EV_A+EV_B), тобто:

$$\bar{E}V_{AB} > EV_A + EV_B \quad (1)$$

У руслі синергетики як постнекласичної науки складається нове, нелінійне мислення. Воно характеризується трьома “не”: нерівноважність, нестійкість, незворотність. Основне протиріччя, що прагне розв’язати синергетика, задається опозицією “порядок-хаос”. Синергетика відновлює і розкриває позитивну роль хаосу і вважає, що все нове народжується через хаос. Розвиток для синергетики – це синтез порядку і хаосу, обумовлений прагненням до максимальної стійкості системи [2].

Таким чином, у розвитку банківських інститутів можна виділити наступні основні параметри порядку. По-перше, це стан економіки країни, розмір реального ВВП і темпи його економічного зростання, рівень і динаміка доходів населення і підприємницьких структур. По-друге, це рівень розвитку грошового ринку, динаміка валютного курсу. У ситуації української грошової системи негативний вплив на розвиток банківських інститутів здійснює все ще досить низький рівень монетизації економіки. Третім фактором синергетичного впливу зовнішнього середовища на функціонування банківської системи є державно-правовий механізм регулювання діяльності банківських інститутів, дієвість законодавчої бази і рівень її розвитку, ступінь довіри клієнтів до банків. Крім того, досить часто на розвиток банківської системи впливають такі фактори, які зовсім не піддаються формалізації: мораль, менталітет, переконання, раніше набутий досвід, що стало предметом теорії рефлексивного управління.

Підсумовуючи вищевикладене, можемо стверджувати, що синергетика – це вчення про взаємодію, кооперацію, співпрацю та нелінійний синтез простих елементів у складному цілому; за суттю – це теорія самоорганізації складних, нелінійних систем, до яких ми можемо прирівняти і банківську систему. Основними формами вияву синергії в економіці є операційна синергія (збільшення доходів і скорочення витрат) та фінансова синергія (переваги в оподаткуванні, нові можливості залучення ресурсів та ін.). Синергетичні ефекти виникають у процесі взаємодії внутрішніх факторів розвитку банківських інститутів з факторами зовнішніми. Багаторазово підсилюючи один одного, вони дають кінцевий результат набагато більший, ніж дія кожного фактора сама по собі. Розвиток сприятливого зовнішнього середовища значно покращує діяльність банківських інститутів, які у свою чергу здійснюють ефективний вплив на розвиток економіки країни й інші складові свого зовнішнього середовища.

Список використаних джерел:

1. Ткачук, Н. Синергетичний ефект: економічна суть і феномен його виникнення у процесах консолідації банків [Текст] / Н. Ткачук // Світ фінансів. – 2009. – № 2(19). – С. 24-32.
2. Решетило, В.П. Синергетичний ефект впливу зовнішнього середовища на функціонування банківських інститутів [Текст] / В.П. Решетило // Вісник української академії банківської справи. – 2004. – № 1(16). – С. 1-9.
3. Евстигнеева, Л. От стандартной экономической теории к экономической синергетике [Текст] / Л. Евстигнеева, Р. Евстигнеев // Вопросы экономики. – 2001. – № 10. – С. 24-40.
4. Занг, В. Б. Синергетическая экономика. Время и перемены в нелинейной экономической теории: Пер. с англ. / В.Б. Занг // – М.: Мир. – 1999. – 335 с.

Тютенко Ю.О.

студентка 5 курсу
спеціальності Фінанси, банківська справа та страхування
Миколаївський національний університет
імені В.О. Сухомлинського

Науковий керівник:

Данік Н.В.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
м.Миколаїв

ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ У БАНКІВСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Банківські системи різних держав не функціонують в ізоляції одна від одної, вони перебувають у постійній взаємозалежності, взаємовпливі, взаємодії. Глобалізаційні процеси у світовій економіці приводять до проникнення іноземного капіталу в банківський сектор економіки тієї чи іншої держави. Як наслідок розвивається міжнародне та регіональне співробітництво щодо формулювання загальних стандартів банківського регулювання, формується транскордонний ринок банківських послуг, який, у свою чергу, впливає на динамічний розвиток банківської справи. Здійснюється інтенсивне об'єднання банків, як в міжнародному масштабі, так і в межах однієї держави. Все вище сказане закономірно призводить до виникнення специфічної системи - міжнародної банківської діяльності, тобто комерційної та інвестиційної банківської діяльності, яка містить транснаціональні операції в різних іноземних валютах[1].

Глобалізацію банківської діяльності можна розглядати як уніфікацію банківських систем різних країн світу на основі імплементації міжнародних стандартів банківської діяльності зарубіжної діяльності ТНБ (аж до закриття підрозділів), обмеження напрямків діяльності, забезпечуючи лише обслуговування своїх національних компаній у приймаючій країні; перетворення міжнародних підрозділів у представництва, відтік капіталу в материнські структури для підтримки їх ліквідності, що яскраво проявилися в сучасний посткризовий період.

Експансія відбувається переважно у двох формах: відкриття нових банків, що означає початок діяльності практично з нуля; купівля і розвиток місцевих банків, яка здійснюється двома шляхами: а) купується банк як «оболонка», що дає змогу іноземному банку уникати процедури реєстрації, яка необхідна при використанні інших форм входження на ринок; б) відбувається поглинання власного дочірнього банку, що вже здійснює діяльність в країні.

Основними суб'єктами глобалізаційних процесів виступають транснаціональні банки – це найбільші фінансові установи, які сформувались на базі крупних комерційних банків промислово розвинених країн, домінують на національних і міжнародних ринках позичкових капіталів, відіграють вагомую роль в економічному перерозподілі світових капіталів та кредитно-фінансових послуг[2].

Отже, своєрідним фактором флуктуації розвитку банківської системи в ряді країн з перехідними економіками стали різні моделі участі іноземного капіталу в банківському секторі. Високий рівень присутності іноземних банків на національному ринку має як свої переваги, так і недоліки. До переваг можна віднести наступне: банківська система країни отримує можливість розвивати нові фінансові продукти, одержує доступ до нових банківських технологій; підвищується якість банківських послуг і управління банками, оскільки фахівці іноземних банків мають більший досвід роботи на фінансових ринках; іноземні банки психологічно розглядаються населенням як більш надійні, що збільшує приплив депозитів у банківську систему, і, що є дуже важливим моментом, збільшується обсяг інвестицій в економіку країни.

В той же час значна присутність іноземних банків у банківському просторі країни призводить і до виникнення ряду проблем, і перш за все проблем інституціонального характеру. Так, національні системи нагляду і регулювання банківської діяльності не збігаються з законами інших країн. Тому іноземні банки контролюються з-за кордону і можливості впливу на них з боку Центрального банку країни обмежені. Крім того, іноземні банки схильні кредитувати ринки, що

і так швидко розвиваються, а це, як правило, дуже великі підприємства приватного сектора економіки, або насамперед філії великих транснаціональних корпорацій чи спільні підприємства. Ще однією проблемою домінування іноземного капіталу в національному банківському секторі є небезпечна залежність стану національного ринку від нього. Якщо в країні почнеться глибока криза, капітал іноземних банків може вийти з країни, що ще більше підсилить кризові процеси[3].

Інтеграція нашої країни у світовий економічний простір та в міжнародні фінансові структури приводить до активного проникнення іноземного капіталу у вітчизняний банківський сектор. Присутність банків з іноземним капіталом у банківській системі України відповідає інтересам розвитку національної фінансової системи, сприяє залученню іноземних інвестицій та розширенню ресурсної бази соціально-економічного розвитку[4]. Разом з тим, при визначенні доцільності зростання присутності іноземного капіталу у банківській системі країни необхідно керуватися стратегічними пріоритетами держави, практична реалізація яких дасть змогу забезпечити цілісність і стабільність функціонування національної банківської системи.

Список використаних джерел:

1. Боднар І. Р. Наслідки фінансової глобалізації для України [Текст] / І. Р. Боднар // Фінанси України. — 2009. — № 8. — С. 68 — 75.
2. Литвин М.В. Концептуальні засади глобалізації як основа формування єдиного банківського простору [Текст] / М.В. Литвин // Фінансова система України : зб. наук. праць. — Острог : Острозька академія, 2010. — Вип. 15. — С. 308–316.
3. Осадчий Є.С. Вплив іноземного капіталу на економічні процеси в Україні [Текст] / Є.С. Осадчий, М.І. Діба. // Фінанси України – Міністерство фінансів України. – №11, 2009 р. С.35 – 46.
4. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>

МОДЕЛІ ТА МЕТОДИ ОЦІНКИ РИЗИКІВ БАНКУ В СИСТЕМІ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ

Виявлення, оцінка і розуміння ризиків легалізації коштів, отриманих злочинним шляхом, фінансування тероризму та розповсюдження зброї масового знищення є найважливішим елементом в системі фінансового моніторингу у банку, що обумовлені законодавством, підзаконними нормативними актами, які спрямовані на зниження відповідних ризиків.

Оцінка ризиків, відповідно до Базового закону [1], здійснюється за відповідними критеріями, визначеними наказом Державної служби фінансового моніторингу України від 08 липня 2016 № 584 «Про затвердження Критеріїв ризику легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення» [2].

Згідно з наказом, у разі, якщо клієнту притаманний хоча б один з критеріїв ризику, то рівень ризику такого клієнта не може визначатися як «низький». При цьому не визначено, яку важливість має кожний з цих критеріїв для більш точної оцінки ризику клієнта з урахуванням компонентів ризику. Тому досить актуальною є розробка та впровадження методики, що дасть змогу оцінити вагомість кожного з критеріїв ризику клієнта.

У контексті нашого дослідження виокремлено механізм використання ризик-орієнтованого підходу при здійсненні фінансового моніторингу в банку, який ми розуміємо як взаємодію сукупності процесів, прийомів, моделей та методів, інструментів аналізу, обробки, реєстрації та контролю підозрілих операцій, які засновані на оцінці ризику легалізації та спрямовані на його ідентифікацію та усунення. Схему реалізації механізму відображено на рис. 1.1.

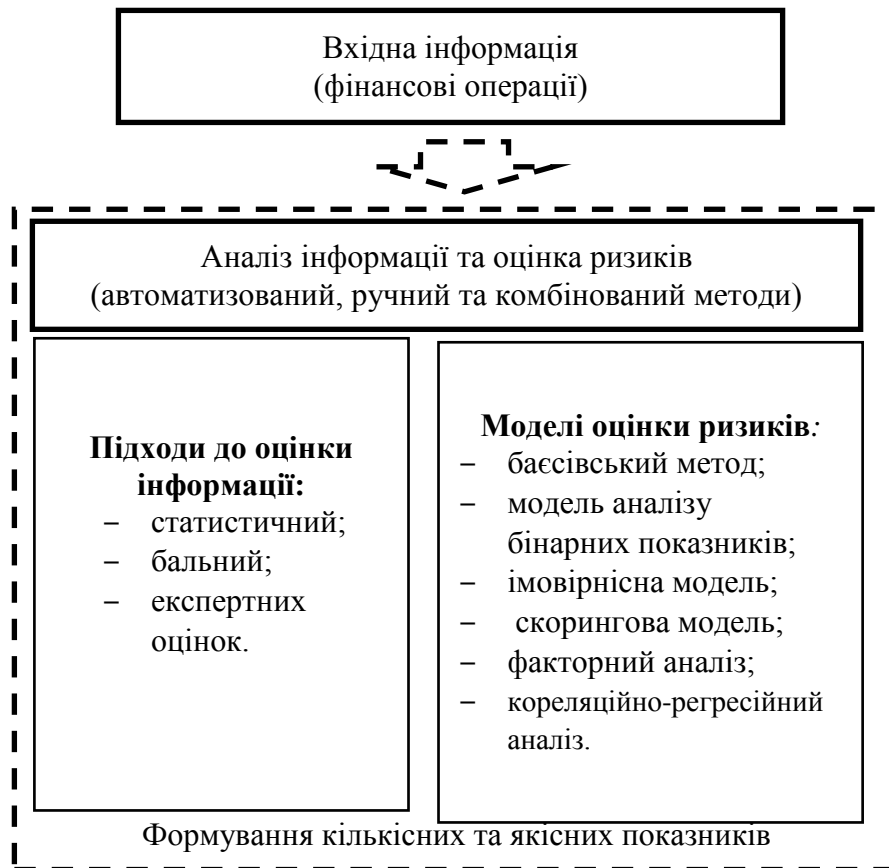

Рис. 1.1 – Реалізація оцінки ризиків в системі фінансового моніторингу
Джерело: Розроблено автором на основі [3]

Перераховані моделі, покликані запропонувати дієвий методологічний інструментарій оцінки ризиків фінансового моніторингу у банку. У разі прийняття рішення про використання цих напрацювань на практиці, всі методики мають бути оновлені з урахуванням змін до законодавства та інших вимог. Враховуючи основні аспекти проведення банками сумнівних операцій, слід визначати ступінь ризиків за відповідними критеріями.

Для визначення ймовірності проведення банками сумнівних операцій проводиться експрес-оцінка та ймовірнісна оцінка ризику. На першому етапі - визначається набір показників діяльності банків, що можуть сигналізувати про потенційну ймовірність проведення ними сумнівних операцій. На другому - відбувається оцінка допустимих (граничних) значень для виявлених значимих характеристик (формування «коридору» допустимих значень нормативів). На третьому етапі здійснюється формування бінарних показників, які насамперед залежать від отриманих раніше граничних величин: якщо значення фінансового

показника належить до «коридору» допустимих значень, відповідний бінарний показник приймає значення «0», а в протилежному випадку – «1».

На четвертому етапі – розраховується сума бінарних показників для кожного банку, які отримали значення «1». Саме отримана сума бінарних показників і виступає експрес-оцінкою ймовірності проведення банками сумнівних операцій.

І, нарешті, на п'ятому етапі розраховується інтегральний показник проведення банками сумнівних операцій, що визначається як проста арифметична середня величина.

Відмітною рисою пропонованої методики є її економічна прозорість, тобто обґрунтованість економічних причин виставлення тієї або іншої оцінки ймовірності проведення банками сумнівних операцій. Це досягається за рахунок специфічного виду інформації, на основі якої відбувається оцінка ймовірності проведення банками сумнівних операцій. По суті, стан кожного банку характеризується набором бінарних величин (ознак), що приймають значення “1” / “0” (“0” - у випадку знаходження відповідної характеристики в межі припустимих значень і “1” - у протилежному випадку). Так, значення “0” вказують на позитивне, а значення “1” - на негативні аспекти діяльності певного банку. Таким чином вдається одержати єдину сумарну числову оцінку ймовірності проведення банками сумнівних операцій.

Список використаних джерел:

1. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України. – Редакція від 05.01.2017, № 1798-19. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1702-18>
2. Про затвердження Критеріїв ризику легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення: Наказ Міністерства фінансів України 08.07.2016 № 584. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1047-16>
3. Антилегалізаційний фінансовий моніторинг: ризик-орієнтований підхід : монографія / О. О. Глущенко, І. Б. Семененко ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Р. А. Слав'юка. – К. : УБС НБУ, 2014. – 386 с.
4. Фінансовий моніторинг у банку: Навчальний посібник / Дмитров С. О., Діденко С. В., Медвідь Т. А. – Черкаси: видавець Чабаненко Ю. А., 2014. – 266 с.

Шаповал Т.Ю.
ст. гр. Ф-13-1м

Науковий керівник:
Короленко Р.В.

к.т.н.,
Державний ДВНЗ «Криворізький національний університет»
м. Кривий Ріг, Україна

УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМ РИЗИКОМ В КОМЕРЦІЙНИХ БАНКАХ УКРАЇНИ

Кредитні операції становлять основу активної діяльності комерційних банків, тому що по-перше, їх успішне здійснення веде до отримання основних доходів, сприяє підвищенню надійності і стійкості банку, а невдачі у кредитуванні супроводжуються розоренням і банкрутством.

По-друге, банки покликані акумулювати власні та залучені ресурси для кредитування інвестицій у розвитку економіки країни. Досвід свідчить про те, що кредитування є одним з ключових напрямків діяльності банків, що визначають їх долю.

Системний підхід до управління кредитним ризиком в банку і відсутність наукового підходу до усвідомлення сутності економічної категорії кредитного ризику не дозволяє банкам своєчасно спрогнозувати негативні результати кредитної діяльності, вплив на них негативних тенденцій в економіці, нормалізувати кредитний процес і усунути функціональні диспропорції. Даний аспект робить проблему управління кредитним ризиком особливо актуальною.

Сучасна ситуація управління кредитним ризиком комерційними банками України характеризується застосуванням окремих методів його мінімізації, але велика питома вага проблемних кредитів у загальному обсязі доводить недооцінку деяких факторів на практиці, що і призвело до формування численних фінансових проблем, які і досі мають значний вплив на банківську систему України. Методи управління кредитним ризиком поділяються на дві групи: методи управління

кредитним ризиком на рівні окремої позики; методи управління кредитним ризиком на рівні кредитного портфеля банку.

Особливістю перелічених методів є необхідність їх послідовного застосування, оскільки одночасно вони являють собою етапи процесу кредитування. Якщо на кожному етапі перед кредитним співробітником поставлено завдання мінімізації кредитного ризику, то правомірно розглядати етапи кредитування як методи управління ризиком окремої позики. Одним із найважливіших методів управління кредитним ризиком, є метод диверсифікації. Метод диверсифікації полягає у розподілі кредитного портфеля серед широкого кола позичальників, які відрізняються один від одного як за характеристиками (розмір капіталу, форма власності), так і за умовами діяльності (галузь економіки, географічний регіон). Розглядають три види диверсифікації — галузеву, географічну та портфельну.

Метод диверсифікації слід застосовувати зважено та обережно, спираючись на статистичний аналіз і прогнозування, враховуючи можливості самого банку і, насамперед, рівень підготовки кадрів. Диверсифікація потребує професійного управління та глибокого знання ринку.

Саме тому надмірна диверсифікація призводить не до зменшення, а до зростання кредитного ризику. Адже навіть великий банк не завжди має достатню кількість висококваліфікованих фахівців, котрі володіють глибокими знаннями в багатьох галузях економіки, знають специфіку різних географічних територій, мають практичний досвід роботи з різними категоріями позичальників.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Дзюблюк, О. Механізм забезпечення якості кредитного портфеля й управління кредитним ризиком банку в період кризових явищ в економіці / Олександр Дзюблюк // Журнал європейської економіки. - 2010. - № 1. - С. 108-124.
2. Гарська Т.П. Страхування, як одна із форм забезпечення кредитів // Наукові праці Національного університету біоресурсів України. - 2011. - №9. С. 3437.
3. Управління банківськими ризиками: Навч. посіб. / Л.О, Примостка, П.М. Чуб, Г.Т. Карчева та ін.; За заг. ред. д-ра екон. Наук, проф Л.О, Примостка. – К.: КНЕУ, 2010. – 600 с
4. Зінченко В. Підвищення ефективності управління ризиками в умовах активізації споживчого кредитування / В. Зінченко, О. Карчева // Вісник Національного банку України. – 2010. – № 10. – С. 7–11

Швайдак В'ячеслав Миколаович
здобувач Національної Академії Управління
м. Київ, Україна

Чебанова Наталія Василівна
Радник Голови Правління ПАТ «Банк Січ»
м. Київ, Україна

УДОСКОНАЛЕННЯ СТРУКТУРНОЇ ПОБУДОВИ НЕБАНКІВСЬКОГО ФІНАНСОВОГО ПОСЕРЕДНИКА З ПОЗИЦІЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ТА СУСПІЛЬНОЇ КОРИСТІ

Рівні зросту та піднесення економіки на новий ступень залежать безпосередньо від участі країни у небанківському фінансовому посередництві (НФП), що впливає на трудові відносини та споживчі настрої населення. В разі якщо участь держави є більш значима, то ефективність посередництва від цього тільки зростає, що спричиняє поступовий розвиток та удосконалення економічної системи.

Фактори, які знижують рівень фінансового посередництва виникають через те, що кожен окремий взятий сегмент фінансової системи має свої особливі властивості, котрі залежать від масштабу території країни, її чисельності, потенціалом інфраструктури, національними стратегічними ресурсами та об'ємами клієнтської бази на внутрішнього ринку [2].

Слід зазначити, що немає ніяких шансів ре-інтегрувати у кожній країні світу розвинену посередницьку діяльність або розширити фінансові можливості платоспроможності юридичних та фізичних осіб без систематичної протидії загрозам та стоп-факторам, які виникають рамках даного процесу . У зв'язку з цим треба зазначити, що жодна країна не може абсолютно залишатися без процесів глобалізації. Поділи праці допоможуть встановити фінансову збалансованість, безперебійну роботу НФП та підтримувати конкурентоспроможність країн [6].

Для детермінації суспільного впливу НФП на економічні процеси всередині країни застосуємо маркування ефективності та стійкості НФП по Ляпунову.

В заданих умовах стійкість НФП до системного впливу на суспільство має вигляд:

де $f: \rightarrow$, – область u ;

У випадках коли $f > 0$,

;

де визначена в області зі збільшеним

Навпроти в разі якщо $f < 0$, то

;

Змінні в даному випадку відображають середовища та стани з яким НФ стикається у ході проведення профільної фінансово-господарської діяльності, зважено на ефективність для суспільства та клієнтської аудиторії.

Нестійкість рішень менеджменту НФП визначається параметрами асимптоматики, які погіршують реальний стан справ НФП та порушують оборот внутрішніх нормативних процесів даних фінансових установ [5].

В рамках даного підходу спостерігається вплив асимптоматичної стійкості, яка характеризується:

де a – виступає мультиплікатором суспільної стійкості НФП до процесів та загроз третіх сторін

—

Розглянута категорія мультиплікатора суспільної стійкості поєднана з комплексними модулями покращень основної діяльності НФП, що у сумі дорівнює 1, при оптимальному стані.

Суспільна стійкість НФП до сталого забезпечення клієнтських запитів та ринкових потреб має характер періодичної безперервної функції. Асимптотійкою є така система взаємовідносин НФП та клієнтського кола в рамках якої при появі змінних та нестабільних факторів впливу, модулів діяльності, заходів, -

порушується однорідна система за рахунок від'ємних коефіцієнтів суспільного впливу НФП [1].

Розглянемо випадки асимптотично нестійких станів взаємодії НФП з клієнтським колом:

Функція у матиме такий вигляд:

При чому оцінка асимптотичних заходів НФП може мати від'ємний стан та порушувати нормалізовані значення діяльності установ.

Власне асимптотична функція в залежності від часу та ряду інших факторів має вигляд:

—

В рамках даного підходу допускаємо, що A є постійною матрицею вибіркового настання ризиків та стоп факторів для діяльності НФП, встановлені граничні значення якої при від'ємному t є не актуальним, при нульовому t – відсутній будь-який вплив. Тому оптимальним станом наявних асимптотичних в суспільній діяльності НФП будемо вважати стан коли $t \in$;

—————

Безперервна диференціація різних інструментів покращення суспільної, комунікаційної, маркетингової діяльності НФП позитивно впливає на стан рівноваги всієї системи взаємовідносин. Обчислення координат точок рівноваги може мати позитивний економічний ефект при прийнятті стратегічних рішень по управлінню установою НФП.

Слабкість фінансового посередника має бути швидко розпізнана та укріплена за рахунок контрзаходів менеджменту. Адже саме панічні процесу у суспільстві здійснюють іміджевий вплив на діяльність НФП, який може призвести до непоправних наслідків. Тому після узгодження з експертними групами було прийнято рішення розглядати в рамках даного наукового підходу фіксовані параметри, які можуть коливатися в рамках часового та технологічного

проміжків, як індикативі розвитку та подачі послуг на відкритий ринок представниками НФП [3].

Функція з фіксованими асимптотичними параметрами має вигляд:

В даному вигляді функції параметри a фіксовані і $a=hk$ на y , що є фіксованим параметром відповідно до споріднених з діяльністю НФП суспільних заходів покращення в умовах граничного переходу на нову клієнтську аудиторію за рахунок витрат матеріальної частини власного капіталу. Координати відображають критичні точки суспільного негативу по відношенню до діяльності яку проводить НФП як фінансові інститути. Їх структурна побудова відображає можливість забезпечення ефективних та доступних фінансових послуг для потенційної клієнтської аудиторії [4].

Література:

1. Бала О. Фінансове посередництво в Україні: сутність та види / О. Бала, О. Цізда // Науковий вісник НЛТУ України. — 2010. — Вип. 20.6. — С. 169—174.
2. Корнеєв В. В. Модифікація форм фінансового посередництва в Україні / В. В. Корнеєв // Фінанси України. — 2008. — № 1. — С. 77—85.
3. Корчагін Ю. А. «Гроші, кредит, банки»; - Ростов н / Д.; Видавництво «Фенікс», 2006 р. - 348 с.
4. Мочерний С.В., Тришак Л.С. Банківська система України: Навч. посіб – Львів, 2004. - 300 с.
5. Науменкова С. В. Сучасна модель фінансової системи: Порівняльний аналіз основних підходів / С. В. Науменкова, С. В. Міщенко // Фінанси України. — 2006. — № 6. — С. 44—56.
6. Щетинін А.І. Гроші та кредит: Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 432 с.

Шин Н.О.
Студент

Науковий керівник:
Корнєва Н.О.
к.е.н., доцент
МНУ ім. В.О. Сухомлинського
м. Миколаїв

РОЗВИТОК БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Глобалізаційні процеси у всіх без виключення сферах суспільного життя поступово охоплюють всі регіони світу, при цьому економічна глобалізація стає головним фактором розвитку світової економіки. Таким чином у кожній країні банківська система – невід’ємна частина економіки країни, що здійснює значний вплив на її розвиток. Її ефективність тісно пов’язана з діяльністю державних органів управління, передусім центрального банку, реального сектору економіки країни, міжнародними фінансовими й товарними ринками тощо. Проте її розвиток відбувається одночасно з посиленням фінансової глобалізації, невід’ємною частиною якої вона і є, що зумовлює необхідність розглядати її стабільність, як елемент стабільності світової фінансової системи. Це ставить завдання щодо збільшення використання світових інструментів та заходів регулювання банківської системи в Україні. [3]

Фінансовий глобалізаційний процес – складний і суперечливий процес, що не лише сприяє прискоренню економічного розвитку, а й збільшує ризики міжнародних фінансових операцій, значно розширює сферу впливу локальних фінансових катаклізмів. [1]

В умовах фінансової глобалізації найважливішим фактором ефективного розвитку банківської системи України є підвищення її конкурентоспроможності. Однією з основних причин низької конкурентоспроможності вітчизняної банківської системи є її недостатня капіталізація, оскільки ефективно

використання фінансових ресурсів значною мірою залежить саме від сукупного капіталу комерційних банків, який визначає потенціал банківської системи. [2]

В Україні з 2010 року прослідковується тенденція проникнення транснаціональних банків на вітчизняний ринок банківських послуг.

Таблиця 1

Показники діяльності українських банків з іноземним капіталом за 2010-2016рр.

Показники:	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Кількість діючих банків	180	175	174	180	158	113	100
У т. ч зі 100% іноземним капіталом	18	20	22	19	19	19	17
Статутний капітал діючих банків, млрд.грн	145.8	171.8	176.2	183.9	179.2	212.9	311.7
Частка іноземного капіталу у статутному капіталі діючих банків, %	40.6	41.9	39.5	34.0	32.5	43.3	42.7

З таблиці 1 можна побачити, як кількість діючих банків України в 2016 році порівняно з 2010 роком зменшилась на 45%. Кількість банків з іноземним капіталом за цей період майже не змінилася, але в порівнянні з цим частка іноземного капіталу в статутному капіталі діючих банків зросла на 2.1%[5]

Зростанням конкуренції вимагає від банківських установ розширення фінансового інструментарію та впровадження новацій у цій сфері. Наразі комерційний банк не здивує тим, що пропонує нетрадиційні послуги, серед яких можна виділити такі як: лізинг, факторинг, довірче управління, консалтинг.[3] Розгортання сучасних глобалізаційних процесів сприяло припливу дешевого іноземного капіталу в українські банки, завдяки чому обсяги кредитування набули нечуваних обертів. Спочатку ці банки виходили на ринок України з метою обслуговування клієнтів материнської країни (ознаки так званої захисної експансії). Тобто іноземний капітал підтримував іноземний бізнес, розширюючи його тим самим на території країни і створюючи умови для експорту з неї прибутків. Вже пізніше основним мотивом стали ринкові переваги кредитування та пільгові регуляторні умови.

Наслідками глобалізації банківської сфери не є однозначні, вони позитивно впливають на економічне зростання через примноження внутрішніх заощаджень, зменшення вартості капіталу, трансфер технологій між країнами та розвиток національних фінансових інститутів. В умовах фінансової глобалізації кількість фінансових альтернатив для підприємств і банків – реципієнтів іноземного капіталу – зростає, а вартість залучення капіталу знижується, розширюється база потенційних інвесторів та підвищується ліквідність фінансових інструментів. [3]

Отже, глобалізація для банківського ринку України має низку позитивних і негативних наслідків. До перших варто віднести підвищення рівня якості та розширення асортименту банківських послуг, активне впровадження банківських інновацій та технологій. До другої групи наслідків належать загострення конкуренції на ринку банківських послуг, підвищення ризиків, гальмування розвитку інших промислових галузей економіки, а також опосередковано під впливом кризи згорання малого та середнього бізнесу.

Список використаних джерел

1. Кретов Д. Вплив глобалізаційних процесів на розвиток банківської діяльності в Україні [Електронний ресурс] / Д.Кретов // Соціально-економічні проблеми і держава. – 2015. – Вип. 2 (13). – С. 201-209.
2. Рудик Н. Напрями розвитку банківської системи України в процесі фінансової глобалізації [Електронний ресурс] / Н. Рудик // Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. – 2015. - № 1. – С. 54-58.
3. Чубар О.О. Банківська діяльність у контексті інтеграції та глобалізації [текст] /О.О. Чубар // Фінанси України. – 2008. – № 1. – С. 138-147
4. Шевчук О.О. Проблеми та перспектив розвитку банківської системи України / О.О. Шевчук, Р.М. Томма // Митна справа. – 2014. – № 5(95). – Ч. 2. – Кн. 2. – С. 50–53.
5. <http://www.bank.gov.ua> [Електронний ресурс] – Національний банк України

Якуба Я. І.

Науковий керівник:

Кириленко В. Б.

кандидат економічних наук,

доцент, професор

Державний вищий навчальний заклад

«Київський національний економічний

університет імені Вадима Гетьмана»

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДЕПОЗИТНИХ ОПЕРАЦІЙ БАНКІВ УКРАЇНИ

В останні роки спостерігаються поглиблені процеси інтеграції між країнами світу в політичній, економічній та культурній сферах. І як наслідок економіка чи політика однієї країни починає впливати на іншу. Україна не є винятком і зазнає впливу сучасних тенденцій глобалізації, і змушена враховувати світові чинники. Особливо це стосується банківської системи, так як саме через банки відбувається взаємодія між різними країнами, що безпосередньо впливає на економічний розвиток держави.

Сучасний стан банківської системи України в умовах політичної і економічної нестабільності залишає бажати кращого. Така ситуація призводить до пошуку альтернативних варіантів розвитку банківської системи, шляхом пропонування нових видів банківських продуктів, встановленням оптимальних відсоткових ставок тощо.

Актуальність обраної теми полягає в тому, що для здійснення ефективної діяльності банкам необхідно володіти значною частиною ресурсів. Специфіка банку як одного з видів комерційного підприємництва полягає в тому, що більша частина його ресурсів формується за рахунок не власних, а залучених коштів [3]. Основна частина банківських ресурсів, як відомо, утворюється в процесі проведення депозитних операцій банку, від ефективної й правильно організації яких залежить в остаточному підсумку стабільність функціонування будь-якого банку [3].

Відповідно до Закону України «Про банки і банківську діяльність» №2121-14 вклад (депозит) – це кошти в готівковій або у безготівковій формі у валюті України або в іноземній валюті, які розміщені клієнтами на їх іменних рахунках у банку на договірних засадах на визначений строк зберігання або без зазначення такого строку і підлягають виплаті вкладнику відповідно до законодавства України та умов договору [2].

Депозитна операція – операція банку із залучення грошових коштів або банківських металів від вкладників на їх рахунки в банку на договірних засадах або депонування грошових коштів вкладниками з оформленням їх ощадними (депозитними) сертифікатами, згідно з Постановою «Про затвердження Положення про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними і фізичними особами» №516 від 03.12.2003 [4].

Організація депозитних операцій має здійснюватися з дотриманням певних принципів: одержання прибутку й створення умов для одержання прибутку в майбутньому; гнучка політика при керуванні депозитними операціями для підтримки оперативної ліквідності банку; погодженість між депозитною політикою й прибутковістю активів; розвиток банківських послуг з метою залучення клієнтів [1].

Разом з дотриманням даних принципів важливо приділяти увагу й зовнішнім умовам в яких доводиться працювати банку. Особливу роль необхідно приділити такому чиннику, як довіра банкам. Чим вища довіра до банківської системи, тим більше банки мають змоги залучати кошти від фізичних і юридичних осіб і їх економічна діяльність є ефективнішою.

Отож, враховуючи стан депозитних операцій на сьогоднішній день, можна визначити такі перспективні напрями збільшення частки депозитних операцій:

- покращення якості обслуговування клієнтів, шляхом впровадження новітніх банківських технологій і залученням до співпраці кваліфікованих спеціалістів;

- застосування досвіду зарубіжних країн у сфері здійснення депозитних операцій, використовуючи нові види вкладів, які можна пристосувати для використання в сучасних умовах діяльності банків України;
- забезпечення функціонування надійної системи створених страхових резервів, що збільшить довіру до банківської системи;
- використання привабливої процентної ставки за депозитами для потенційних вкладників.

Отже, на сучасному етапі розвитку економіки України депозитні продукти банків можуть набувати все більшої актуальності, що допоможе вкладникам отримати економічні вигоди, а банкам – наростити ресурсний потенціал. При цьому важливо приділити увагу новим депозитним банківським продуктам, що зможуть зацікавити і збільшити рівень довіри до банківських установ.

Список використаних джерел

1. Бобиль В.В., Корніленко М.С. Депозитні операції комерційних банків України, їхня організація та депозитна політика [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.library.diit.edu.ua/bitstream/123456789/4259/1/BOBYL.pdf>
2. Закону України «Про банки і банківську діяльність» №2121-14 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
3. Кириленко В. Б. Організація обліку, контролю та аналізу депозитних операцій банку: монографія / В. Б. Кириленко. – К.: КНЕУ, 2008. – 264с.
4. Постанова «Про затвердження Положення про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними і фізичними особами» №516 від 03.12.2003 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1256-03>

Янченко Н.В.

кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки,
Харківського Національного Університету будівництва та архітектури

Орябинська В.А.,

студентка 4 курсу спеціальності «Економіка»
Харківського Національного Університету будівництва та архітектури
місто Харків

РОБОТА БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Економічну глобалізацію можна визначити як процес, за допомогою якого ринки і виробництво в різних країнах стають все більш взаємозалежними в зв'язку з динамікою торгівлі товарами і послугами, потоками капіталу і технологій.

Економічна глобалізація відноситься до посилення економічної взаємозалежності національних економік у всьому світі за рахунок швидкого збільшення транскордонного переміщення товарів, послуг, технологій і капіталу. Економічна глобалізація - це процес підвищення економічної інтеграції між країнами, що призводить до появи глобального ринку або єдиного світового ринку.

Суть глобалізації полягає в зростанні обсягів міжнародних торгових, фінансових та інвестиційних потоків при їх зростаючому взаємозв'язку, коли розвиток всіх сфер економічного життя все більше визначається дією не національних та регіональних, а загальносвітових чинників.

Глобалізація супроводжується дерегуляцією банківської діяльності та лібералізацією фінансових ринків. При цьому стираються інституційні розмежування між різними видами банківської і фінансової діяльності: комерційної, інвестиційної, страхової і т. д. В результаті істотно змінюється характер і форми конкуренції на фінансових ринках. Банки змушені конкурувати одночасно в багатьох сегментах фінансового ринку, причому не тільки один з одним, але і з іншими фінансовими інститутами - страховими і інвестиційними фондами, фінансовими компаніями тощо, а в умовах лібералізації - не тільки з резидентами, а й з нерезидентами [1].

Особливу роль в глобальних змінах банківського бізнесу відіграють інформаційні технології. Раніше інформаційні системи і технології використовувалися переважно для автоматизації збору і обробки банківської інформації, рідше - для планування і контролю в банках і розглядалися як засіб скорочення ручної праці і зниження банківських витрат. Сьогодні інформаційні технології стали рушійною силою радикальних структурних змін в банківському бізнесі. Вони долають простір і час, відкриваючи банкам цілодобовий вихід на будь-які географічно віддалені ринки [2].

При цьому традиційні конкурентні переваги банків - багатопланові, довгострокові контакти з клієнтами і розвинена філіальна мережа - частково втрачають своє значення. З'явився новий пласт клієнтів, який охоче користується послугами Internet-banking. Характер спілкування банку з цими клієнтами вельми відрізняється від традиційного. Сучасні мультимедійні засоби забезпечують віртуальне інтерактивне спілкування банку з клієнтом, яке поступово витісняє особисте спілкування з ним.

Технології в режимі on-line, забезпечуючи прозорість ринку, дозволяють клієнтам без особливих витрат сил і часу вибрати найбільш вигідні для них пропозиції послуг, що скорочує для банків можливості «цінового маневру».

На основі нових технологій послуги, подібні банківським, або навіть безпосередньо банківські (наприклад, з переказу платежів), можуть надавати організації, які не є банками, в тому числі телекомунікаційні фірми. Останні, як правило, орієнтуються не на проведення окремих операцій, а пропонують індивідуальний пакет послуг для кожного клієнта [3].

Банківський бізнес під впливом процесів глобалізації набуває нових рис, а саме:

- скорочення частки традиційних банківських операцій на користь збільшення нових, що відповідають якісно змінилися запитам клієнтів.
- Швидке і постійне вдосконалення банківських продуктів і послуг, а також каналів їх просування на базі сучасних інформаційних і комунікаційних технологій, надають банківського бізнесу інноваційний характер;

- консолідація банківського капіталу в національному і міжнародному масштабах.
- Збільшення розмірів банків на основі злиття та приєднання, а також їх кооперація з іншими фінансовими інститутами мають на меті зміцнити конкурентні позиції на національному рівні і завоювати нові сфери впливу на міжнародному.

Основною метою банківського менеджменту стає підвищення ринкової вартості (капіталізації) банку, як підприємства. У США, в європейських і в багатьох азіатських країнах, утвердилася думка, що зростання ринкової вартості банку і зростання капіталізації банківської галузі в цілому забезпечують виконання банками їх громадських функцій і збереження ними робочих місць, що відповідає потребам економічного зростання [4].

Очевидно, що глобалізація зробила істотний і не завжди позитивний вплив на банківську діяльність, якщо розглядати цей процес з позиції інтересів національної економічної системи. Очевидно також, що все це не може не формувати нову сукупність різкостворюючих факторів, не може не надавати дуже істотного впливу на зміну ступеня керованості національної банківської системи і на характер «входження» банківської системи в кризові ситуації і особливості виходу з них.

Список використаних джерел:

1. Минаина Т.И. Влияние глобализации экономики на финансово-банковскую систему. / Банковские услуги, 2002, №4, с.8-12 ;
2. Синев В.М. Влияние глобализации на банковский бизнес. / Деньги и кредит, 2003, №5 ;
3. Дэниэлс Д.Д., Радеба Л.Х. Международный бизнес: внешняя среда и деловые операции: Пер. с англ. М., Дело ЛТД, 1994, 748с.;
4. М.Десягін “Світ 2010-2020 років: деякі базові тенденції і вимоги до країни”, наукова стаття.

МІСЦЕ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ В ЕКОНОМІЦІ СВІТУ

Басамигін Дмитро
магістр МО-518
Національний авіаційний університет

Науковий керівник:
Білявський В.М
к.е.н., доц.

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД РЕАЛІЗАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНИХ РЕФОРМ

Розробка законодавчої бази органів державного влади та місцевого самоврядування є однією з найважливіших форм реалізації адміністративних реформ країн-членів ЄС. Тому, вивчення, аналіз та реалізація раціональних ідей адміністративного реформування України є пріоритетною задачею щодо європейської інтеграції. А європейський досвід є ефективним прикладом реалізації теорії адміністративного права та адміністративного процесу суспільної влади.

Ефективне державне управління в сучасних умовах господарювання неможливе без проведення його поточного контролю з боку громадянського суспільства. Тому метою роботи є вивчення особливостей застосування нормативно-правових актів та правил державного управління країн-членів ЄС.

Розвиток адміністративного права в країнах-членах ЄС розпочався в дев'ятнадцятому сторіччі із встановлення їх юридичних кордонів. Так, у ліберально-правовій державі, прогресивна буржуазія намагалася обмежити адміністрацію законами, щоб зменшити адміністративний вплив місцевих громад. Влада монарха обмежувалася основними правами людини та парламенту. Юридична наука розробила та застосувала на практиці державно-правовий метод, за допомогою якого були систематизовані та пояснені основні положення публічного адміністрування. Видатним досягненням європейської науки стала публікація у 1896 р. підручника Отто Мейера «Загальне адміністративне право»,

де були визначені основні положення публічного адміністрування більшість з яких використовуються і в умовах сучасного демократичного суспільства.

Держава мала втручатися в економічне життя суспільства, щоб сприяти збалансованості їх соціальних інтересів [1]. Таким чином, головним завданням публічного адміністрування є захист від небезпечних викликів, що постають перед громадянським суспільством. Тому, система адміністративного права й покликана визначати законність нормативних актів, а також судовий та правовий захист громадян.

Діяльність державної адміністративної влади базується на законі, який регулює питання структури та компетенції державного управління. Так, публічне адміністрування в ФРН складається з федеральних та земельних органів, які виконують обов'язки щодо управління через свої державні органи влади. Виконання цих завдань покладено на земельні органи влади, тоді як федеральні органи мають лише адміністративну юрисдикцію в певних обмежених сферах. Тому, в публічному адмініструванні слід вирізняти «...пряме та безпосереднє публічне адміністрування» [2, с.188]. Перше застосовується, коли федеральні органи влади виконують свої адміністративні повноваження через власні регулюючі органи, тоді як друге виникає за умови, коли публічне завдання виконується адміністративною одиницею.

Адміністрація може застосовувати відповідні заходи за умови не суперечності їх чинному законодавству. Цей класичний принцип використовується для захисту громадянського суспільства від порушень чи різного роду зловживань виконавчої влади.

Аналіз положень Федерального закону «Про адміністративні процедури» дає можливість виділити такі основні ознаки, як:

- виділення основного виду процедури врегулювання здійснення державного управління, а саме публічного адміністрування;
- зосередженні закону на прийнятті ефективних управлінських рішень;

- адміністративне нормування, як форма специфікації та самопрограмування, яка, зазвичай, лежить між парламентським правом і вирішенням конкретної справи;
- серед виконавчих рішень переважають одностороннє врегулювання (адміністративний акт стає Центральним інститутом);
- зв'язки між громадянами та органами державної влади і місцевого самоврядування розглядаються, як правові відносини з чітко визначеними ролями;
- громадяни переслідують свої особисті інтереси;
- органи державної влади і місцевого самоврядування в підсумку відповідають за визначення загального суспільного блага.

Вищезазначені ознаки є недостатніми для Федерального конституційного суду. Тому, розробка своєї теорії накладає на законодавчий орган влади ще одну суттєву вимогу, а саме парламент зобов'язаний регулювати сфери застосування (перш за все в здійсненні основних прав).

Основний закон містить багато інструментів для процедури прийняття нормативно-правових актів, тому ефективно їх визначення та подальше застосування залежатиме від регулюючого органу влади.

Таким чином, застосування європейського досвіду реалізації адміністративних реформ [3–4] прискорить адаптацію вітчизняного законодавства до європейських стандартів, що в перспективі може вплинути на формування громадянського суспільства, а також євроінтеграційні процеси в країні загалом.

Література

1. Білявський В.М. Вплив соціальної відповідальності на ефективність управління торговельним підприємством в контексті глобалізаційних викликів / В.М. Білявський // Пріоритети національного економічного розвитку в контексті глобалізаційних викликів : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. : Тези доп. : У 2 ч. — Ч. 2 / Відп. ред. А.А. Мазаракі — К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2008. — С. 210–211.
2. Козирина А.Н. Административное право зарубежных стран : учеб. / А.Н. Козирина, М.А. Шматова. — М. : Спартак. — 2003. — 243с.

3. Білявський В.М. Формування геостратегічних пріоритетів в контексті розвитку економіки України / В.М. Білявський // Геостратегічні пріоритети України в політичній, економічній, правовій та інформаційній сферах : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. — К. : Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, 2015. — С. 111–112.

4. Білявський В.М. Формування євроінтеграційних пріоритетів в контексті збільшення конкурентоспроможності економіки України / В.М. Білявський // Актуальні проблеми економічного розвитку України в умовах інтеграції : досягнення та проблеми : матеріали Всеукр. наук.-практ. інтерн.-конф. — Х. : Укр. інжен.-педаг. акад., 2016. — С. 157–159.

Безрук С. О.
студентка IV курсу групи ЕП-41

Янченко Н. В.
Науковий керівник, к.е.н., доцент кафедри
економіки, Харківський національний університет будівництва та архітектури
(Харків)

МІСЦЕ І РОЛЬ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ У СВІТОВОМУ ГОСПОДАРСТВІ

До початку третього тисячоріччя світ перетворився в глобальну економічну систему, виник глобально функціонуючий світовий виробничо-господарський механізм, складовими якого стали окремі національні економіки.

Глобалізація впливає на економіку всіх країн, цей вплив має багатоаспектний характер. Вона зачіпає виробництво товарів і послуг, використання робочої сили, інвестицій у “фізичний” і людський капітал і їхнє переміщення з одних країн в інші. [1]

Позитивні наслідки глобалізації:

- посилення міжнародної конкуренції, що приводить до поглиблення міжнародного поділу праці;
- економія на масштабах виробництва, що потенційно може привести до скорочення витрат і зниженню цін, а значить – до стійкого економічного росту;
- підвищення продуктивності праці в результаті раціоналізації виробництва на глобальному рівні і поширення новітніх інформаційних і телекомунікаційних технологій. [2]

Незважаючи на значні потенціальні можливості включення України у систему світового господарства є певні об'єктивні перешкоди. Це зниження темпів економічного розвитку нашої країни, що є наслідком загальної кризи, низький рівень якості продукції, відсутність кваліфікованих кадрів, спеціалістів у сфері зовнішньоекономічної діяльності тощо.

Зараз розробляються заходи щодо стабілізації експортного потенціалу України, перепрофілювання структури експорту. Робиться наголос на збільшенні в ньому частки машин, устаткування, наукомістких видів продукції та технології, ліцензій, патентів. Такі зміни потребують спеціальних інвестицій у національний

машинобудівний комплекс, включення до експортного виробництва підприємств військово-промислового комплексу, які підлягають конверсії.

Основними факторами міжнародних економічних відносин України у галузях матеріального виробництва є встановлення прямих контактів між спорідненими підприємствами, створення спільних підприємств, міжнародних господарських об'єднань, комерційних банків, центрів для підготовки спеціалістів. Це виступає об'єктивною основою підвищення рівня н/т оснащення промислових підприємств, що дасть змогу з меншими втратами інтегруватися у систему світового господарства. [3]

Особлива увага зараз надається залученню до національної економіки іноземних інвестицій. Головними факторами капіталовкладень виступають спільні підприємства, створення підприємств, що повністю належать інвесторам, придбання рухомого та нерухомого майна, прав користування землею та концесій на використання природних ресурсів на території України.

Перспективним напрямом інтегрування України у систему світового господарства є створення спеціальних (вільних) економічних зон. Це одно з найбільш привабливих форм заохочення іноземних інвесторів, яка дає змогу активізувати підприємництво, нарощувати експортний потенціал, формувати ринкову інфраструктуру, прискорювати розвиток окремих регіонів та галузей економіки.

У перспективі Україна буде орієнтуватись на збільшення питомої ваги в експорті готових виробів, значне скорочення поставок сировини, палива. Йдеться орієнтація на високо розвинутих партнерів світового співтовариства. Особливе значення повинно мати нарощування експортного потенціалу за рахунок конверсії оборонних галузей промисловості, розвитку форм виробничого співробітництва із зарубіжними партнерами, створення умов для переливу міжнародного капіталу та робочої сили.

Підсумовуючи наведене вище, слід зазначити особливості сучасних світових процесів, що суттєво впливають на конкурентоспроможність економіки України:

1. Посилення монополізації та тиску на «слабкі країни» (сьогодні транснаціональні компанії контролюють до 40% світового промислового виробництва та понад 50% світової торгівлі);
2. Посилення цінової конкуренції;
3. Структурні зрушення у світовому господарстві;
4. Переважання факторів рентабельності над факторами ефективності (через відсутність паритетного регулювання економічних відносин між країнами з різними умовами розвитку). [3].

Тому Україна, як член світового співтовариства має активно виступати на світовій арені і включатися у розвиток взаємних господарських відносин з країнами-партнерами. Це є однією з важливих підойм, що ведуть до стабілізації н/г та сприятимуть забезпеченню добробуту населення України.

Література:

1. Ключко В. Глобалізація та її вплив на країни з перехідною економікою. // Економіка України. – № 10. – 2001. – с. 51-58.
2. Щербина О. В. Проблеми глобалізації світової економіки. // Финансовая консультация. – № 15. – 2008, с. 14–17
3. С. В. Мочерний "Основи економічної теорії". - Тернопіль - 1993.

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ФИНАНСОВЫЙ КОНТРОЛЬ В УКРАИНЕ: ПРОБЛЕМЫ И ПУТИ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ

Сегодня Украина требует существенных изменений в сфере экономики из-за адаптации действующего законодательства к международным стандартам. Это касается непосредственно и сферы финансового контроля. Финансовый контроль – это контроль законодательных и исполнительных органов власти всех уровней, а также специально созданных учреждений за финансовой деятельностью всех экономических субъектов с применением определенных методов и приемов. В зависимости от субъектов, осуществляющих финансовый контроль, различают следующие его виды: государственный финансовый контроль, ведомственный финансовый контроль, общественный финансовый контроль, аудит [1]. Однако система финансового контроля не может обеспечить на высоком уровне финансово-бюджетной дисциплины в государстве в целом и на ее региональных уровнях. Это обусловлено существованием значительного количества проблем, которые приводят к росту объемов финансовых нарушений. Итак, вопросы выявления, устранения недостатков, совершенствования и реформирования финансового контроля и аудита в настоящее время являются особенно актуальными.

Среди основных проблем финансового контроля, следует выделить такие: отсутствие единого взгляда на определение понятия финансового контроля; несовершенство нормативно-правового обеспечения деятельности субъектов контроля, что влечет несовершенство их координации; отсутствие единой информационной и методологической базы контроля, что затрудняет достижение его общей цели; несовершенство организационной структуры контроля; несоблюдение принципа гласности контроля [2]. Кроме того, в нашем государстве отсутствует мониторинг в системе государственных органов, постоянная оценка

качества функционирования системы финансового контроля; имеет место недостаточно быстрое реагирование правоохранительных органов в случаях финансовых нарушений, отсутствует должная ответственность должностных лиц за нарушение законов, норм, правил и соответствующее возмещение утраченных ресурсов и другие. В этом контексте одним из направлений является улучшение нормативно-правового обеспечения контрольной функции государства. Система государственного финансового контроля в Украине функционирует в соответствии с Конституцией и действующим законодательством Украины, регламентируется подзаконными актами. Эти нормы часто имеют противоречивый характер, не охватывают нужные сферы, не разграничивают функции и полномочия контрольных органов, что приводит к тому, что система не имеет целостности и действенности. Использование всеми субъектами финансового контроля в своей деятельности единых базовых принципов и основных процедур будет способствовать повышению качества контрольных мероприятий, более полному охвату ими финансовых операций. Действенный государственный финансовый контроль не только указывает на отклонения от норм, а способен обеспечить предотвращения незаконного и неэффективного расходования финансовых ресурсов государства. Проблема в том, что финансовый контроль в Украине до этого времени не имеет системного характера и не обеспечивает выполнение тех задач, которые должен выполнять как на микро-, так и на макроуровне [3].

С целью совершенствования организации финансового контроля необходимо использовать опыт зарубежных стран. Это даст возможность украинским специалистам лучше усовершенствовать существующую в Украине систему контроля. Обобщая научные подходы следует выделить следующие приоритетные направления, направленные на повышение эффективности функционирования финансового контроля:

- организация финансового контроля, построенная на международной практике, но адаптирована к Украине, что даст возможность органам государственного

финансового контроля обеспечить контроль за использованием бюджетных средств и правильностью составления финансовой отчетности субъектами хозяйствования;

- разработка и практическая реализация концепции целостной системы финансового контроля, основанной на единых принципах, правилах, методологии и информационной базе;

- согласование основных направлений взаимодействия правовых актов государственного финансового контроля с актами иных подотраслей (сфер) финансового права;

- оптимизация функций и полномочий каждого контрольного органа, что будет способствовать формированию эффективной организационной структуры системы государственного финансового контроля [4].

Предложенные направления совершенствования будут способствовать созданию единой системы государственного финансового контроля в Украине, усовершенствованию законодательных актов, регламентирующих организацию контроля, повышению качества его организационного, методологического и информационного обеспечения.

Список использованных источников:

1. Любченко А. Современные требования к государственного финансового контроля в Украине / А. Любченко // Экономический анализ. – 2010. – № 6. – с. 441 – 443.
2. Дмитренко Г. В. Проблемы совершенствования государственного финансового контроля в контексте зарубежного опыта / Г. В. Дмитренко // Экономика и государство. – 2009. – № 7. – С.76 – 79.
3. Чупис А. В. Приоритетные направления совершенствования системы государственного финансового контроля / А. В. Чупіс // Вестник Сумского национального аграрного университета. – 2009. – № 2. – С. 65 – 68.
4. Загорский В. С. Финансы / Загорский В. С., Волчанка Е. Д., Благун И. Г., Чуй И. Г. //учеб. пособ.– 2-е изд., стер. – К. : Знания, 2008. – с. 247.

Гарматюк А.О.,
студентка,

Машилій Г.Б.,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль

ВДОСКОНАЛЕННЯ ВІТЧИЗНЯНОГО БІРЖОВОГО МЕХАНІЗМУ В КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ В ЕКОНОМІКУ СВІТУ

Процеси глобалізації, тенденція до посилення яких яскраво спостерігається на сучасному етапі розвитку людства, чинять істотний вплив як на стан світової економіки в цілому, так і на розвиток національних економік. У зв'язку із значними обсягами потоків товарів і капіталів, що переміщуються через кордони держав, ефективність функціонування ринкових механізмів в окремо взятій країні суттєво залежить від стану національних економік та активності інтеграційних процесів.

Як показує світовий досвід, необхідною передумовою на наслідком формування ринкових засад господарювання є розвиток бірж. За багато років успішного функціонування строкової біржової торгівлі у світовій практиці накопичений величезний досвід, дуже корисний сьогодні для України. Проте слід зазначити той факт, що, на жаль, сьогоднішній стан біржового ринку ще далекий від тих зразків, що сформувалися у більш розвинутих країнах світу.

На нашу думку, підходи до вдосконалення біржового механізму доцільно розглядати з позицій найбільш зацікавлених у функціонуванні товарних бірж в Україні суб'єктів - уряду та самої товарної біржі. Слід зазначити, що процес удосконалення біржового механізму з одного боку включає в себе упорядкування роботи біржового ринку в цілому, з іншого - удосконалення біржового механізму на кожній біржі зокрема.

Поширеною є думка, що створення організованого біржового ринку, підвищення ефективності біржової торгівлі в сучасних економічних умовах

неможливі без державного регулювання. Зважаючи на це, доцільно, щоб сформульовані вимоги до сучасних товарних бірж були враховані та послідовно втілені в певні регулятивні та наглядові процедури. У межах державного регулювання діяльності товарних бірж особливу увагу слід приділяти питанням сприяння концентрації попиту та пропозиції на біржах шляхом втілення певних регулятивних і наглядових процедур [1].

Вирішення завдань забезпечення концентрації попиту та пропозиції на біржах, а отже, й створення умов для об'єктивного (ринкового) ціноутворення є на даний час неможливим без скорочення кількості бірж, тим більше, що з більш як 550 зареєстрованих в Україні бірж лише незначна їх кількість функціонує повноцінно. У цьому зв'язку доцільним є запровадження ліцензування діяльності як товарних бірж, так і біржових посередників [1].

Однак і самі товарні біржі повинні докладати певних зусиль щодо подальшого підвищення рівня якості біржової торгівлі: брати участь у навчанні брокерів, підготовці необхідної інформації для наступного її поширення в засобах масової інформації, розширювати спектр послуг, які біржа надає клієнтам [2], удосконалювати засоби котирування цін з метою сприяння виявленню реальних цін на ринках.

Слаборозвинена інфраструктура ф'ючерсного ринку в нашій країні перешкоджає залученню у ф'ючерсну торгівлю підприємств, організацій і широких верств населення. На більшості українських підприємств і організацій немає фахівців, що мають необхідний рівень розуміння важливості ф'ючерсної торгівлі та володіють необхідними знаннями та навиками для участі у ній [3].

Отож, для підвищення ефективності біржової діяльності в сучасних економічних умовах необхідним є комплексний підхід до вдосконалення механізму функціонування бірж, який повинен включати державне регулювання, удосконалення діяльності на рівні самих бірж та підготовку відповідних фахівців. Все це створить передумови для інтеграції України у світовий економічний простір на паритетних засадах.

Список використаних джерел:

1. Солодкий М. О. Біржовий ринок [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://osvita.ua/vnz/reports/bank/19800/>.
2. Кириенко О.Э. Расширение функций региональных бирж/ О.Є.Кириенко //Матеріали Першої Всеукраїнської наукової конференції "Україна наукова - 2001". - Т. 11. Економічні науки. - Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2001. - С. 34-35.
3. Ходаківська О.В. Ринок фінансових послуг [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://readbookz.com/book/129/3585.html>.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ТА ОЦІНКИ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ

Актуальною проблемою сучасного обліку є здатність достовірно відображати інформацію про нематеріальні активи у фінансовій та інших видах звітності. Запорукою цього є процес визначення реальної науково-обґрунтованої цінності об'єкта нематеріальних активів – тобто, порядок проведення оцінки нематеріальних активів[1]. Особливістю останньої є наявність цільового характеру та відсутність єдиного універсального методу. Достовірна та науково-обґрунтована оцінка має особливе значення при включення об'єктів інтелектуальної власності до статутного капіталу.

Вивчення досвіду зарубіжних країн свідчить про використання трьох підходів до встановленої оцінки нематеріальних активів – затратного, порівняльного та доходного. Кожний з цих підходів має свою методологію, тому при одночасному їх використанні отримують різні значення вартості оцінюваного об'єкта, що в кінцевому результаті впливає на величину фінансового результату підприємства їх ускладнює аналіз стану та використання нематеріальних активів як всередині конкретного підприємства, так і при порівнянні фінансового стану двох і більше суб'єктів господарювання. З метою узгодження результатів оцінки варто застосовувати порівняльний аналіз оцінки вартості нематеріальних активів на основі використання різних підходів і, таким чином, більш достовірно визначається вартість об'єкта оцінки.

Щодо справедливої вартості, то незважаючи на появу цього поняття у теорії та практиці обліку ще в 90-х роках, і сьогодні питання оцінки за справедливою вартістю викликає багато дискусій. Порядок здійснення оцінки нематеріальних активів за справедливою вартістю законодавством повністю не врегульовано. У

П(С)БО 8 «Нематеріальні активи» вказані лише умови застосування оцінки нематеріальних активів за справедливою вартістю без надання методичних роз'яснень, що викликає чимало ускладнень під час проведення облікового процесу[2].

Вартість нематеріальних активів може змінюватися, тому необхідно здійснювати їх переоцінку. Вона не є обов'язковим заходом, а тому може здійснюватися тільки тими підприємствами, що зацікавлені у відображенні реального стану належних їм нематеріальних активів. Проведення переоцінки також виникає[3].

Таким чином, актуальною проблемою сьогодення в практиці роботи підприємства постає саме облік нематеріальних активів, що пов'язано з питаннями класифікацій нематеріальних активів та способами їх надходження. Крім того, відчутніший вплив на теорію та практику бухгалтерського обліку загалом і нематеріальних активів, зокрема, має його трансформація до міжнародних стандартів. Безсумнівним є необхідність врахування в цих питаннях існуючого зарубіжного досвіду, однак з орієнтиром на вітчизняні реалії та максимальним наближенням теоретичних надбань до діючої практики.

Список використаних джерел:

1. Гончар О.І. Нематеріальні активи у формуванні потенціалу підприємства / О.І. Гончар, І.В. Павельчук // Вісник Хмельницького аграрного університету. – 2014. – №3, Т.1. – С.77-80.
2. Економічна енциклопедія: [У 3-х томах]. Т.1. / Ред. кол.: С.В.Мочерний (відп. ред.) та ін.– К.: Видавн. центр "Академія", 2013 – 864с.
3. Лук'янюк Н.Г. Удосконалення обліку нематеріальних активів // Сучасні проблеми фінансово-господарського контролю: Матеріали Першої всеукраїнської науково-практичної конференції (30 березня 2015 р.). – Кривий Ріг: 2015. – С. 176-178.

ПОЗИЦІЇ УКРАЇНИ У ГЛОБАЛЬНИХ ПОКАЗНИКАХ

Стале зростання економіки держави потребує сприятливих умов для розвитку бізнесу та активного підключення факторів інноваційності в економічне життя, що передбачає посилення конкурентних переваг і сприяє підвищенню здатності економіки реагувати на зовнішні зміни, тому актуальним постають питання визначення позицій України в глобальних рейтингах, що дає можливість визначити в якому стані знаходиться вітчизняна економіка в умовах складних трансформаційних процесів, які відбуваються у світі. Для визначення позицій України, розглянемо показники за наступними напрямками: економічний розвиток, соціальний розвиток, політичний розвиток та науково-технічний розвиток.

Так, економічний розвиток включає аналіз позицій України в таких глобальних рейтингах, як Індекс економічної свободи (Index of Economic Freedom), Індекс залучення країн у міжнародну торгівлю (The Global Enabling Trade Index), Рейтинг ведення бізнесу (Doing Business), а також варто відзначити рівень ВВП, показники експорту та імпорту [3].

За рейтингом економічної свободи Україна займає не найкращі позиції, а саме 162 місце з результатом 46,8 [3], та має критичні проблеми, які не сприяють покращенню економічної привабливості України на міжнародних ринках.

Згідно з досліджень та рейтингу МВФ у 2016 році Україна посіла 131 місце із 186 місць за індексом економічної свободи, а це має негативний вплив на розвиток економіки, та на бажання інвестувати. Що стосується рівня експорту, то Україна у 2016 році посідала 53 місце у рейтингу з 196, з обсягом експорту на суму 33970 млн.\$ [4]. За показником імпорту Україна по рейтинговим позиціям

займає 56 місце, з обсягом імпорту на суму у 38300 млн \$, що на 4 330 млн. \$ більше ніж експорт [5].

Наступний показник, який дає можливість протестувати конкурентоздатність України – це Індекс залучення країн у міжнародну торгівлю. У рейтингу положення України по даному показнику серед 138 країн можна оцінити як задовільне, оскільки вона посідає 83 місце, з результатом 3,8.

Також, варто відзначити важливість рейтингу ведення бізнесу. За цим показником Україна у 2016 році посіла 83 місце серед 142 країн, що є дуже не поганим показником серед інших досліджуваних [3]. Індекс легкості ведення бізнесу мав відносно стабільні показники починаючи з 2010. Тендеція до покращення становища прослідковується починаючи з 2013 року, варто відзначити, що у 2016 році позиція України стала позитивною та становила 96.

Що стосується соціальний розвиток, то він розглядається через призму індексу тривалості життя (Life Expectancy Index) – та визначається з урахуванням середньоочікуваної тривалості життя в країнах світу. Україна за даним показником у 2016 році займає 124 позицію, що негативно впливає на сприйняття країни в міжнародному просторі [2]. Середня тривалість життя в Україні сьогодні становить 71,4 року. У порівнянні з 1990 роком, коли показник становив 69 років, маємо приріст у 2,6 року. Якщо порівняти тривалість життя жінок та чоловіків в Україні, то різниця становить 10 років – 76,4 "жіночих" проти 66,2 "чоловічих". Якщо брати до уваги даний показник, то можна зробити висновок, що відбувається зростання частки людей пенсійного віку, а це означає, що відбувається скорочення працездатного населення, яке і створює ВВП.

Політичний розвиток визначається через Індекс свободи (Freedom in the World) який проводить міжнародна неурядова організація, на основі досліджень для підтримки демократії, політичних свобод і прав людини. У 2016 році Україна посідає 105 місце у рейтингу та вважається країною з «частково вільним» статусом [2, с.256]. Даний показник відображає негативний вплив політичних обставин на розвиток та підтримання демократії в країні, а це означає, що на

політичній та міжнародній арені Україна матиме на найкращі позиції для інвестування та впровадження інноваційних проектів.

Значний вплив на конкурентоспроможність країни має Глобальний індекс інновацій (The Global Innovation Index), який відображає стан інноваційного процесу та впровадження нових технологій на території певної держави. Україна у цьому рейтингу у 2014 посіла 63 місце серед 143 країн з індексом 36.3 [3]. Проаналізувавши даний показник, варто відмітити його вагомість у розвитку держави у цілому. При отриманні інвестування та міжнародної підтримки у впровадженні наукових та інноваційних проектів, рівень країни у рейтингах буде зростати, а також через науково-технічний розвиток відбуватиметься позитивний розвиток економіки, наукової потужності та політичної стабільності держави.

Отже, проаналізувавши місце України в глобальних рейтингах на основі міжнародних індексів та показників конкурентоспроможності, можна зробити висновок про доволі низьку конкурентоздатність українських підприємств у світі, що обумовлено рядом проблем як в економічній, так і в політичній, соціальній та науково-технічній сферах.

В умовах безупинного загострення міжнародної конкуренції держава повинна створювати умови для підвищення ефективності та конкурентоспроможності української економіки. Без підвищення конкурентоспроможності національної економіки не можна розраховувати на повноцінну інтеграцію України в світовий економічний простір.

Важливим фактором для реабілітації України у міжнародних рейтингах, та основним напрямком розвитку має стати саме розвиток науково-технічної бази України, та підвищення рівня інноваційної діяльності.

Список використаних джерел

1. Бутко М.Н. Інвестиційні аспекти підвищення конкурентоспроможності економіки // Економіка України. - 2014. - №4.- С.40-45.
2. Румянцев А., Гаврилюк О. Конкурентоспроможність національної економіки в умовах глобалізації // Я. А. Жаліло, Я.Б. Базиліук, Я.В. Белінська та ін.; За ред. Я. А. Жаліла. - К.: НІСД. - 2015. - 388 с.
3. Global Competitiveness Report | Global Competitiveness Report - [Електронний режим доступу] – <http://www.weforum.org/>

4. World Economic Outlook Database-April 2017, International Monetary Fund. - [Електронний режим доступу] - <https://uk.wikipedia.org/wiki>
5. Обсяги імпорту країн [Електронний режим доступу] - <http://total-rating.ru/1911-obem-importa-stran-mira-za-2016-god.html>

ЗАЙНЯТІСТЬ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

В сучасних умовах реформування економіки України одним з найважливіших завдань країни є формування стабільного та ефективного ринку праці, запровадження оптимальної політики зайнятості населення. Саме зайнятість повинна відігравати одну із найважливіших ролей у забезпеченні економічного зростання країни. В умовах глобалізації це питання є досить актуальним, оскільки ринок праці України знаходиться на стадії адаптації до європейського економічного простору. Роль держави, як регулятора процесу адаптації, є дуже значною, враховуючи нинішню ситуацію на ринку праці України і зважаючи на стан світового ринку праці.

У сучасних умовах розвитку для України характерними є такі тенденції: високий рівень смертності працездатного населення, особливо чоловіків; низький рівень якості соціальних послуг; невисокий рівень доходів населення. Якщо аналізувати сучасну демографічну ситуацію, яка склалася в країні, то необхідно зазначити, що протягом періоду з 1990 по 2016 роки, чисельність населення скоротилась на 9,1 млн. осіб (21,2%), що є результатом зниження загального рівня народжуваності, збільшення рівня смертності та посилення міграційної активності населення [1, с. 197].

Анексія АР Крим та військові дії на території Донецької та Луганської областей також суттєво вплинули на чисельність населення країни. За останні роки найбільші демографічні зміни відбулись у Донецьку та Луганську. За цих умов відбулося різке скорочення населення працездатного віку.

Україні притаманна тенденція до скорочення кількості зайнятого населення. Зайнятість населення України протягом 2011-2016 років у віці 15-70 років знизилася з 1387,8 тис осіб до 1357,8 тис осіб, тобто на 30 тис осіб, а у відсотках до населення відповідної вікової групи – на 1,6 %. Зайнятість населення України

працевдатного віку за період 2011-2016 роки зменшилась у відсотках до населення відповідної вікової групи на 1,5% (див. табл. 2.2).

Таблиця 2.2

**Чисельність зайнятого і безробітного населення України
у 2011-2016 роках [2]**

РРік	Зайняте населення (в середньому за період, тис. осіб)		Рівень зайнятості населення (у % до населення відповідної вікової групи)	
	у віці 15-70 років	працевдатного віку	у віці 15-70 років	працевдатного віку
22011	1387,8	1253,2	63,6	69,8
22012	1401,0	1263,4	64,4	70,9
22013	1399,8	1270,8	64,5	71,0
22014	1413,1	1292,5	64,9	71,4
22015	1368,1	1264,0	62,6	69,3
22016	1357,8	1252,2	62,0	68,3

Це пов'язано із закриттям великої кількості підприємств, відповідно скорочення виробництва та реформування економіки країни. Також гостро постає питання внутрішнього міграційного руху населення, що призводить до додаткового навантаження на ринок праці окремих регіонів України.

Переселенці є вразливою категорією населення у сфері зайнятості, саме тому пріоритетними завданнями держави є сприяння їх працевлаштування та забезпечення конкурентоспроможності на ринку праці. Станом на 01.01.2017 року продовжували отримувати послуги служби зайнятості 4,8 тис. осіб, що отримали довідку про взяття на облік, з них 4,1 тис. осіб мали статус безробітного [3].

Важливим напрямом сприяння працевлаштуванню внутрішньо переміщених осіб є ефективна профорієнтаційна діяльність, а також розробка та виконання програм, постанов, проектів щодо забезпечення конкурентоспроможності трудового потенціалу внутрішньо переміщених осіб. Таким чином, серйозною проблемою в Україні лишається значний професійно-кваліфікаційний дисбаланс на ринку праці. Основними причинами існування такого дисбалансу є структурні диспропорції в національній економіці, погіршення статево-вікової структури робочої сили, відсутність механізму забезпечення наступності поколінь за окремими професіями.

Для вирішення питань більш ефективної зайнятості в Україні необхідно: забезпечення соціальних гарантій громадянам, що залишились без роботи; підтримка малого та середнього бізнесу з метою створення нових робочих місць; забезпечення економіки працівниками і спеціалістами необхідних професій і кваліфікації; удосконалення професійної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації безробітного населення з метою підвищення його конкурентоспроможності на ринку праці та можливості працевлаштування; удосконалення державною службою зайнятості існуючих технологій роботи з надання послуг безробітному населенню.

Отже, зайнятість розглядається як один із головних орієнтирів розвитку економічної системи. Сучасна активна політика на ринку праці повинна бути спрямована на стимулювання сукупного попиту на робочу силу, створення нових робочих місць і швидке повернення незайнятих до складу функціонуючої робочої сили, а також заохочення на підвищення конкурентоспроможності як зайнятої, так і незайнятої робочої сили і забезпечення зростання доходів працівників без зниження рівня зайнятості.

Список використаної літератури

1. Буряк П.Ю. Економіка праці й соціально-економічні відносини / П.Ю. Буряк, Б.А. Карпінський, М.І. Григор'єв. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 440 с.
2. Основні показники ринку праці [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
3. Ситуація на ринку праці та діяльність державної служби зайнятості [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dcz.gov.ua>.

Дерендяєва Лоліта

студентка 1 курсу факультету Маркетингу спеціальності Туризм ДВНЗ «Київський національний університет ім.Вадима Гетьмана» м. Київ

Громоздова Лариса Василівна

Науковий керівник
к.е.н.доцент ДВНЗ «Київський національний університет ім.Вадима Гетьмана»

СТАНОВЛЕННЯ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Як відомо, процес пізнання людиною навколишнього світу тісно пов'язаний з подорожами, походами, мандрівками. Україна, в силу свого географічного положення та геополітичного розташування, завжди була центром перехрещування торговельних шляхів і транспортних сполучень між Заходом і Сходом, Північчю та Півднем. Це зумовлювало зростання інтересу українців як до своєї Батьківщини, так і до держав ближнього та дальнього зарубіжжя. Україна також з давніх-давен притягувала до себе іноземних мандрівників-подорожників.

Туризм в Україні — продукт тривалого історичного розвитку. Він пройшов нелегкий шлях формування та становлення від найпростіших форм мандрівництва до сучасної туристичної індустрії. Аналіз джерел дає підстави стверджувати, що туристичний рух в Україні не припинявся навіть у періоди соціальних катаклізмів і лихоліть. Йому завжди був властивий поступальний розвиток, соціальна спрямованість, пошук нових форм і видів діяльності.

Вивчення будь-якої галузі людської діяльності має спиратися на досвід, нагромаджений за попередні періоди її розвитку. Не є винятком у цьому контексті й туристична галузь. Адже попередні покоління фахівців і аматорів туризму залишили у спадок нинішнім і майбутнім працівникам вітчизняної туристичної галузі величезний практичний досвід, що може пригодитися

У 1991 р. на політичній карті світу з'явилась молода незалежна держава — Україна, перед якою відтепер відкриваються широкі можливості як для внутрішнього розвитку, так і для інтегрування у світове співтовариство.

Помітну роль у цій справі може і повинен відіграти туризм. Упродовж останніх років змінюється ставлення до туризму як з боку держави, так і з боку широкої громадськості. У ньому починають вбачати дієвий засіб надходження до державної скарбниці значних коштів, проведення змістовного дозвілля, оздоровлення широких верств населення та ін.

Однак, задля справедливості, потрібно зазначити, що сьогодні український туризм переживає свої не найкращі часи. Та це й зрозуміло, адже саме він найбільш рельєфно та чітко віддзеркалює загальний соціально-економічний стан країни в цілому. А він ще дуже далекий від нормального. Економічна криза, інфляція, масове зубожіння населення призвели до згорання туристичних потоків.

Особливо тяжкими для українського туризму були 1990 - 1993 рр. У цей період обсяги внутрішнього туризму скоротилися в 4 рази, екскурсійні потоки — в 23 рази, кількість іноземних туристів зменшилась на 80%⁶¹. Процвітав тільки виїзний туризм. Наприклад, у 1992 р. з України виїхало 10 млн. туристів, а в Україну в'їхало лише 120 тис. іноземних туристів.

Проте слід зазначити, що така складна ситуація ще не дає підстав для трагізму та песимістичного прогнозу. Останнім часом спільними зусиллями держави, туристичних підприємств, незалежно від форм власності, досягнуто певної стабілізації розвитку туризму. Насамкінець слід зазначити, що туризм в Україні виник не водночас і не на порожньому місці. Він має глибокі історичні корені та величезний досвід попередніх поколінь фахівців. Саме цей досвід і повинен стати в нагоді нинішнім працівникам галузі для розбудови сучасного вітчизняного туризму та екскурсій.

Визначення напрямів розвитку туристичної індустрії в декларативних документах.

1. Загальна декларація прав людини[1].
2. Статут ВТО[2].
3. Манільська декларація зі світового туризму[3]

4. Гаазька декларація з туризму[4].

Враховуючи міжнародні масштаби туризму, для його гармонічного розвитку необхідне міжнародне співробітництво як на світовій, так і на регіональній основі через пряме міжнародне співробітництво і по каналах міжнародних організацій, таких як ВТО, а також між різними компонентами приватного туристичного сектору через неурядові і професійні організації.

Сучасний туризм виступає в якості позитивного і постійно діючого фактора розширенні взаєморозуміння і знань одне про одного, а це означає – зміцненні миру і розрядці міжнародної напруги; туризм є екологічно чистою галуззю і не обов'язково супроводжується катастрофічними наслідками, які часто трапляються в індустріалізації. Однак тут існує потенційна небезпека, як для звичайного, так і для культурного середовища, що потребує уваги з боку держав.

Список використаних джерел:

1. Загальна декларація прав людини, 1948
2. Статут ВТО, 1947
3. Манільська декларація зі світового туризму, 1980
4. Гаазька декларація з туризму, 1989

Vedkal V.A.

Associate Professor, Candidate of historical science
Oles Honchar Dnipro national University

Kaliuzhnyi H.O.

student
Oles Honchar Dnipro National University

UKRAINE IN THE CONTEXT OF THE MODERN PROCESSES OF GLOBAL ECONOMIC GLOBALIZATION

Globalization as a historical process and phenomenon, as well as an objective pattern of human development, is increasingly attracting the attention of researchers around the world. Issues of the study of globalization processes in the modern world have attracted the attention of such scholars as N.O. Bilenka, O.G. Bilous, M.I. Didkovskii, D.G. Lukyanenko, V.V. Makogon, A.P. Rum Janes and others. [1]

The topic is very relevant because globalization is one of the main trends in the development of the modern world which significantly affects not only economic life but also has political (both internal and international), social and even cultural and civilizational consequences. The latter are increasingly felt by almost all countries and also Ukraine among them. Nowadays Ukraine moves conscious, actively and purposefully towards integration into the international economy. Therefore, to strengthen this integration the process of developing the priorities of Ukraine's economic development in context of globalization is important.

In quantitative terms, Ukraine reached 45th in the KOF Index of Globalization [4], which is calculated by the Swiss Economic Institute in three main groups of indicators - economic (investment, export and import), social (personal contacts, including through the Internet and mobile communications) and political (representation of different interest groups in the form of official organizations, integration of the country into global political processes, etc.). However, this rating does not fully reflect the qualitative side of globalization. The fact that Ukraine still does not properly convert its openness to prosperity is evidenced by its 63rd place in the Global Innovation Index (International Innovation Index) and its share in world exports, which is only about

0.3% and the quality of this export (until recently represented mainly by coal and products of ferrous metallurgy). According to the Human Development Index, Ukraine has low position as for the European state - 83rd place. It has a trouble with transparency, on which the success of the fight against corruption depends directly. [2]

Ukraine step-by-step integrates into international markets and the effects of globalization are becoming more tangible for the Ukrainian economy. The positive or negative vector of change from globalization depends on many indicators. For instance, the level of development of the national economic and financial system of the country. Taking into consideration the fact that the more powerful the country's economy, the more positive results it can derive from the process of globalization, Ukraine needs to develop a well-considered policy that can withstand the challenges of globalization and prevent the negative consequences of this process. [3]

Conclusions. According to nowadays conditions of economic crisis, it is necessary to form the concept of long-term sustainable development of Ukraine in context of globalization processes of the present day and to search for ways of its optimization in context of integration into the European Union community. Development of methodology for comprehension of crisis problems of social, economic and cultural character and development of the innovative mechanism as a main catalyst for the sustainable development of modern Ukrainian society are key factors of improving Ukraine's international positions.

List of sources:

1. Варвінець А. Вплив глобалізаційних процесів на економіку країни [Електронний ресурс]. // Режим доступу: <http://udau.edu.ua/library.php?pid=545>
2. Чепінога В. Г. Основи економічної теорії : навч. посіб. / В. Г. Чепінога ; Міністерство освіти і науки України. – К. : Юрінком Інтер, 2003. – 456 с.
3. Місце України в глобалізаційних процесах. [Електронний ресурс]. // Режим доступу: http://www.br.com.ua/referats/Mighnarod_econom_vidnos/31138-33.htm
4. KOF Globalization Index [Електронний ресурс]. // Режим доступу: <http://globalization.kof.ethz.ch/>

ЗОВНІШНЯ ТОРГІВЛЯ УКРАЇНИ ЯК ОДИН ІЗ МЕТОДІВ ІНТЕГРАЦІЇ В МІЖНАРОДНЕ СЕРЕДОВИЩЕ: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПРОГНОЗИ

У міжнародному просторі дедалі швидшими темпами розвиваються процеси глобалізації та інтеграції, тому перед Україною постає завдання якнайшвидше увійти в нові економічні ніші, задля підтримки стійкого розвитку. Незважаючи на те, що вплив зовнішньої торгівлі на благополуччя держави було дещо переосмислено, проте для України це питання не втратило своєї актуальності .

Виходячи з динаміки ВВП та зовнішньоторговельного обороту в Україні за останні роки можна зробити такі висновки: трикратне падіння курсу гривні та значна переоцінка долара (3,57 найбільша у світі) не викликали зростання експорту, а навпаки, супроводжували його падіння; зменшення питомої ваги у зовнішньоторговельній діяльності України з країнами СНД та Росії, натомість збільшення обороту купівлі і продажу з ЄС. До того ж Україна інтенсифікувала свою торговельну діяльність з Китаєм, Єгиптом, Туреччиною та США. Вперше за останні 10 років відбулися разючі позитивні зміни із сальдо торговельного балансу: від'ємне сальдо із країнами СНД скоротилося вдвічі, у т.ч. з Росією утричі, з країнами ЄС - у 5 раз[1, с. 114].

Позитивним є той факт, що сучасна Україна в міжнародному поділі праці спеціалізується не лише на продуктах АПК чи гірничо-металургійного комплексу. До ТОП-30 товарів чистого експорту з України у I кварталі 2017 року потрапили вироби електротехнічної, деревообробної, меблевої, тютюнової, легкої промисловості. [2].

Проте, незважаючи на інтенсифікації зовнішньоторговельної діяльності, Україна «втрачає свою помітність» у глобальній економіці, відстаючи від світової динаміки. Країна не лише залишається неконкурентоспроможною, а й слабо включена до міжнародних мереж, що продукують перспективи та відновлення.

Тому для того аби Україна мала «новий імідж» на міжнародному ринку необхідно, насамперед, здійснити такі зміни: запровадити комплекс заходів щодо покращення позиції країни у системі логістики. Тим паче, що Україна має значний потенціал, так як знаходить на перетині багатьох міжнародних коридорів. Проте, якість функціонування основних видів транспорту, інфраструктури та проблеми з митною системою відлякують потенційних міжнародних користувачів.

Враховуючи реальні можливості України на світовому ринку можна сформуванати такі сценарії розвитку України на міжнародному торговельному ринку. Песимістичний: Україна, маючи низькі темпи зростання порівняно з азійськими країнами, так і не встигне пристосуватися до швидких економічних змін кон'юнктури світового ринку та при високих зовнішніх боргах невдовзі опиниться в списку найбідніших країн світу. Тенденція цін на світовому ринку показує, як стрімко спадає ціна на корисні копалини – натомість у пріоритеті технології енергозбереження. На жаль, в українській переробній промисловості питома вага високотехнологічної продукції невпинно знижується: з 4,6% у 2014 році до 4,3% у 2016 році. За версією експертів Всесвітнього економічного форуму: Україна у 2017 посіла: 98 місце — щодо екології, 79 місце — авіаційної інфраструктури, 81 місце — портової інфраструктури, 71 місце — туристичного сервісу. Невтішні новини щодо трудових ресурсів України, так до 2050 року в Україні прогнозується зменшення кількості робочої сили на 3-4 млн осіб, що збільшить тиск на пенсійну й медичну системи [3].

Оптимістичний прогноз розвитку торгівлі може базуватися на Указі Президента України «Про стратегію сталого розвитку «Україна 2020» . Згідно якого, завдяки комплексним структурним реформам та сучасним програмам розвитку країни у різних галузях, зокрема фінансового сектору, транспортної , телекомунікаційної інфраструктури та значної підтримки малого і середнього бізнесу, Україна досягне до 2020 року таких показників: у рейтингу Світового банку "Doing Business" Україна посяде місце серед перших 30 позицій, у 2017 р. –

76 місце ; за глобальним індексом конкурентоспроможності Україна увійде до 40 кращих держав світу, проти 18 місця у 2017 р.; ВВП у розрахунку на одну особу підвищиться до 16 000 доларів США, що станом на 2016 р. становив 55 848 грн. [4].

Отже, можемо зазначити, що негативного розвитку подій для України можна уникнути, але дії мають бути справді радикальними: вільні економічні зони з іноземними юрисдикціями, зовнішнє управління ключовими функціями держави, тотальна прозорість усіх процесів. Або ж оптимістичний сценарій, що прив'язаний до інтеграції України в ЄС, але він реалізується за умов, якщо Україна свідомо буде йти шляхом набуття членства в ЄС, послідовно запроваджуючи встановлені процедури та приєднуючись до стратегічних цілей Євросоюзу.

Список використаних джерел

1. Задоя А. О. Зовнішня торгівля України: масштаби та тенденції / А. О. Задоя. // Академічний огляд. – 2016. – №2. – С. 110–117.
2. Булгаков І. Український експорт: підсумки 2016 року та погляд в майбутнє [Електронний ресурс] / І. Булгаков // Інститут економічних досліджень та політичних консультацій. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.ier.com.ua/ua/publications/articles?pid=5503>.
3. Жмирецький О. В. Глобальні економічні тренди та Україна без майбутнього [Електронний ресурс] / Олег Васильович Жмирецький. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.epravda.com.ua/publications/2017/07/17/627005/>.
4. Про стратегію сталого розвитку «Україна – 2020»: Указ Президента України №5/2015 від 12.01.2015 . [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>

Ковальчук Ю. О.
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана (м. Київ)

Науковий керівник:
Жибер Т. В.
к.е.н., доцент

ПОСИЛЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Поняття конкурентоспроможності економіки України на світовому ринку є предметом численних дискусій. Воно означає забезпечення умов стабільного підвищення ефективності національного виробництва та досягнення кращих, ніж у конкурентів, соціально-економічних параметрів. Тому за конкурентоспроможністю слідкують і регулярно обраховують [1].

Україна опустилась на 85-ту позицію серед 138 країн в Індексі глобальної конкурентоспроможності у 2016 році, порівняно з 76 місцем у 2014 році [2]. Це свідчить про вплив таких кризових явищ, як політична нестабільність, інфляція та низька ефективність державної політики. Вступ до Євросоюзу вимагає проєвропейської економіки, але для показників розвитку у країні наразі виникають перепони.

Хоча після підписання угоди про асоціацію з ЄС українці не стали одразу жити, як у Німеччині чи Бенілюксі, за окремими показниками економіка поволі демонструє вихід з кризи. Як стверджує експерт Atlantic Council Андрес Аслунд: «Серед українських успіхів [останніх років] скорочення дефіциту бюджету з 10% до 3% від ВВП. Державний борг стабілізувався на рівні 80% від ВВП попри перестороги МВФ. Крім того, уряд скоротив непомірний податковий тягар на заробітну плату з 45% до 22%». Аслунд також звертає увагу на приватизацію "Приватбанку", яка відзначила завершення процесу очищення банківського сектору. Жорстка монетарна політика НБУ, на його

думку, дозволила скоротити показник інфляції з 61% в 2015-му до 12% у 2016 році [3].

Україні, на відміну від Росії, майже вдалося уникнути ресурсної пастки. Багатства надр РФ спричинили монополію доступу до них лише маленької групи людей. В Україні теж є високий ризик монополізації кількома бенефіціарами покладів нафти або газу. Але старі родовища наразі виснажені, а нові, наприклад, сланцеві – не розроблені [4].

Ґрунти і водні ресурси, помірний клімат та корисні копалини на планеті зі зростаючим населенням перетворюють Україну на країну великих можливостей і великих ризиків. Тому основою для сучасних політичних спекуляцій є загроза захоплення нерезидентами народного багатства України і усунення населення від користування ним. Згрупуємо чинники конкурентоспроможності у табл.1.

Таблиця 1

Виклики для конкурентоспроможності України

№ з/п	Виклики для конкурентоспроможності	Можливі наслідки
1.	Щорічне скорочення населення	«-» - зменшення кількості робочої сили, зменшення акумуляції коштів Пенсійному фонді, внаслідок чого порушиться фінансування на основі пенсійної солідарної системи нинішніх пенсіонерів; «+» - доступність більшості вільних земель, місце для іноземних інвестицій, залучення іноземних фахівців, а також зменшення соціальних видатків;
2.	Інституційний розвиток в Україні не встигає за трансформацією суспільства	«-» - це робить будь-які реформи зверху складними, а іноді взагалі неможливими; відсутність гарантій сталості у підприємстві та інших сферах діяльності; «+» - парламентарі обмежені виключно законотворчою діяльністю; юридична відповідальність за приховування доходів у деклараціях;
3.	Корумпована правоохоронна і судова система	«-» - існування проблеми кланів, які охоплюють всі сфери правоохоронної системи та судової влади і мають єдину ідеологію.

Тому Україні необхідно опиратись на досвід інших країн (табл. 2) для посилення власної конкурентоспроможності.

Досвід інших країн з посилення конкурентоспроможності

№ з/п	Захід	Наслідки заходу
1.	Реформи більшості європейських країн та Північної Америки щодо зміни якості життя	Вирішення проблеми якості і наявності доріг, що, в свою чергу, зменшило проблему зайнятості. Сільські жителі отримують доступ до якісної освіти та медичної допомоги, а ринки праці, раніше замкнуті в межах одного населеного пункту, є тепер доступними мешканцям принаймні стокілометрового ареалу;
2.	Реформи Фінляндії та Німеччини щодо політики влади	Відбулось практично очищення влади, а також очищення ринків від монополізації і корумпованого втручання держави. Цього досягли за допомогою дерегуляції та знищення всіх шкідливих правил і перевіряючих органів;
3.	Створення альтернативних органів боротьби з корупцією, на прикладі Румунії	Прийняття антикорупційного законодавства, яке повністю виключає будь-які політичні маніпуляції. До Національного антикорупційного директорату входить чимало представників громадськості;

Україна потрапила в паузу між постмодернізмом, що почався після розпаду СРСР, і новим етапом. Цей час розгрібання завалів у зміну епох не повинен тривати задовго. Навряд чи зараз життя можна вважати комфортним, тому Україні необхідно швидше реалізувати власну раціональну стратегію розвитку, з урахуванням власного досвіду (помилки) та досвіду інших країн (досягнень), що в перспективі стане основним двигуном зростання економіки України.

Список використаних джерел

1. Юринець З.В. Інноваційні стратегії в системі підвищення конкурентоспроможності економіки України - 2016. - [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/11/dis_yurynets.pdf
2. Сушко К.В., Чернова О.В. Місце України у глобальних економічних рейтингах Економіка і суспільство. – 2017. – №9. С. 110-114 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/9_ukr/18.pdf
3. Україну в 2017 році чекають ризики, але і можливостей теж багато [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://dt.ua/ECONOMICS/2017-y-mozhe-stati-rokom-ekonomichnogo-zrostannya-dlya-ukrayini-atlantic-council-229463_.html
4. Україна і світ 2030 - [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://nv.ua/ukr/project/s_ukraina-i-mir-2030.html

ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ

Важливу роль у створенні сприятливих умов та ефективного розвитку підприємств відіграють інвестиції. Підприємства України досягли меж кризового стану через падіння виробництва та майже повне призупинення інвестиційної діяльності. Інфляція та гіперінфляція протягом близько шести років призвели до згортання інвестиційних процесів. У суб'єктів господарювання збереглися інфляційні очікування, які упереджують їх щодо довгострокових вкладень капіталу. Податковий тиск останнім часом посилюється, тому це не дає можливості інвесторам нагромаджувати капітал для здійснення реальних інвестиційних проектів. Суттєве падіння доходів не дає змоги створювати заощадження, відповідно і не сприяє його інвестиційній активності. Політична воля влади та правове поле держави не спрямовані на створення сприятливого інвестиційного клімату, що стримує процес приватизації, не заохочує вітчизняного, а тим паче іноземного інвестора до інвестиційної діяльності.

В цих умовах необхідні кардинальні реформи для стимулювання інвестиційної діяльності в Україні як з боку українських інвесторів, так і шляхом залучення іноземних інвестицій. На сучасному етапі розвитку постіндустріального суспільства присутнє впровадження високотехнологічного обладнання та нових технологій, широке застосування інтелектуальних і творчих здібностей працівників, скорочення некваліфікованої ручної праці. Для того, щоб бути конкурентним на сучасному ринку праці, кожне підприємство змушене адаптувати свої знання, навички та вміння до змін науково-технічного прогресу, який призводить до швидкого старіння професійних знань. Аналіз діяльності вітчизняних підприємств з розвитку персоналу показує недооцінку ними значення

інвестування у своїх працівників як передумову формування високоякісної та конкурентоспроможної робочої сили.

Підготовка та підвищення кваліфікації кадрів на українських підприємствах за місцем навчання упродовж 2010-2016 рр

Показники	2010	2013	2014	2015	2016
Всього, тис. осіб	1109,6	1269,7	1208,2	1292,1	1296
У % до попереднього року	-	114,9	96,9	106,7	102,6
У % до облікової кількості штатних працівників	7,9	10,4	10,3	11,2	11,4
В т.ч. навчання новим професіям, (тис. осіб)	279,5	286,6	397,7	321,9	318
У % до облікової кількості штатних працівників	3,0	3,3	3,5	3,8	3,8
У % до попереднього року	-	102,7	104	109,6	98,6
В т. ч. на виробництві (тис. осіб)	-	225,7	232	256,3	250,6
У навчальних закладах	-	59,9	65,8	66,6	68,5
Підвищення кваліфікації (тис. осіб)	839,0	984,2	910,6	960,3	986
У % до облікової кількості штатних працівників	5,9	8,0	7,7	8,3	8,6
У % до попереднього року	-	127,5	98,4	106,5	104,7
В т. ч. на виробництві (тис. осіб)	-	575,3	496,2	537,8	547,6
У навчальних закладах	-	409	418,4	432,5	448,5

*Джерело: Таблицю складено автором за даними Держкомстату України

У період з 1991 по 2010 рр. спостерігалось зменшення обсягів підготовки та підвищення кваліфікації кадрів на підприємствах. Пожвавлення виробництва у 2011 році перервало цю негативну тенденцію і починаючи з 2012р. відбулися деякі позитивні зрушення (див. табл. 1). Дані таблиці 1 свідчать про те, що у 2010 році нові професії опанували 279,5 тис. осіб, а підвищили кваліфікацію 839 тис. осіб, що разом складає 7,9% облікової чисельності штатних працівників. У наступні роки відбувалося поступове, хоча і не стійке зростання. Так, у 2013 році загальна кількість кадрів, що пройшли навчання, збільшилася на 13,8% відносно 2010 року, у 2014 – на 5,5% відносно 2013 року, а у 2015 – всього на 1,6% відносно 2014 року. У 2014 році спостерігався спад аналізованого показника на 4,2% відносно попереднього року. Можна зробити висновок, що розвиток персоналу на українських підприємствах не є суцільним, а охоплює лише незначну частину працівників.

У концепції інвестиційного розвитку України в загальній оцінці стану підприємницького фінансування в Україні зазначено, що його вплив на рівень активізації інвестиційно-інноваційної діяльності у відповідних галузях виробництва економіки України може бути набагато відчутнішим, якщо усунути негативну дію:

-дефіциту фінансових коштів;

-загрози інфляції;

-низької економічної зацікавленості підприємств у використанні інновацій з високим техніко-економічним рівнем, що пояснюється неефективною податковою політикою держави, особливо щодо необхідності підтримки використання нововведень у виробництві;

-законодавчої неврегульованості правових та економічних взаємовідносин між підприємствами, і замовниками їхньої продукції [3,с.47].

Узагальнюючи вищевикладене можна зробити висновок, що на сучасному етапі розвитку ринкових відносин в Україні заходи з розвитку персоналу, завчасної заміни техніки, підлаштованої під новітні технології, не є пріоритетним завданням для абсолютної більшості підприємств. Це пов'язано, в першу чергу, з тим, що вітчизняні підприємства, переважно орієнтовані на просте виживання, а не на прогрес, не мають ні стимулів, ні коштів для розвитку. Стратегія вкладення капіталу в підприємства практично не діє і без цілеспрямованого втручання держави діяти не почне.

Список використаної джерел:

1. Державна служба статистики України.[електронний ресурс].-Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Регіони України: проблеми та пріоритети соціально-економічного розвитку: Монографія / За ред. З. С. Варналя. – К.: Знання України, 2015. – 498 с.
3. Микитюк П. П. Аналіз впливу інвестицій та інновацій на ефективність господарської діяльності підприємства: Монографія. – Тернопіль: Економічна думка, ТНЕУ, 2010. – 296 с.

Копил О.В.

аспірантка 1-ого року навчання
кафедри менеджменту організацій та адміністрування
Дніпровський державний технічний університет
м. Кам'янське

МІЖНАРОДНА ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНИ

Залучення та раціональне використання інвестицій відіграє значну роль у соціально-економічному розвитку країни. На даному етапі розвитку України прямі іноземні інвестиції стають одним із методів зміцнення економіки країни. Вони не тільки підвищують конкурентоспроможність регіону або держави в цілому, але й покращують міждержавні відносини з країнами інвесторами. Крім того, залучення іноземного капіталу на відміну від кредитів і позик, не заганає країну в боргову яму, а сприяє розвитку економіки, створенню нових робочих місць та трансферу технологій.

Згідно статистичних даних станом на 01.01.2017 року, іноземними інвесторами було вкладено в економіку України 37 656 млн. дол. прямих інвестицій, що на 4,2% більше ніж у попередньому році (табл.1.1).

Аналізуючи данні представлені в таблиці 1.1, слід зауважити, що найбільша сума іноземного капіталу вкладеного в економіку України припадала на 2013 рік і складала станом на 01.01.2014р. - 53 704 млн. дол. У 2014 році, у зв'язку з нестабільною політичною ситуацією в країні, відбулося різке зменшення іноземних інвестицій (на 24,2 %).

Надходження прямих іноземних інвестицій здійснювали інвестори із 77 країн світу. Основними країнами-інвесторами виступили Кіпр, Нідерланди, Російська Федерація, Велика Британія та Німеччина.

Таблиця 1.1 – Прямі іноземні інвестиції в економіку України

(млн. дол. США)

Станом на	Усього	у тому числі з		Відхилення					
		країн ЄС	інших країн світу	відносно попереднього року			відносно 01.01.2010 року		
				Усього, %	з країн ЄС, %	з інших країн світу, %	Усього, %	з країн ЄС, %	з інших країн світу, %
01.01.2010р.	38 993	31 538	7 455	-	-	-	-	-	-
01.01.2011р.	45 370	36 969	8 401	16,4	17,2	12,7	16,4	17,2	12,7
01.01.2012р.	48 198	39 269	8 929	6,2	6,2	6,3	23,6	24,5	19,8
01.01.2013р.	51 705	41 132	10 573	7,3	4,7	18,4	32,6	30,4	41,8
01.01.2014р.	53 704	41 033	12 671	3,9	-0,2	19,8	37,7	30,1	70,0
01.01.2015р.	40 725	31 047	9 679	-24,2	-24,3	-23,6	4,4	-1,6	29,8
01.01.2016р.	36 155	26 406	9 749	-11,2	-14,9	0,7	-7,3	-16,3	30,8
01.01.2017р.	37 656	26 099	11 556	4,2	-1,2	18,5	-3,4	-17,2	55,0

Дослідивши динаміку, щодо прямих іноземних інвестицій України в економіку інших країн (табл.1.2), бачимо, що зростає виведення капіталу з держави . Це є негативним моментом для країни, адже внутрішні інвестори не бачать перспектив вкладання коштів в розвиток власної держави.

Таблиця 1.2 - Прямі інвестиції України в економіку країн світу

(млн. дол. США)

Станом на	Усього	у тому числі в		Відхилення					
		країни ЄС	інші країни світу	відносно попереднього року			відносно 01.01.2010 року		
				Усього, %	в країни ЄС, %	в інші країни світу, %	Усього, %	в країни ЄС, %	в інші країни світу, %
01.01.2010р.	5 760,5	5 465,0	295,5	-	-	-	-	-	-
01.01.2011р.	6 402,8	6 078,2	324,6	11,2	11,2	9,8	11,2	11,2	9,8
01.01.2012р.	6 435,4	6 072,7	362,7	0,5	-0,1	11,7	11,7	11,1	22,7
01.01.2013р.	6 568,1	6 150,1	418,0	2,1	1,3	15,2	14,0	12,5	41,5
01.01.2014р.	6 702,9	6 192,3	510,6	2,1	0,7	22,2	16,4	13,3	72,8
01.01.2015р.	6 456,2	6 138,8	317,4	-3,7	-0,9	-37,8	12,1	12,3	7,4
01.01.2016р.	6 315,2	6 111,0	204,2	-2,2	-0,5	-35,7	9,6	11,8	-30,9
01.01.2016р.	6 340,6	6 109,4	231,2	0,4	-0,03	13,2	10,1	11,8	-21,8

Станом на 01.01.2017 року найбільша частка українських інвестицій надійшла до таких країн, як Кіпр (93,5 %), Російська Федерація (2,3%), Латвія (1,1%), Віргінські острови (0,9%). Якщо порівнювати з даними станом на 01.01.2010 року, то суттєво зменшились українські інвестиції до таких країн, як Грузія і Польща.

Зважаючи на статистичні дані, можна зробити висновки, що за останні роки Україні не вдалося отримати мінімально необхідний рівень іноземних інвестицій, а потреба в них, за різними оцінками, сягає від 40 до 50 млрд. дол. США. За останні 8 років кількість іноземного капіталу в економіці України значно знизилась, натомість збільшився відтік українського капіталу. Незважаючи на це Україна і досі входить до переліку країн, які є перспективними для залучення капіталу. Найбільший інтерес у іноземних інвесторів, як і раніше, викликають такий вид економічної діяльності, як промисловість. Особливо привабливі: переробна промисловість, фінансова та страхова діяльність, оптова та роздрібна торгівля, операції з нерухомістю. Однак, світова фінансова криза стала додатковим фактором втрат для інвестиційного ринку України. Саме тому на даному етапі розвитку економіки нашої держави, першочерговим завданням повинно стати удосконалення організаційно-економічного механізму створення сприятливого інвестиційного поля.

Література

1. Боднар І. Р. Проблеми залучення іноземних інвестицій в Україну на сучасному етапі / І. Р. Боднар // *Регіональна економіка*. – 2009. – №. 4. – С. 62-70.
2. Козак Ю.Г., Лук'яненко Д.Г., Макогон Ю.В. та ін. *Міжнародна економіка: Навчальний посібник*. – Вид. 2-ге, перероб. та доп. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 672.
3. Статистична інформація [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua> - офіційний сайт Державного комітету статистики України.

Кумечко А.В.

студентка

Державний вищий начальний заклад
«Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»,
м. Київ

ВІДОБРАЖЕННЯ В ОБЛІКУ КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ: ДОСВІД УКРАЇНИ, США ТА ЗАХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН

Капітальні інвестиції - витрати на будівництво, реконструкцію, модернізацію (інші поліпшення, що збільшують первісну (переоцінену) вартість), виготовлення, придбання об'єктів матеріальних необоротних активів (у тому числі необоротних матеріальних активів, призначених для заміни діючих, і устаткування для монтажу), що здійснюються підприємством. [1]

При цьому витрати підприємства на створення таких об'єктів (а це найчастіше необоротні матеріальні активи) не відбиваються відразу в складі витрат підприємства, а капіталізуються, з їхньою наступною амортизацією. Тобто капітальні інвестиції за структурою робіт відносяться до витрат, що збільшують вартість основних засобів.

Відповідно до Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій для обліку капітальних інвестицій передбачено активний рахунок 15 «Капітальні інвестиції». На субрахунках даного рахунку відображається інформація про понесені витрати на придбання та створення матеріальних та нематеріальних необоротних активів. Тому, виходячи з цього, первинні документи з обліку капітальних інвестицій слід розглядати в розрізі документування операцій з основними засобами, іншими необоротними матеріальними активами, нематеріальними активами, довгостроковими біологічними активами та виходячи з типових форм документування, прийнятих у будівництві.

При розгляді вкладень у підприємство у формі капітальних інвестицій в основні засоби слід врахувати те, що вони можуть здійснюватись різними

способами (будівництво і придбання нових активів, реконструкція чи модернізація наявних тощо), що впливає на відображення таких господарських операцій у первинній документації. Таким чином, для документування капітального будівництва основних засобів слід враховувати спосіб здійснення будівельних робіт: підрядний та господарський. Залучення капітальних інвестицій у будівництво при першому способі відображається у таких первинних документах, як: КБ-2в, КБ-3, М-28, ОЗ-1, ОЗ-6, ОЗ-7, ОЗ-9.

Якщо залучення інвестицій відбувається власними силами, тобто господарським шляхом, то тоді для обліку КІ використовуємо форму М-8, рапорт на погодинні роботи, наряд на виконання робіт, акт про здавання-приймання виконаних робіт і вже вищезгадані форми ОЗ. [2]

Залежно від виду робіт, капітальні інвестиції можуть обліковуватися на рахунку 11 «Інші необоротні матеріальні активи», 12 «Нематеріальні активи», 16 «Довгострокові біологічні активи», 21 «Поточні біологічні активи» або позабалансовий рахунок 09 «Амортизаційні відрахування» (коли здійснення капітальних інвестицій потребує наявності ресурсної бази, створення джерел інвестицій, наявність інформації про які можна отримати з даних бухгалтерського обліку). [3]

Станом на січень-вересень 2017 року обсяг капітальних інвестицій в Україні склав 259 545 000 грн., серед яких інвестиції в матеріальні активи склали 250 322 303 грн. [4]

Системою бухгалтерського обліку в Європі слугують Міжнародні стандарти фінансової звітності (IAS). МСФЗ 16 містить в собі принципи щодо положень основних засобів. Облік капітальних інвестицій у даному випадку відноситься до «наступних затрат».

В США визначені критерії бухгалтерського обліку зафіксовані в Системі загальноприйнятих принципів бухгалтерського обліку (GAAP). Однак в даних принципах не існує єдиного соціального стандарту по обліку капітальних інвестицій. Однак в США існують різні положення про бухгалтерські вимоги

залежно від галузі, у якій здійснює свою діяльність підприємство, тому капітальні інвестиції можуть відноситися до різних витрат. [5] В Україні ж облік капітальних інвестицій наведений в П(С)БО 7 «Основні засоби».

Отже, системи бухгалтерського обліку для капітальних інвестицій України, США та Європи значно різняться між собою. Україна має ширшу класифікацію даного питання залежно від предмету обліку. У США та Європі облік капітальних інвестицій обліковується залежно від галузі, до якої належить підприємство. Такий підхід дає змогу охопити більше аспектів питання.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» : №92 від 27.04.2000 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>
2. Сажинець С. Й. Організація обліку капітальних інвестицій у створення необоротних активів господарським способом на промислових підприємствах/ С. Й. Сажинець // Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку : Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – 2009. – № 647. – С. 504–510.
3. Бухгалтерський облік в Україні: основи та практика в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://subject.com.ua/economic/accounting1/126.html>
4. Статистичний збірник «Капітальні інвестиції в Україні» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publ6_u.htm
5. Порівняльний аналіз МСФЗ та ГААП [Електронний ресурс]. – Режим доступу [http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/IFRS_Book_R/\\$File/IFRS_book_R.pdf](http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/IFRS_Book_R/$File/IFRS_book_R.pdf)

Мазуленко А.О.

(фінансово-економічний факультет, 4 курс 4 група)

Науковий керівник

Онікієнко С.В.

д.е.н., доцент

ДВНЗ «Київський національний економічний
університет ім. Вадима Гетьмана»

МІСЦЕ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ В ЕКОНОМІЦІ СВІТУ

Україна є найбільшою за площею державою, що розташована в Європі, а за чисельністю населення вона посідає п'яте місце. Незважаючи на такий потужний демографічний і географічний потенціал, в Україні відбувається деіндустріалізація, а суттєву частку ВВП забезпечують екстенсивний розвиток сировинного сільського господарства та постачання іншої сировини. Попри постійне зростання обсягу ІТ-продукції та розвиток інших секторів економіки, її структура погіршується [1].

За підсумками 2016 року Україна опинилась у списку країн, чия економіка повільно падає. Про це свідчать дані, озвучені під час Всесвітнього економічного форуму в Давосі. Рівень розвитку економіки нашої країни оцінюється в 3,67 бала із 7 можливих. Ми опинилися серед низки країн, чиї економічні показники протягом останнього року демонстрували повільний регрес [2].

Важливим показником стану економіки країни є визначення міжнародного економічного рейтингу, тобто позиції у світі щодо конкурентоспроможності, інвестиційної привабливості, економічної свободи, загального економічного потенціалу тощо [3].

Україна просунулася в рейтингу податкового навантаження, скоротивши відставання від розвинених країн майже вдвічі. Також покращився бізнес-клімат. Водночас за рівнем добробуту і тривалості життя українці значно відстають від країн ЄС.

Податкове навантаження – один з критеріїв оцінки конкурентоспроможності країни. Чим більше податків і чим вище податкові ставки, тим складніше економіці конкурувати з іншими країнами. Ще 2014-го Україна, згідно з рейтингом PricewaterhouseCoopers, займала 107-ме місце серед 189 країн за рівнем податкового тиску. За останні кілька років ситуація покращилася.

В оновленому рейтингу PricewaterhouseCoopers Україна займає 84-ту з 189 позицій за рівнем податкового навантаження. Найсприятливіший з точки зору оподаткування клімат – в ОАЕ. Серед сусідніх країн ситуація в Україні не настільки критична, як, наприклад, в Білорусі.

А ось згідно з оновленим Індексом економічної свободи, Україна не увійшла навіть до першої сотні країн, зайнявши 166-те з 180 місць. Аналітики пояснюють: "Економіка України серйозно скоротилася і залишається дуже крихкою". Зросли держдефіцит і державний борг, відтік капіталу чинить тиск на валюту [4].

Індекс глобальної конкурентоспроможності (The Global Competitiveness Index) – масштабне наукове дослідження, яке здійснюється Всесвітнім економічним форумом. Результатом цього дослідження є рейтинг країн світу за показником економічної конкурентоспроможності. Позиція України в Індексі глобальної конкурентоспроможності у 2016 році – 85-те місце серед 138 країн.

У 2016 році наша країна в рейтинговій позиції зайняла 166 місце серед 180 країн і визнана країною із пригніченою економікою. Іншими словами, Україна перебуває на останньому місці із 43 країн Європи. Загальний бал України нижчий за середній у світі та згідно із класифікацією належить до групи країн із «невільною економікою». Варто зазначити, що, крім України, до цього переліку входять ще 25 країн, включаючи такі пострадянські країни, як Білорусь, Узбекистан, Туркменістан.

Сьогодні існує низка стримувальних факторів, які гальмують розвиток інвестицій ринку України, що спричиняє зниження потенційно можливих

прибутків суб'єктів господарювання України від інвестиційної діяльності. Серед ключових факторів варто відзначити нестабільність українського законодавства, нерозвиненість ринкової інфраструктури, зокрема фондового ринку, сильний податковий тиск, корупцію в місцевих і центральних органах влади.

Україна останнім часом регресує у всіх світових рейтингах. Це пояснюється невирішеними внутрішніми та зовнішніми проблемами, до яких варто віднести свідомі та несвідомі дії посадових осіб і суб'єктів підприємництва; збіг об'єктивних обставин (світова фінансова криза, політична криза органів влади).

Основним механізмом підвищення конкурентних переваг України є здійснення внутрішніх реформ та трансформація векторів зовнішньоекономічної політики. Також зусилля держави варто спрямувати на формування сприятливого бізнес-середовища, яке дасть змогу реалізувати наявний інноваційний та людський потенціал та стане передумовою поступового підвищення міжнародної конкурентоспроможності України у світових рейтингах [3].

Список використаних джерел

1. Місце України на світовій економічній мапі світу та як його можна покращити [Електронний ресурс] // Новое время. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://nv.ua/ukr/ukraine/events/mistse-ukrajini-na-svitovij-ekonomichnij-karti-svitu-i-jak-jogo-mozhna-polipshiti-210155.html>.
2. Місце України в світовому рейтингу розвитку економік [Електронний ресурс] // Слово і діло. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.slovoidilo.ua/2017/02/01/infografika/ekonomika/misce-ukrayiny-v-svitovomu-rejtynhu-rozvytku-ekonomik>.
3. Сушко К. В. Місце України у глобальних економічних рейтингах / К. В. Сушко, О. В. Чернова. // Економіка і суспільство. – 2017. – №9. – С. 110–114.
4. Україна в світових рейтингах: як живеться українцям [Електронний ресурс] // сьогодні. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <https://ukr.segodnya.ua/ukraine/ukraina-v-raznyh-reytingah-kak-zhivetsya-ukraincam--1049597.html>.

Микитуха О.Ю.

студентка

Державний вищий начальний заклад
«Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»,
м. Київ

ВЗАЄМОДІЯ СУЧАСНОЇ ОБЛІКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ

В останні роки країни Європейського економічного співтовариства активно почали проводити заходи, які спрямовані на гармонізацію і зближення національних облікових систем. Для досягнення даної мети перш за все необхідно було розробити базу нормативно-правового забезпечення. Результатом їхньої роботи було створення відповідних положень – Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ).

Міжнародні стандарти – це компроміс між особливостями національних бухгалтерських шкіл тих країн, представники яких беруть участь у розробленні стандартів. Міжнародні стандарти допомагають долати бар'єри в міжнародній співпраці, що спричинюються відмінностями стандартів розроблених окремо кожною нацією. Стандарти, передусім, доцільні для міжнародних компаній, які зобов'язані консолідувати фінансову звітність дочірніх підприємств, що працюють у різних країнах.

Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку (МСБО) – це система принципів, методів і процедур ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності. МСФЗ – це цілісна система обліку і фінансової звітності, яка постійно вдосконалюється й узагальнює принципи і правила складання фінансової звітності, яка виникла в результаті посилення процесів економічної інтеграції країн і спрямована на зближення методології обліку та звітності в різних країнах світу. [1]

Також варто звернути увагу на основні переваги МСФЗ: характеризуються чіткою економічною логікою й узагальнюють у собі світову практику складання

фінансової звітності; фінансова звітність, складена відповідно до вимог МСФЗ, доступна для широкого кола користувачів, що призводить до підвищення інвестиційної привабливості підприємств; міжнародні стандарти дозволяють відчутно скоротити витрати суб'єктів господарювання під час підготовки своєї звітності. Саме тому мета максимального зближення національних стандартів фінансової звітності з міжнародними нині є однією з найважливіших.

Адаптація звітності українських підприємств у МСФЗ дасть змогу уникнути необхідності в складанні податкової та спеціалізованої звітності (звітних даних), зменшити ризики для інвесторів і кредиторів, забезпечити прозорість і зрозумілість інформації, підвищити зростання довіри до показників фінансової звітності, поглибити міжнародну кооперацію у сфері бухгалтерського обліку, зменшити витрати на розроблення власних стандартів.[2]

Але нині мета гармонізації МСФЗ з українськими стандартами не досягнута. Вітчизняна фінансова звітність має такі недоліки: уніфікований обов'язковий формат подання фінансової звітності; основний орієнтир вітчизняної фінансової звітності спрямований на надання інформації для контрольних, податкових і статистичних органів (тоді як згідно з МСФЗ звітність спрямована на допомогу аналітику, а її користувачами є інвестори, кредитори, менеджери); непередбачуваність, неузгодженість, суперечливість правового регулювання фінансової звітності.

Однак здебільшого облікова стандартизація розглядається сьогодні як процес повного переходу на міжнародні стандарти обліку. З огляду на це, як у наукових колах, так і серед практиків з'явилася стурбованість тим, що за певних обставин національні стандарти можуть утратити сенс, якщо вони повністю відповідатимуть міжнародним стандартам. Сьогодні П(С)БО, хоч і ґрунтуються на МСБО та МСФЗ, усе одно відрізняються від них. Крім того, в одних випадках П(С)БО містять дещо ширші вимоги, ніж МСБО, а в інших, навпаки, – значно вужчі. [3]

Проведене дослідження наукових джерел дає можливість стверджувати, що теперішній етап впровадження міжнародних стандартів заклав фундамент нової системи, яка зумовлює у перспективі вдосконалення і гармонізацію національних систем обліку до міжнародних, що дозволить забезпечити користувачів якісною фінансовою інформацією, а також оптимізувати ефективність системи внутрішнього та зовнішнього контролю по розподілу коштів підприємства в системі бухгалтерського обліку. Впроваджуючи Міжнародні стандарти фінансової звітності компанії стають прозорішими. Зокрема, звітність таких підприємств, складена за міжнародними стандартами, дає змогу об'єктивно оцінювати фінансовий стан підприємства і ухвалювати обґрунтовані управлінські рішення, а також сприяє росту довіри потенційних інвесторів до облікових даних звітних форм.

Список використаних джерел:

1. *Адамчук Н.* Адаптація фінансової звітності українських підприємств до міжнародних стандартів / А. Адамчук // Студент. наук. вісник. – 2010. – Вип. 1(2). Т. 1. Економ. науки. – С. 3–8 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mnau.edu.ua/studentresearchjournal/studentresearchjournal021.pdf>.
2. *Радова О.В.* Проблеми адаптації вітчизняної системи бухгалтерського обліку до міжнародних стандартів / Радова О.В. // Студент. наук. вісник. – 2017. – Вип. 10. Т. 1. Економіка і суспільство. – С. 786-789 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/10_ukr/133.pdf
3. *Резнікова В.В., Орлова О.С.* Перспективи гармонізації бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні / Резнікова В.В., Орлова О.С.// Адміністративне право і процес - науково-практичний журнал заснований Київським національним університетом імені Тараса Шевченка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://applaw.knu.ua/index.php/holovna/item/435-perspektyvy>

Низова Л.Ю.

студентка

ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»,
м. Київ

АНАЛІЗ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЕКСПОРТУ ОВОЧІВ І ФРУКТІВ З УКРАЇНИ

В останні роки спостерігаються деякі зміни як в структурі українського експорту, так і в його ринковій орієнтації. Це пов'язано з потребою у розвитку економіки країни та втратою традиційних зовнішніх ринків збуту. Незмінною залишається активна діяльність сільського господарства та його вагома роль у структурі експорту. Однак, варто розглянути можливі шляхи удосконалення цієї діяльності з метою покращення позицій України в загальносвітовому форматі.

Одним із варіантів розвитку сільського господарства є вирощування та експорт овочів і фруктів. На сьогодні Україна займає п'яте місце серед європейських країн, що виробляють плодоовочеву та ягідну продукцію, а також є одинадцятою за органічним землеробством (з 45 країн Європи). Загальний обсяг органічного виробництва в Україні за 2016 рік становив 22 млн. дол. (зріс на 17% порівняно з 2015 роком) [1].

Через втрату російських ринків збуту орієнтація експорту овочів і фруктів з України перемістилася до Європейського Союзу, Південної Азії та Південної Америки. Така переорієнтація вимагає від українських постачальників більш високих стандартів продукції та пошуку кращих способів виробництва.

Можливим варіантом покращення процесу вирощування та реалізації овочів і фруктів в Україні є переорієнтація виробництва на фермерські господарства. Потрібно зазначити, що на сьогодні фермерські господарства є основною організаційною формою господарювання серед сільськогосподарських підприємств України (їх частка становить близько 71%) [2]. Більшість із них спрямовує свою діяльність на вирощування зернових та зернобобових культур (58% у структурі фермерських посівних площ). Технічні культури займають 40%

земель, кормові культури, картопля та овоче-баштанні культури становлять лише 2% площ [2].

Фермерським господарствам простіше й надійніше займатися вирощуванням зернових, однак останнім часом їм важко витримувати конкуренцію великих аграрних компаній через невеликі партії поставок продукції, переважно без необхідної доробки та відповідності стандартам [3].

Уже багато років вирощування овочів в Україні завжди перевищує споживання. У 2016 році було вирощено близько 9 млн. тонн (9,2 млн. тонн у 2015 році) овочів при споживанні у 6,7 млн. тонн [3].

Надлишок овочів більшість виробників реалізують всередині країни, що вимагає вимушене заниження внутрішніх цін на так звані «борщові набори» (їх вартість станом на грудень 2016 року була меншою 5 грн/кг) [3].

Для того щоб реалізувати продукцію овочівництва за кордон необхідне будівництво достатньої кількості якісних складських приміщень. Старі склади були побудовані ще за радянських часів і вже давно зруйновані, а натомість сучасні так і не побудовані. Це потребує значних капіталовкладень, однак дасть змогу зберегти врожай, який часто буває перезволоженим в наслідок дощів. Також це допоможе з налагодженням правильної збутової системи, оскільки фермери зможуть працювати не за оперативними, а за стратегічними планами поставки продукції.

Можливим способом залучення фінансових ресурсів для цих змін є банківське кредитування. Однак, тут впливає нова проблема, оскільки ставки кредитування нерідко перевищують 30% річних при рівні рентабельності виробничої діяльності фермерських господарств у 29,6% (станом на 2014 рік). Тобто кредит у банку лише обтяжить фінансове становище фермерів [3].

Для вирішення цієї проблеми необхідне створення державних програм виділення цільових коштів для будівництва нових об'єктів на фермерських господарствах, закупівлі нового сучасного обладнання тощо. На жаль, таких

програм на сьогодні дуже мало, або ж їх фінансова допомога є недостатньою (лише 1,1 тис. грн на одне господарство станом на 2015 рік) [3].

Можливе також об'єднання декількох фермерських господарств у кооперативи з метою спільного утримання складських приміщень, оптової торгівлі через продовольчі ринки, мережі супермаркетів, громадського харчування. Це дасть змогу налагодити заготівельно-збутову мережу у більш економний спосіб.

Звичайно, важливим є і розширення експортних ринків збуту, зокрема до країн ЄС. Однак, знову ж таки маємо наступну проблему, яка полягає у високих цінах на електроенергію в нашій країні, порівняно з цими країнами. Це значно здорожує наші овочі, вирощені в тепличних умовах і робить не вигідними для європейського споживача. Дану проблему досить важко вирішити, але можливо її дещо пом'якшити шляхом застосування альтернативних видів електроенергії (виробництво біогазу, використання сонячної енергії, встановлення вітрових турбін, залучення геотермальних ресурсів, гідроенергетики).

Як бачимо, вирощування в Україні овочів та фруктів для експорту є перспективною діяльністю у сільському господарстві. Покращення її сьогоднішніх результатів можливе шляхом налагодження такого виробництва саме у фермерських господарствах. Основними кроками на шляху до виходу українських фермерів на зовнішні ринки збуту цієї продукції є переорієнтація з вирощування зернових на овочі та фрукти, будівництво складських приміщень, застосування альтернативних видів джерел енергії у процесі виробництва.

Список використаних джерел

1. Українські фрукти та овочі можуть підкорити світ [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://ukrainian.voanews.com/a/eksport-orhanichnykh-fruktiv/3986309.html>
2. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Проблеми та перспективи фермерства в Україні // Агробізнес сьогодні [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.agro-business.com.ua/ekonomichni-gektar/3999-problemy-ta-perspektyvy-fermerstva-v-ukraini.html>

МІГРАЦІЯ РОБОЧОЇ СИЛИ ЯК СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА ПРОБЛЕМА УКРАЇНИ

На сучасному етапі розвитку України важливого значення набуває питання міграції робочої сили. Оскільки міграція - це головний фактор, що здійснює не лише соціальний, але й економічний вплив в країні, тому це змушує дослідити причини й наслідки міграції у розрізі основних показників.

Існує ряд причин, що виділяють вчені, завдяки яким люди однієї країни виїжджають до іншої, зокрема:

- високі відмінності у зарплатні у країнах;
- наявність безробіття у країні – це вважають одною з основних причин міграції робочої сили;
- національні відмінності в умовах праці [1].

Але, на нашу думку, у більшості випадків причини міграції робочої сили в Україні мають економічний характер. В основному до еміграції схильні люди з низьким рівнем доходу, які намагаються покращити своє матеріальне становище, за рахунок різниці у валютних курсах.

За даними статистики у 2016 році кількість прибулих в Україну становить 5,6 тис. осіб, емігрантів – 8,1 тис. осіб. Так продовж з січня по червень 2017 року з України емігрували 2,6 тис. осіб, а кількість прибулих становить 330 осіб. Отож, в сумі за 1,5 років міграційний приріст скоротився на 4,7 тис. осіб [2].

Найпопулярнішим напрямком для виїзду на постійне місце проживання став Ізраїль, куди відбула 2,9 тис. осіб продовж 2014 – 2017 років. На другому місці - Росія із 2,2 тис. осіб. Відзначимо, що в першому випадку частка пенсіонерів склала лише 17% тих, хто виїжджає, тоді як у другому - понад 55%. Третю

сходінку умовного рейтингу посіли США (1,6 тис. осіб), далі - Угорщина (1,4 тис. осіб, 1,4 тис. з них - пенсіонери) та Німеччина (1,1 тис. осіб) [3].

Цю тенденцію можна пояснити причиною, необхідність вирішення матеріальних проблем. Як наслідок, основною метою заробітчанина стає вищий прибуток для себе і своєї сім'ї, які залишаються в Україні.

Міграція робочої сили зумовлює необхідність державного регулювання. Трудова міграція спричиняє наступні наслідки:

1. Зниження трудового потенціалу підприємств, як наслідок висококваліфіковані кадри втрачають свої професійні якості;
2. Зниження працездатності та погіршення стану здоров'я, не отримуючи при цьому кваліфіковану медичну допомогу.
3. Відсутність гарантії, щодо отримання заробленого доходу та правового захисту від злочинних елементів;
4. Зростають ціни на внутрішньому ринку, що призводить до нерівномірного розподілу коштів та ще більшого розшарування суспільства;
5. Загалом мігранти втрачають національну самосвідомість та набувають якості чужих звичаїв та менталітету [4, с.45].

Майже неможливо зупинити відтік працездатного населення, оскільки це досить складний процес. Проте цілком можливо зменшити його, якщо:

- забезпечити випускникам робочі місця після закінчення навчання;
- збільшення виплат по безробіттю та створення умов для реалізації кваліфікованої праці в межах України;
- створення сприятливих умов для розвитку малого бізнесу (надання податкових канікул, пільг і т.п.). У зв'язку з цим підприємець зможе наймати більше працівників забезпечуючи при цьому більше робочих місць;
- мотивування працівників, надавати премії, відпустки. Завдяки чому у них з'явиться додатковий стимул до праці.

Проте, основним чинником зниження трудової міграції, залишається обмеження «тіньової» економіки та «тіньової» зайнятості. Із збільшенням обсягів

тіньової економіки суттєво зменшується дохід до державного бюджету, а, отже, зменшується видаткова частина на соціальні виплати: пенсій, заробітних плат, стипендій.

На думку Позняк О.Р, повинні бути впровадженні заходи, що мають мати чітке внутрішнє і зовнішнє спрямування. До числа перших належать заходи макроекономічної стабілізації - створення робочих місць, розширення іноземного інвестування. Зовнішні заходи мають забезпечити цивілізовані форми виїзду працівників за кордон та можливість їх вільного повернення додому, ввезення валюти, а також гарантії нашим співвітчизникам захисту їхніх трудових прав за кордоном [4, с.47].

Отож, міграція робочої сили створює ряд проблем для України подолати які досить складно, проте можливо. Якщо уряд нашої країни приділятиме більшу увагу цій проблемі, вживаючи при цьому ряд заходів, кількість мігрантів істотно зменшиться. А це позитивно вплине на економіку нашої країни.

Список використаних джерел

1. Проблеми міграції робочої сили в Україні : (збірник наукових статей «Київ-2013» [Електроний ресурс] / О. В. Поліщук, В. О. Василевський // Науковий вісник – 2013. - №1. – С. 125 – Режим доступу <http://zavantag.com/docs/625/index-1851803.html?page=12>
2. Міграційний рух населення [Електроний ресурс] : за даними Всеукр. населення / Укр. Статистики; - В. – 2017. – Режим доступу: <http://www.vn.ukrstat.gov.ua/index.php/statistical-information/4837-2010-11-26-08-12-50.html>
3. Статистика міграції українців: Росія втратила привабливість [Електроний ресурс] / Станіслав Соколов / - Київ. - 2016. – Режим доступу: <http://p.dw.com/p/2R3B2>
4. Позняк О. Р Групові міграції в Україні : сучасний стан, проблеми, перспективи / Оксана Романівна Позняк // Економічний часопис . – К. – 2004. - №2 . – с. 48

Топорков Олексій Романович
студент IV курсу факультету фінансів
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана», м. Київ

Науковий керівник
Онікієнко Сергій Володимирович
доктор економічних наук, доцент
професор кафедри інвестиційної діяльності
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана», м. Київ

КРИПТОВАЛЮТИ: ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТ ЧИ ЗАГРОЗА НАЦІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ

Анотація. У статті проаналізовано переваги та недоліки застосування криптовалют в національній економіці. Розглянуто суть криптовалют з точки зору їх приналежності до фінансових інструментів та розкрито загрози, які несе використання такого інструменту з точки зору інвестора та держави.

Актуальність проблеми. Процес глобалізації на даний момент неможливо уявити без такого поняття, як «цифрова економіка». Серед усіх засобів та інструментів цифрової економіки найбільшого розголосу та поширення набули та продовжують набувати криптовалюти. Вони не є дослідженими, їхня природа достеменно невідома, проте їх аналіз є надзвичайно важливим для забезпечення стабільності економіки світу загалом та убезпечення коштів інвесторів, які без огляду на ризики на незвіданість використовують новітні види розрахунків, новітні фінансові інструменти.

Відтак, **метою дослідження** є розкриття змісту, ризиків та переваг використання криптовалют корпоративними, приватними інвесторами та державою.

Результати дослідження. Аналіз криптовалюти як інвестиційного інструмента безумовно має ґрунтуватися на обґрунтуванні змісту поняття. Відтак, вихідним поняттям для «криптовалют» є категорія «криптографія». Криптографія – це наука про математичні методи захисту інформації, збереження її аутентичності та унікальності. Таким чином, криптовалюта – це грошова одиниця

чи фінансовий актив, яка спирається на криптографічні методи захисту інформації. Звідси впливає перша, основна перевага такого активу – його захищеність від сторонніх очей та рук.

Зважаючи на складність та технологічну новизну, лише 2012 році з запізненням вперше на конференції була присутня тематика широко відомої в даний час криптовалюти «Біткойн» (bitcoin), що використовує технологію блокчейн (криптографічні хеш функції). [1] У цьому полягає перша та головна небезпека – недостатня вивченість. До того ж, неможливо не визнати, що розробники криптовалют знаходяться на даний момент на крок (якщо не на 5, 10, 100 кроків) попереду науковців. Про це свідчить і той факт, що абсолютна більшість країн досі не визначилася зі статусом криптовалют попри їх існування вже майже десятиліття.

Вартість абсолютної більшості криптовалют на даний момент зростає (згідно з даними з джерел , при чому у випадку «Біткойн» такий ріст можна сміливо називати експоненційним. Однозначно, актив, що примножує свою вартість з такою швидкістю (вартість «Біткойн» за звітний тиждень станом на 14.12.2017 11:20 зросла на 11%, з початку року – у понад 18 разів [2], «Ефіріум» за звітний тиждень додав 70% вартості [3]), є спекулятивним та підштовхується азіотажним попитом, а також підігрівається власне на фінансових ринках – чого варте саме лише виведення на ринок ф'ючерсів на «Біткойн». [4] Тут криється друга небезпека – спад азіотажного попиту означатиме різке знецінення активу, приватні та корпоративні інвестори (а можливо – і держави) відчують на собі наслідки одномоментного краху.

Найвагомішим аргументом для держави є використання криптовалют через їх конфіденційність для провадження протизаконної діяльності, відтак можемо із впевненістю стверджувати, що наразі такий фінансовий інструмент провокує розквіт злочинності та тінізацію економіки, наслідком якої може бути і руйнування банківської системи через відтік коштів до захищених цифрових «бурхливих (з огляду на спекулятивний характер) гаваней».

Висновок. Зважаючи на проаналізовані переваги та недоліки, можемо із впевненістю стверджувати, що використання крипто валют несе в собі велику кількість ризиків як для держави, так і для інвестора. Водночас, дослідження останніх надасть шанс українській економіці випередити світових конкурентів та посісти чільне місце в новій світовій економіці, адже відтепер вона ніколи не буде такою, якою була до початку нового століття. Інвесторам рекомендуємо використовувати криптовалюти лише як спекулятивний інструмент. Оскільки це явище не є достатньо дослідженим та з огляду на ризики наполягаємо на відтермінуванні розгляду питання щодо правового статусу криптовалют. Це питання необхідно буде розглянути, але лише після досконалого вивчення сутності поняття та явища «криптовалюта».

Список використаних джерел:

1. Варфоломеев А.А. Анализ изменения сущности понятия «финансовая криптография» на основе 20-летней тематики международной конференции «Financial cryptography and data security» / Варфоломеев А.А. // Статистика и экономика. – 2016. - №4. – С. 12-15.
2. Динаміка вартості Bitcoin відносно долара США. [Електронний ресурс] – Режим доступу: ru.investing.com/currencies/btc-usd-historical-data.
3. Динаміка вартості Ethereum відносно долара США. [Електронний ресурс] – Режим доступу: ru.investing.com/currencies/eth-usd-historical-data.
4. Динаміка вартості криптовалют в реальному часі. [Електронний ресурс] – Режим доступу: ru.investing.com/crypto/

Цаплюк І.М.

студентка 3 курсу спеціальності «Фінанси і кредит»
Бердичівського коледжу промисловості, економіки та права

Науковий керівник:

Сачук Н.В.

викладач БКПЕП

м.Бердичів

СТАН ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ПОКРАЩЕННЯ

Актуальність теми. Одним з найважливіших показників розвитку економіки та рівня трудової активності громадян прийнято вважати ВВП, який характеризує кінцевий результат виробничої діяльності економічних одиниць .

Протягом останніх десятиліть однією з найважливіших довгострокових цілей економічної політики уряду будь-якої країни є стимулювання економічного зростання, підтримка його темпів на стабільному та оптимальному рівні, тому обрана тема дослідження є надзвичайно актуальною.

Дану тему досліджували такі вітчизняні вчені як Карацева І.Ю., Шинкарук Л.В., Барановська І.В., Чернюк Л.Г., але інтерес до даної тематики є актуальним і сьогодні.

Аналіз ВВП у період 2013-2016 рр. показує наявний дисбаланс між показниками рівня номінального ВВП, виражений в національній валюті (ріст) та в доларовому еквіваленті (падіння). Слід зазначити, що разом із падінням рівня номінального ВВП у доларовому еквіваленті зберігається чітка тенденція до збільшення обсягів ВВП у гривневому відповіднику. Так, у 2017 році рівень номінального ВВП збільшився до 2 584,9 млрд. грн., що на 77 % більше, ніж у 2013 році. (рис.1).

Рис. 1. Зниження номінального ВВП за 2013-2016 [2]

Для досягнення кращого положення необхідно подолати непропорційний розвиток регіонів, поступово узгоджувати правові та економічні аспекти розвитку за зразком ЄС, зробити законодавство більш прозорим, спрямувати на боротьбу з корупцією не лише слова, а й дії. Необхідно провести реформи, які допоможуть полегшити розвиток бізнесу, спростити та покращити законодавство в сферах, які стосуються бізнесу. Потрібно змінити процедуру отримання ліцензій та кредитів, врегулювати зовнішньоторгові операції та виконання контрактів, зменшити податковий тиск і спростити процедуру сплати податків, та, що дуже важливо, захистити права інвесторів. Економіка України дуже страждає через недостатній приток інвестицій, що гальмує розвиток туризму.

Також потрібно провести ряд структурних перебудов економіки з боку держави:

- вдосконалення нормативно-правового забезпечення структурної перебудови;
- створення сприятливих умов для реалізації конкурентних переваг, формування реального національного капіталу;
- виділення пріоритетних галузей і виробництв, їх державна підтримка;
- макроекономічна стабілізація, стимулювання прогресивних структурних зрушень в економіці;
- ефективна державна інвестиційна та інноваційна політика;

- розробка макроекономічних прогнозів щодо формування сучасної структури економіки;
- розробка загальнонаціональних та галузевих програм структурних перетворень;
- раціональне залучення іноземного капіталу, здатного забезпечити реформування структури економіки;
- інформатизація суспільства, оволодіння сучасними інформаційними технологіями.

Отже, для покращення економіки України дуже важливим є правильний вибір галузей економіки, які перш за все потребують відповідної фінансової підтримки. Необхідно знижувати облікову ставку НБУ, що відкриє кредитування для всього бізнесу. Крім того, слід ввести жорсткий та дієвий адміністративний контроль операцій на валютного ринку, бо частина дешевих фінансових ресурсів може спекулятивного спрямовуватися на валютний ринок, а це призведе до девальвації.

Список використаних джерел

1. Карацева І.Ю. Стан економіки України та шляхи щодо його покращення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://intkonf.org>.
2. Статистична інформація // Сайт глобальний аналіз базових макроекономічних показників України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://publicaudit.com.ua>.
3. Сучасний стан структури економіки України та заходи щодо її вдосконалення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pidruchniki.com>.
4. Сучасний стан структури економіки України та заходи щодо її реформування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://library.if.ua/book/72/5265.html>.

ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА БАНКІВСЬКУ СИСТЕМУ УКРАЇНИ

Зараз у сфері міждержавних відносин дуже гостро стоїть питання про прискорені темпи розвитку інтеграційних процесів в світі. Глобальна економічна інтеграція є дуже важливим чинником, який має величезний вплив на входження країн у світове економічне співтовариство та визначає розвиток внутрішнього ринку в подальші часи.

Домінуючою тенденцією розвитку світової економіки та визначальним чинником сучасного розвитку міжнародних економічних відносин є глобалізація. Глобалізація економіки - це процес безпрецедентного зростання обсягів міжнародних трансакцій у торгівлі, фінансовій та інвестиційній сферах, переміщення інформації, ідей та культурних цінностей, пов'язаних із технологічним обміном [2].

Сучасна світова економіка дедалі інтенсивніше глобалізується. Глобалізація становить комплексне геополітичне, гео економічне і геокультурне явище, яке справляє потужний вплив на всі сторони життєдіяльності суспільства. Світова глобалізація впливає на економіку кожної країни світу, в тому числі і на економіку України, на її фінансово-банківську систему. Через відкритість вітчизняної економіки, більшість як позитивних, так і негативних явищ зовнішнього світу надходить в нашу країну з певними наслідками. Відтепер, економічна політика країни має бути спрямована на мінімізацію втрат і максималізацію вигоди від участі України в світовому процесі поділу праці [1].

Можливі позитивні наслідки впливу процесів глобалізації на банківську систему України:

1) розвиток фінансових інновацій, що підвищить якість обслуговування клієнтів;

- 2) зниження вартості стандартизованих банківських продуктів, що є результатом як підвищення продуктивності праці, так і зростання конкуренції;
- 3) зменшення рівня витрат у банківській системі завдяки економії від масштабу;
- 4) розвиток інфраструктури фінансового ринку (підвищення прозорості, запровадження високих стандартів діяльності, вільний обмін управлінською інформацією);
- 5) розширення кооперації на фінансовому ринку;
- 6) прямого використання сучасних банківських технологій та досвіду банківського менеджменту, імпорту високих стандартів менеджменту, продуктивності та контролю за ризиками;
- 7) поліпшення інвестиційного клімату та зростання інвестицій у нефінансовий сектор [3].

Також, окрім позитивних наслідків впливу процесів глобалізації на банківську систему України, можливі і негативні наслідки, серед яких необхідно виділити такі:

- 1) українські банки можуть не витримати конкуренції, оскільки прихід великих іноземних банків на ринки, що розвиваються, як правило, призводять до зниження прибутковості банківської діяльності, тому вітчизняні банки можуть залишити ринок унаслідок поглинання або банкрутства;
- 2) підвищення частки проблемних кредитів у портфелях тих вітчизняних банків, які не в змозі конкурувати з іноземними банками, у зв'язку з чим, аби зберегти частку ринку, вони приділятимуть менше уваги ризикованості позичальника;
- 3) встановлення контролю іноземними банками над деякими секторами економіки.

Важливо, що залучення іноземного капіталу сприятиме зменшенню корупції, легалізації заробітної плати та відповідному збільшенню соціальних відрахувань, підвищенню стандартів гарантування вкладів [4].

Отже, для банківської системи України присутність в ній банків з іноземним капіталом є важливим фактором для розвитку національної фінансової системи, а також є позитивним моментом для залучення іноземних інвестицій та розширення ресурсної бази соціально-економічного розвитку держави. Не зважаючи на це, існують доволі серйозні економічні та фінансові ризики швидкого зростання частки іноземного банківського капіталу, пов'язані з можливою втратою суверенітету в сфері грошово-кредитної політики, можлива нестабільна ситуація, коливання ліквідності банків, спекуляції з попитом і пропозицією на грошовому ринку. Тому рішення присутності іноземного капіталу в банках України повинно бути стратегічно продуманим та зваженим.

Також, слід запровадити нормативно-організаційну селекцію та моніторинг доступу іноземного банківського капіталу на основі національних пріоритетів розвитку, та ввести заборону на доступ банків з офшорних зон.

Важливо чітко внормувати продаж банків з національним капіталом зарубіжним власникам. Реалізація таких заходів дасть змогу нейтралізувати або принаймні мінімізувати негативні наслідки збільшення частки іноземного капіталу в банківській системі України, а також сповна скористатися перевагами такої присутності для подальшої розбудови національної економіки, зміцнення грошово-кредитного ринку та загалом фінансової системи.

Список використаних джерел:

1. Гуцал І.С. Глобалізація та шляхи розвитку вітчизняної банківської системи // Світ фінансів. – 2004. – №1. – С.90-97.
2. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л. Фінансово-економічний словник. – Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2005. – 714с.
3. Мещеряков А.А. Організаційно-технологічні аспекти підвищення ефективності функціонування комерційного банку: Монографія. – К.: Наук. світ, 2006. – 347с.
4. Полозенко Д. Фінансова глобалізація та інвестиційний процес // Вісник НБУ. – 2002. – №11. – С.50-52.

Збірник матеріалів всеукраїнської науково-практичної конференції Фінансова система України в умовах економічної та фінансової глобалізації світу. – Том 3. – Київ, 15 грудня 2017 року / За редакцією професора В. М. Фурмана. Київський інститут банківської справи, 2017. – 243 с.

Передрук і переклади дозволяються лише за згодою автора та оргкомітету конференції.
Автори несуть повну відповідальність за достовірність та повноту наданого матеріалу, що публікується

Позиція оргкомітету не обов'язково збігається з думкою автора

Адреса оргкомітету: 04112, м. Київ, вул. Ризька, 12
Тел.: +38 (044) 453-86-01
E-mail: kibs_dekanat@ukr.net